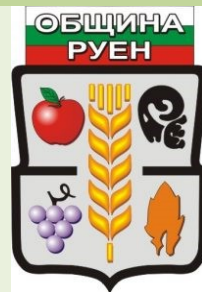

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РУЕН

2021 -2028г.

**ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ НА
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ – РУЕН
№316 от протокол №
39/28.07.2022 г.**

Въведение

Раздел I. Анализ на средата

1. Природо-географски фактори

- 1.1. Географска характеристика, местоположение и граници
- 1.2. Административно – териториална характеристика
- 1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси
- 1.4. Почви и полезни изкопаеми
- 1.5. Климат
- 1.6. Води

2. Социално-икономически фактори

- 2.1. Демографски и социални характеристики
- 2.2. Икономически показатели
- 2.3. Промисленост
- 2.4. Селско стопанство
- 2.5. Горско стопанство
- 2.6. Инфраструктура

3. Анализ по компоненти на околната среда

- 3.1. Атмосферен въздух
- 3.2. Води
- 3.3. Земи и почви
- 3.4. Зелена система и биоразнообразие

4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда

- 4.1. Отпадъци
- 4.2. Шум
- 4.3. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда

5. Управленски и финансови фактори

5.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС

5.2. Сътрудничество с други институции и организации

5.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по ОС

5.4. Информирание на обществеността

Раздел II. SWOT АНАЛИЗ

Раздел III. Визия за околната среда на общината

Раздел IV. Цели на програмата за опазване на околната среда

1. Генерална стратегическа цел

2. Специфични цели

Раздел V. План за действие

Раздел VI. Организация за изпълнението на програмата

Раздел VII. Мониторинг и контрол

Раздел VIII. Нормативна и стратегическа рамка

Списък на често използваните съкращения

ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за опазване на околната среда (ОПООС) очертава целите и действията, насочени към опазване, възстановяване и възпроизводство на естествената околна среда, поддържане на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурси в контекста на устойчивото развитие на община Руен.

Програмата се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенните въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – качество на живот на населението.

Настоящата Програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г. е разработена в условията на приемственост спрямо предходни общински екологични документи, стопански, финансови и други проучвания за територията на общината. При изготвянето на Плана за действие към ОПООС е обърнато специално внимание на Плана за интегрирано развитие на общинат Руен за периода 2021-2028г. за постигане на съвместимост с целите, проектите и дейностите по опазване на околната среда.

Общинската Програма за опазване на околната среда (ПООС) е разработена на основание чл.79, ал.1 и ал.2 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и се приема от Общинския съвет. Тя е необходима за устойчиво решаване на екологичните проблеми на територията, запазване на доброто състояние на околната среда и формиране на адекватна политика на Общинска администрация Руен за ефективно и целесъобразно използване на ресурсите. Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Основните задачи, които се поставят с Програмата, са свързани с актуалните проблеми по опазване на околната среда, бъдещите инициативи за снижаване на вредните последици от човешката дейност, както и изготвяне на работен план, съдържащ организация на изпълнение, начини на финансиране, отговорни звена, методи за контрол, превантивни дейности и

др. В ПООС се поставят и задачи за интегриране на икономическите и социалните цели с тези по опазването на околната среда при планиране на общинските дейности и създаването на оптимална екологична обстановка с траен ефект за обществото.

Целите на програмата се свеждат до:

- Акцентиране върху най-важните екологични проблеми на общината;
- Сравняване и привеждане в съответствие с националните и европейски приоритети;
- Обвързване на бъдещите проекти на общинската администрация и дейностите в програмата с националните и световни тенденции и стратегии по управление на околната среда;
- Създаване на организация за насочване на силите на общинските и държавни органи, частния и държавен бизнес, граждански сдружения, научни организации и гражданството към изпълнение на заложените в плана приоритетни мерки или за предотвратяване на нови замърсявания;
- Откриване на източници за финансиране (национални и международни програми, европейски фондове и др.).

Програмата се основава на следните **основни принципи**:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда, като се предотвратяват бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по

начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие. Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в тези на национално, регионално и местно равнище.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на „чисти технологии“ и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат „най-добри налични техники“ в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и „добри земеделски практики“ в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да й бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

В тази връзка, ПООС на община Руен съдържа раздели, които са обособени по компоненти и фактори на околната среда и следват както разпоредбите на специалните закони по околна среда, така и другите национални планове и програми, които се приемат в отделните сектори, като въздух, води, почви, отпадъци, шум. Поставен е акцент върху използването в максимална степен на наличните и потенциални благоприятни възможности, оползотворяването на природните ресурси чрез неутрализиране на заплахите, които средата поставя:

- преустановяване замърсяването на водите и почвите - изграждане на канализационни системи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води;
- подобряване състоянието на екосистемите и биологичното разнообразие;
- развиване на екологично земеделие и отстраняване на факторите, водещи до деградация на почвите и влошаване на агротехническите им показатели;
- разширяване и усъвършенстване на системата за управление на отпадъците;
- намаляване замърсяването на атмосферния въздух и ограничаване на шумовите емисии.

Програмата за опазване на околната среда на община Руен 2021-2028г. е документ с отворен статут, с възможност за периодично допълване, доразвиване и разширяване на обхвата, в съответствие с настъпилите промени в приоритетите на общината, в екологичното законодателство и в стратегическото развитие на държавата.

Основният използван инструментариум при разработване на програмата е стратегическото планиране, почиващо на социално-икономически и SWOT анализи. ОПООС поставя началото за решаване на екологичните проблеми, натрупани през последните години, чрез привличане на всички заинтересовани страни за участие с цел предприемане на действия за отстраняването им.

РАЗДЕЛ I. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Природо-географски фактори

1.1. Географска характеристика, местоположение и граници

Община Руен е разположена в югоизточна България и заема южните склонове на Източна Стара планина. Явява се част от област Бургас и заема

ФИГУРА 1

1.2. Административно – териториална характеристика

¹ NUTS (на френски: Nomenclature des unités territoriales statistiques); „Обща класификация на териториалните единици за статистически цели" е йерархична систематика за еднозначна класификация на териториални единици в официалните статистики в страните членки на Европейския съюз.

Община Руен е между средно големите териториално-административни единици в област Бургас. Територията ѝ е 690 кв.км, което представлява 9,03% от общата площ на област Бургас (7643 кв. км) и 3,51% от територията на Югоизточен район (19664 кв.км).

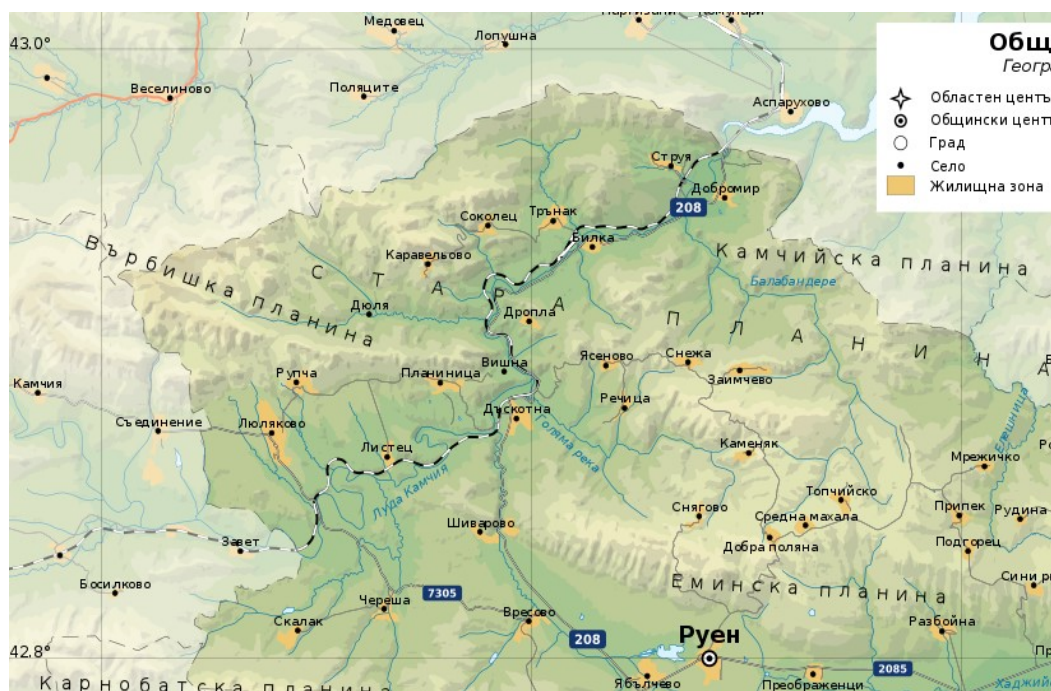
Фигура 2: Карта на област Бургас

Общинската територия е разположена встрани от главни национални и трансевропейски комуникационни коридори, но същевременно е в много добри транспортни връзки с тях, със съседните общини и главни пътища в посоки север – юг и изток - запад.

През територията на общината преминават важни транспортни пътища с регионално и международно значение, като основни са: път III-208 Варна-Дъскотна-Айтос и път III-7305 Камчия-Люляково-Вресово, който свързва общината с Ришки проход.

Фигура 3: Карта на община Руен

На изток община Руен граничи с община Поморие, на юг с община Айтос, на югозапад с малки части от община Карнобат, на запад с община Сунгурларе, и на север с общините Смядово, Дългопол и части от Долни Чифлик.

Общината се състои от 41 населени места, от които най-голямо е общинският център с.Руен – 2439 жители. По-големи села са: Люляково – 1636 жители, Планиница – 1418 жители и Просеник – 1339 жители. С решение на Министерски съвет от 2013г. село Китка е закрито, поради факта, че е без постоянно население.

Общинския център - село Руен е разположена на разстояние от 44 км. от областния център – град Бургас, който е четвърти по големина град в България. Той е важен и перспективен транспортен център по оста Черно море - Адриатика, част от европейската транспортна мрежа.

Административният център на общината – село Руен отстои на 90 км от гр.Шумен, на 91 км от гр.Ямбол, на 98 км от гр.Сливен, на 103 км от гр.Варна и на 382 км източно от столицата на Република България – град София.

Община Руен е една от 13-те в област Бургас. Тя е на пето място по територия и на четвърто място по население в областта. В Руен живее 6,74% от населението на област Бургас (409265 души към 31.12.2019г.) и 2,68% от населението на ЮИР. Най-голяма е концентрацията на населението в

общините Бургас и Несебър. Най-малката по територия община в района е Камено, а по население Малко Търново.

Средната гъстота на населението в община Руен (39,99 души на кв.км за 2019г.) е близка до средните стойности за област Бургас (53,55), както и до средната гъстота на населението за ЮИР (52,28 души на кв.км.), но доста по-ниска от средната за страната (63,0). По брой населени места (41), община Руен е на първо място в областта. Второ място заема община Карнобат – 31, а най-малко населени места има в община Приморско - 6.

Таблица 1: Сравнителна характеристика на община Руен и останалите общини в област Бургас

Район, област, община	Територия кв. км.	Население брой 31.12.2019 г.	Гъстота на населението за 2019 г. (души на кв.км.)	Населени места (брой)	Градове (брой)	Села (брой)	Равнище на урбанизация ² (%)
Република България	110372	6951482	63,0	5256	257	4999	73,73
<i>Югоизточен район</i>	19664	1028097	52,28	675	41	634	72,66
Област Бургас	7643	409265	53,55	250	20	230	76,51
Айтос	403	27632	68,57	17	1	16	69,25
Бургас	532	208235	391,42	12	2	10	97,63
Камено	355	9748	27,46	13	1	12	42,1
Карнобат	834	23066	27,66	31	1	30	73,58
Малко Търново	714	3097	4,34	13	1	12	63,45
Несебър	419	28968	69,14	14	3	11	69,46
Поморие	408	27263	66,82	17	3	14	69,1
Приморско	355	6173	17,39	6	2	4	63,6
Руен	690	27593	39,99	41	-	41	-
Созопол	477	12979	27,2	12	2	10	49,53
Средец	1149	14265	12,42	33	1	32	59,7
Сунгурларе	796	11409	14,33	28	1	27	25,9
Царево	511	8837	17,29	13	2	11	78,01

Източник: Национален статистически институт

Според Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025г. (Актуализация 2019г.), община Руен попада в групата от 5-то йерархично ниво. Това са общо 140 много малки градове и села, центрове на общини в Република България.

² Относителен дял на градското население

По отношение на равнището на урбанизация на община Руен следва да се направи уточнение, че тъй като общинския център е село, общината не е засегната от процесите на урбанизация. Равнището на урбанизация в област Бургас за 2019г. е 76,51%, в Югоизточен район – 72,66%, а за страната – 73,73%.

1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси

Релефът на община Руен е разнообразен - хълмист, ниско планински и равнинен. В границите на общината попадат части от южните склонове на Източна Стара планина, както и долината на реките Луда Камчия и Хаджийска. Средната надморска височина в общината е 302м. Северозападната част е заета от югоизточните склонове на Върбишка планина, като тук северозападно от село Люляково се издига най-високата точка на общината връх Ръкойка (725м). Южно от долината на река Луда Камчия в югозападната част на общината се простират крайните североизточни склонове на Карнобатска планина с максимална височина от 646м югоизточно от село Скалак. Североизточната четвъртина е заета от най-западните части на Камчийска планина с връх Каменяк (627м) южно от с.Каменяк и Еминска планина с връх Мандрабаир (621м) южно от село Снягово. Най-югоизточната част на общината е заета от североизточните склонове на Айтоска планина с най-висока точка връх Голяма Кокарджа (404м), разположен източно от Айтоския проход.

Между Еминска планина на север и Айтоска планина на юг се простира широката и плоска долина на горното течение на Хаджийска река, като тук в нейното корито се намира и най-ниската точка на общината – 60 м.н.в.

Основна част от релефа е заета от източните склонове на Стара планина, която на изток от пр. Вратник постепенно губи от монолитността на Главната Старопланинска верига. Надлъжните долини на р.Луда Камчия и Хаджийска река разделят веригата на две успоредни, широко развити части: Матор на север и Удвой на юг. До пролома на р.Луда Камчия се простира Котленско-Върбишкия дял на Матор планина, чието било се спуска стръмно на север с отвесни откоси от твърд варовик, на юг се спускат разклонения

които се характеризират с по-високи надморски височини, спрямо останалата част от района и типично планински характер.

Основното било, спускащо се на югоизток започва от "Томрукова чешма" на 715,5 м.н.в, минава през местностите "Миризлив кладенец" и "Богданова нива" до "Средното бърдо", което е изградено от варовити мергели и се спуска над с.Планиница. Другите била са значително по-къси, следят посока юг-югоизток и се губят в плитките, но силно изровени дерета. Източно от пролома на р.Луда Камчия главното морфографско било бързо намалява на височина и постепенно губи своята орографска изразителност. Релефът тук има нископланински и хълмист характер и едва надхвърля 500 м.н.в. Ниската Карнобатска планина се свързва с хълмистите Айтоски възвишения и общо образуват източния дял на Удвой планина, като най - високата им точка достига 580,5 м.н.в. Денивелацията между билата и доловете се движи в рамките от 200-300м. Над 46% от склоновете в Старопланинската част са наклонени, 31.8% са стръмни, а много от стръмните терени не надвишават 4.4%.

Около 96,38% от територията на община Руен се състои от земеделски и горски площи. Най-голям относителен дял в територията на общината заемат горските площи – 360 589 дка (52,28% при средни за страната 58%). Това определя общината като горски район. На второ място е земеделската земя – 304 217 дка (44,1% при средно за страната 35%).

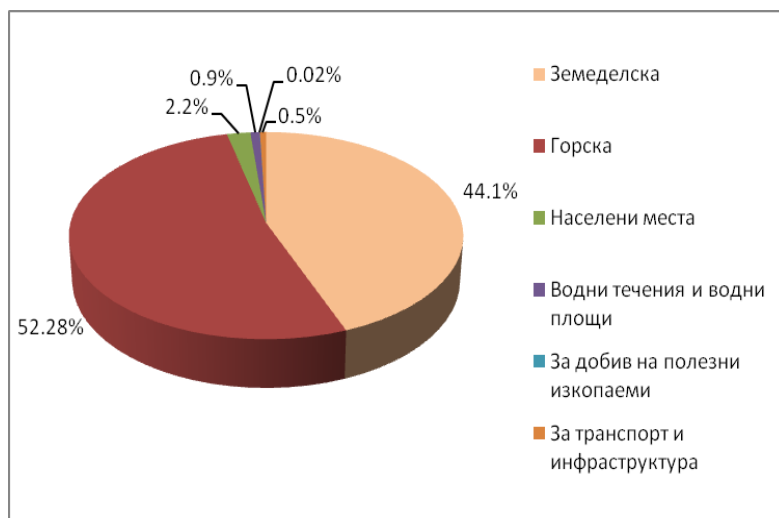
Таблица 2: Баланс на територията на община Руен (дка)

Общо	Земеделска	Горска	Населени места	Водни течения и водни площи	За добив на полезни изкопаеми	За транспорт и инфраструктура
689715	304217	360589	14932	5891	143	3944

Източник: Национален статистически институт

Населените места и другите урбанизирани територии са 2,2% или 14 932 дка. Водните площи заемат 0,9% от територията на общината, а площите за транспорт и инфраструктура 0,5%. Най-малък относителен дял имат териториите за добив на полезни изкопаеми – 143 дка или 0,02% от общата площ на общината.

Фигура 4: Разпределение на площта на община Руен по видове територии

Източник: Национален статистически институт

1.4. Почви и полезни изкопаеми

Почви

Най-разпространени са канелените горски почви, а северните части от територията са заети от излужени и сиви горски почви. Канелените и планинските горски почви са водопрopusкливи, характеризират се с маломощен хумусно-алувиален слой и са подходящи за отглеждането на топлолюбиви интензивни култури като слънчоглед, тютюн, лозя и трайни насаждения. В районите на разпространението им ерозионните процеси са засилени. За развитието на ерозия допринасят и относително голямото вертикално разчленение на релефа и обезлесяването на значителни участъци от горите. Почвената ерозия оказва неблагоприятно влияние върху развитието на селското стопанство, като решение на проблема е провеждането на регулярни мероприятия по залесяване. По поречията на реките има планинско-ливадни и алувиално-ливадни почви, подходящи за отглеждане на зеленчуци и овощни култури, фъстъци, технически култури.

Канелено-горските почви представляват около 95% от почвите в Руенска община, следвани са от чернозем-смолниците (3,5%) и алувиално-ливадните, които са едва около 1,5%. Като основни почвообразуващи

фактори може да открием денивацията на района, акумулативната дейност на водните течения и различните видове растителни формации.

Канелените горски почви са разпространени предимно в нископланинските райони, като в котловините заемат сравнително по-разчленените форми на релефа. От гледна точка на физичните свойства за излужените канелени горски почви е характерно силното уплътняване на профила независимо от различията на механическия състав. При това структурата на горния слой обикновено е силно разпрашена, но подгорницата има сравнително добра структура. По-надълбоко почвената структура рязко се влошава. В районите на разпространението им ерозионните процеси са засилени. Основните процеси, които допринасят за развитието на ерозията са относително голямото вертикално разчленение на релефа и обезлесяването на значителни участъци от горите. Почвената ерозия е един от основните проблеми, с които земеделците се сблъскват в световен мащаб тъй като оказва силно неблагоприятно влияние върху развитието на селското стопанство. Редица изследвания сочат, че устойчивите практики на биологичното земеделие, както и регулярни мероприятия по залесяване, могат значително да подобрят състоянието на почвите и да намалят процесите на ерозия.

Чернозем-смолниците са разпространени предимно в котловините и низините на Южна България и се развиват върху равни и слабо дренирани повърхнини. Заедно с тях върху по-високите и разчленени склонове се образуват канелени горски почви. Основен почвообразуващ материал на чернозем-смолниците са продуктите от изветряването на ефузивните скали (андезити) и продуктите на преотлагането им (плиоценски езерни отложения). Трети важен фактор за развитието на чернозем-смолниците представлява ливадната и ливадно – блатната растителност, която спомага за натрупването на хумус и образуването на мощни хумусни хоризонти. От друга страна устойчивостта на хумусния профил се обуславя от специфичния минералогически състав на материнската скала.

Алувиално ливадните почви обикновено обхващат поречието на реките, като тяхното почвообразуване може да бъде характеризирано по следния

начин. То се извършва при условията на временно изобилно и постоянно достатъчно овлажняване с ежегодно натрупване на нови минерални вещества под мощна ливадна растителност. Профилът на алувиално-ливадните почви се състои от хумусен хоризонт, под който се редуват различните по механичен състав пластове на алувиалните наноси. В зависимост от историята на формирането на речната долина и развитието на почвата хумусният хоризонт се подразделя на един, два, три и повече подхоризонти. Хумусните хоризонти на алувиално-ливадните почви са обикновено структурни и рохкави. Този тип почви са подходящи за отглеждане на зеленчуци и овощни култури, фъстъци, технически култури и др.

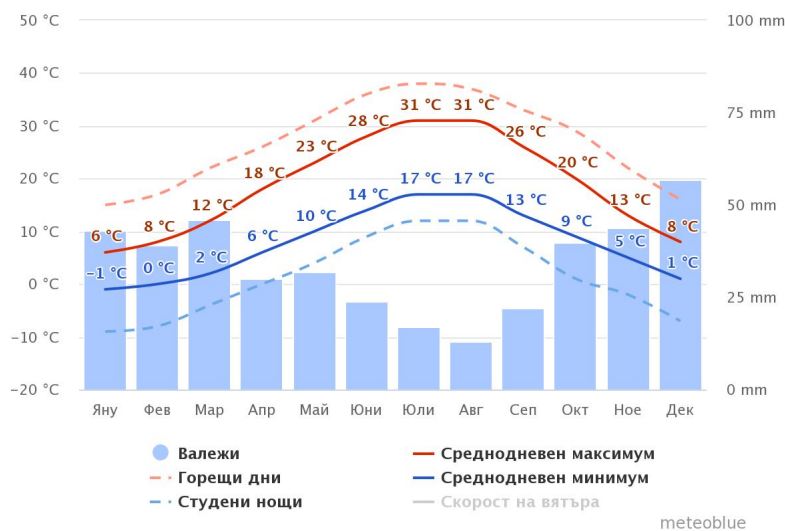
Полезни изкопаеми

Община Руен е сравнително бедна на полезни изкопаеми. Това се дължи на горепосочените геоложки структури, разположени на територията на община Руен, които макар и малко представляват ресурс, който местното население използва. Южно от общинския център с.Руен е разположено голямо находище на глина за строителна керамика, кариери за добив на камък за строителството и варовик функционират край с.Добромир. По поречието на р.Камчия има находища на пясък и баластра.

1.5. Климат

Климатът в община Руен е умереноконтинентален с преобладаващо черноморско влияние в източната част на общината. Общината попада в задбалканския нископланински климатичен район, който обхваща източните части на Стара планина. Районът е с надморска височина от 200 до 700 м. и заема площи около склоновете на Карнобатско-Айтоска, Котленско-Върбишка и Еменско-Камчийската планинска верига. Преобладава предимно хълмист и в северните части нископланински релеф. Общо за района средногодишната температура на въздуха е 11,3°C.

Фигура 5: Средни месечни температури и валежи в община Руен

Източник: www.meteoblue.com/bg

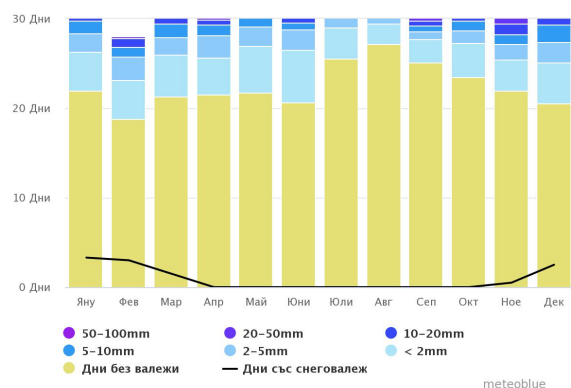
„Среднодневният максимум“ (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец от годината за община Руен. По същия начин „Среднодневният минимум“ (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца за последните 30 години. Максималните годишни температури 31 – 36°C се отчитат през месеците юли/август, а минималните -1– -10°C през януари/февруари. Годишните температурни амплитуди достигат 20-25°C. Средните годишни температури варират от 8°C във високопланинските части до 11°C по долината на река Луда Камчия. Средната температура през месец януари е около 1°C, а през месец юли – 24 – 26°C. Зимата е сравнително мека поради близостта до морето, пролетта – хладна, лятото е горещо с голям брой слънчеви дни, а есента е продължителна и топла.

Като цяло зимата се характеризира като по-студена от средната за страната със средна температура за януари месец от 0°C до -1,5°C (0,6°C по данни от метеорологична станция с. Люляково). Въпреки по-студената зима, абсолютните минимални температури не са особено ниски поради предимно хълмистите и наклонени терени, които осигуряват неблагоприятни условия за задържане на студен въздух.

Средногодишната стойност на валежите в района на община Руен е била в диапазона 500-650мм. По последни данни сумата се е изменила и

понастоящем варира между 550-800мм (като по данни на метеорологичната станция с.Люляково сумата е 573мм). Като цяло сумата на валежите е равномерно разпределена по сезони, което е типично за преходните към средиземноморски валежен режим райони.

Фигура 6: Количество на валежите в община Руен

Източник: www.meteoblue.com/bg

Сумата на валежите през зимните месеци (декември, януари, февруари) е между 130мм и 200мм (по данни на метеорологичната станция в с.Люляково стойността е 142мм), като повечето от тях са от дъжд. Снежната покривка се задържа за по-дълго само в най-високите части, но и там периодът е не повече от 20-25 дни. Мъглите са често срещани в този период на годината, като за тримесечието декември-януари-февруари дните с мъгли са около 15. Зимните ветрове също са характерни за сезона и достигат средна максимална скорост от 2,8 м/сек.

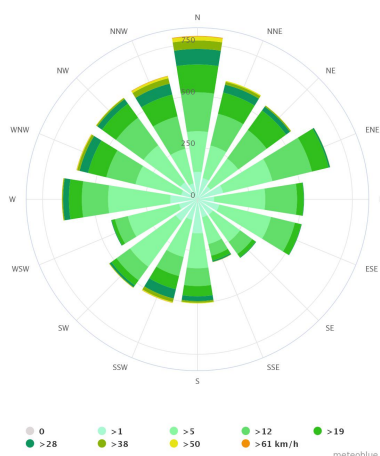
Пролетта в района на община Руен обикновено настъпва по-късно и средната денонощна температура успява да се задържи над 10°C едва към 25 април. Сезонът се задържа сравнително хладен, въпреки това не се образуват благоприятни условия за късни интензивни мразове и такива са рядкост. Валежите през този сезон са почти като зимните и достигат 150-200мм.

Летните месеци са характерни с относително хладна средна температура между 21°C и 22°C. Валежите са същите със стойности от 150-200, въпреки това въздушната и почвена влага силно намаляват в края на август месец. Ветровете през лятото са слаби и са предимно североизточни или северозападни като средната скорост е не повече от 1,6 м/сек.

Есента в района на община Руен се характеризира със средни температури под 10°C които настъпват след 25 октомври, а първите есенни мразове се появяват едва около 7 октомври (данни от метеорологична станция с. Люляково) и не влияят отрицателно на растителността. Сумата на валежите леко спада и почти достига нивото на зимните такива – между 130-200 мм.

Ветровете са сравнително малко, като в 57,5 дни от годината изобщо не се наблюдава това климатично явление. Средната годишна скорост на ветровете е 2,2 м/сек и най-често те биват северни, северозападни и североизточни.

Фигура 7: Роза на ветровете в община Руен

Източник: www.meteoblue.com/bg

1.6. Води

Водните ресурси на община Руен се формират от водите на реките Луда Камчия и Хаджийска, както и 19 микроязовира и водоема с местно значение, които представляват ресурс за развитие на поливно земеделие и възстановяване на хидромелиоративната система.

Таблица 3: Микроязовири на територията на община Руен

№ ред	по	Наименование	Населено място	Площ	Забележка
1.		„Ябълчево 1“	с.Ябълчево	799 дка.	-

2.	„Ябъчево (Маджарски) 2”	с.Ябълчево	260 дка	-
3.	„Над Вресово”	с.Вресово/ с.Зайчар	99дка	-
4.	„Батака”	с.Вресово	19 дка	-
5.	„Ръжица (Дермендере) 1”	с.Ръжица	112 дка	
6.	„Ръжица”2	с.Ръжица	236дка	-
7.	„До летището”	с.Руен	22 дка	Пресъхнал
8.	„Айлямаза”	с.Руен	77 дка.	-
9.	„Край селото”	с.Скалак	3 дка.	-
10.	„Скъсания”	с.Скалак	37 дка.	-
11.	„Старото шосе”	с.Трънак	9 дка.	Пресъхнал
12.	„До селото”	с.Трънак	4 дка.	Пресъхнал
13.	„Баража”	с.Добра поляна	6 дка.	Пресъхнал
14.	„Узунджа”	с.Добра поляна	8 дка.	-
15.	„Под Рупча”	с.Рупча	-	-
16.	„Рупча”	с.Рупча	-	Пресъхнал
17.	„Блатото”	с.Планиница	-	-
18.	„Около селото” (Балар алтъ)	с.Люляково	21 дка	-
19.	След селото (Думанлък)	с.Люляково	6 дка	-

Източник: „Общински план за развитие на община Руен” 2021-2027г.

Общината се намира в район с продължителни летни засушавания, които водят до изчерпване на подпочвените водни запаси. Силно нагънатия терен в района е позволил да се образува сравнително гъста хидрографската мрежа – от 0,5 до 2км. на 1кв.км.площ. всичките водни течения на територията на община Руен се вливат в Черно море. Средната годишна температура на реките в района на община Руен варира от 10,1°С до 13,0°С.

Цялата община попада в Черноморския водосборен басейн. Най-голямата река в общината е Луда Камчия, която протича на протежение от 39 km от югозапад на североизток. Реката навлиза в общината южно от гара Люляково и до село Дъскотна тече в широка долина с по-стръмни десни и полегати леви брегове. След Дъскотна реката протича през лудокамчийския пролом, който завършва северно от село Добромир с „опашката” на язовир Цонево. Основните ѝ притоци са десни: Голяма река, вливаща се югозападно от село Дъскотна, Балабандере, вливаща се в

язовир Цонево югозападно от село Добромир и най-горното течение на река Елешница, вливаща се в Камчия на територията на област Варна.

Югоизточната част на общината попада във водосборния басейн на Хаджийска река, която води началото си от Еминска планина, североизточно от общинския център село Руен. Тук тя протича с горното си течение в широка и плоска долина, заето от обработваеми земи.

Община Руен се отводнява от водите на **р.Луда Камчия**, която води началото си от Сливенска планина и прохода Вратник на границата между Средна и Източна Стара планина. Оттам реката протича в източна посока в надлъжна долина между средния и южния дял на Източна Стара планина. Тече в широко каменливо легло с много прагове и меандри, навлиза на територията на Община Руен в землището на с.Скалак и върви в източната посока до с.Дъскотна, където прави голям завой на североизток и прорязва главното Старопланинско било с един от най-живописните проломи. Преди вливането ѝ в р.Голяма Камчия на нея е построен язовир "Цонево" малка част от който попада в района на общината. Общата дължина на р.Луда Камчия е 200.9 км, а на територията на община Руен е 38.7 км. Обща площ на водосборния басейн на реката е 1612 кв.км., средният годишен отток при с.Добромир е 8,26 куб.м/сек. изобилните зимни валежи, част от които падат във вид на дъжд, обуславят големия зимен отток чийто максимум е през м.март (18.45%). Най-малките средномесечни отточни количества са през октомври (1.35%) и са свързани със слабото овлажнение в края на лятото и началото на есента. При станция Аспарухово (средна надморска височина 460м), при период на наблюдение 5 години, средната мътност на водите на р.Луда Камчия е 1960 г/куб. м., а общата площ на басейна е 1 525 кв.м. Реката спада към средно и ниско планинските реки и се характеризира със средна годишна температура на водата от 10,6° С и годишна амплитуда на температурата на водата от 18,4° С.

Хаджийска река е другата основна река, която отводнява община Руен, тя се разпростира на 48 км. от територията на община Руен, навлиза в територията на община Поморие след което се влива в "Черно море". Извира от планинския масив край с.Руен – посока с.Добра поляна. По протежението

й се намират четири микроязовира 1. "До летището", 2. "Айлямаза", 3. "Ръжица I Дермен дере" и 4. „Ръжица II Река Хаджийска“, които имат голямо стопанско значение, поради преминаването си през долините на селата Руен, Ръжица и Просеник където се отглеждат зеленчукови култури.

Река Елешница е от по-малките реки, разположени на територията на община Руен и служи за естествена граница между община Руен и община Долни Чифлик. Извира от планините в землището на с.Каменяк, община Руен. Събира водите си от "Саръямач дере" "Геровата речка", "Селски дол", "Лешников дол" и още много други по-големи или по-малки долове и дерета от област Варна до местността "Чешмения хълм". Леглото ѝ е равно, каменисто, с много прагове и меандри. Дебита на реката е непостоянен и през септември-октомври силно намалява, но без да пресъхва. Пролетно време няма пороен характер но в места има големи навлаци по бреговете от силните валежи.

Балабан дере събира водите си в района на местността „Дъбравата“ до р.Луда Камчия, в която се влива преди яз. „Цонево“. Дължината му е около 14,6 км и се характеризира с предимно стръмни брегове, големи скални тераси и каменисто легло с прагове. Именно по поречието на Балабан дере се намират част от скалните образувания обявени за природни забележителности в района: „Свинската глава“, „Професора“, „Костенурката“ и др. Характерът и дебитът на Балабан дере не се отличават много от този на р.Елешница, като най-високите му води са около февруари-март, а най-ниските през есента.

Казанската река води началото си от "Хусареки дол" и "Новата река" землището на с.Снягово. Събира водите на "Дъбов дол", "Поров дол", "Вълчи дол" и др. северно от с. Дъскотна се влива в р.Луда Камчия. Тя е сравнително къса река, но има достатъчно дебит, за да не пресъхва през лятото.

Шиваровска река (Голямата река) извира от землището на с.Зайчар под името "Големия дол" при с.Ябълчево , върви успоредно по шосето Айтос-Провадия, през с.Шиварово . Западно от с.Дъскотна се влива в р.Луда камчия. Дължината ѝ е около 17.2 км. и има сравнително постоянен дебит,

който допълнително се регулира от язовир "Свинската локва", построен в горното и течение.

Дюлева река е най-големия десен приток на р.Луда Камчия и събира водите си от Котленско-Върбишкия дял на Източна Стара Планина. Носи името на с. Дюля, през чието землище преминава. В горното си течение реката има стръмни брегове и тясно дъно, но в долното си течение се разлива в широко, меандриращо легло. Има сравнително постоянен дебит с най-високи води през март месец. Дължината и е около 7.3 км.

Други по-малки водни течения, които директно се вливат в р.Луда Камчия са: Големият дол, Широкия дол, Орлов дол, Скалния дол и др., като те са значително по-къси, с непостоянен дебит и често пресъхват в края на лятото и началото на есента.

2. Социално-икономически фактори

2.1. Демографски и социални характеристики

Демографските ресурси с техните образователни и квалификационни характеристики са един от решаващите фактори за местното развитие и растеж. В община Руен данните показват слаба тенденция на намаляване на населението на община Руен (с около 3,13% за последните 5 години) или с 889 души през 2019г. спрямо 2014г.

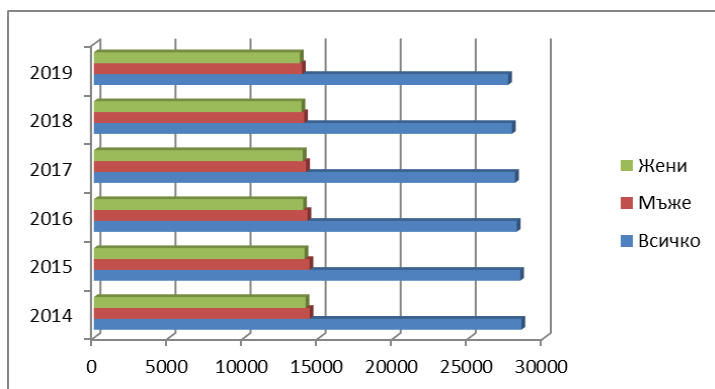
Таблица 4: Население в община Руен 2014 – 2019г.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Всичко	28482	28399	28170	28058	27846	27593
Мъже	14379	14364	14230	14139	14009	13865
Жени	14103	14035	13940	13919	13837	13728

Източник: Национален статистически институт

През 2019г. в община Руен живеят 27593 души, 50,2% от които мъже и 49,8% жени.

Фигура 8: Динамика на населението в община Руен 2014–2019г.

Източник: Национален статистически институт

Таблица 5: Население под, в и над трудоспособна възраст по пол 2017-2019г.

	2017			2018			2019		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	28058	14139	13919	27846	14009	13837	27593	13865	13728
Под трудоспособна³	5191	2662	2529	5134	2637	2497	5044	2606	2438
В трудоспособна⁴	17731	9453	8278	17515	9321	8194	17229	9154	8075
Над трудоспособна⁵	5136	2024	3112	5197	2051	3146	5320	2105	3215

Източник: Национален статистически институт

През 2019г. под трудоспособна възраст е 18% от населението на община Руен. Възрастните над трудоспособна възраст са 5320 души или 19% от населението. Около 63% е делът на хората в трудоспособна възраст на 15 и повече години.

Таблица 6: Население по възрастови групи в община Руен 2016-2019г.

Възраст	2016	2017	2018	2019
Общо	28170	28058	27846	27593
0 - 4	1543	1515	1503	1455
5 - 9	1711	1642	1533	1449
10 - 14	1698	1752	1810	1774
15 - 19	1396	1390	1398	1472
20 - 24	1659	1502	1350	1266
25 - 29	1989	1988	1912	1767
30 - 34	2124	2007	2006	1966

³ Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.

⁴ В трудоспособна възраст - жени от 16 до 61 години и 2 месеца и мъже от 16 до 64 години и 1 месец за 2018 г.

⁵ Над трудоспособна възраст - тези граници са до навършването на 61 години и 2 месеца за жените и 64 години и 1 месеца за мъжете.

35 - 39	2261	2281	2228	2137
40 - 44	2221	2259	2241	2225
45 - 49	2088	2155	2164	2134
50 - 54	1870	1836	1909	1928
55 - 59	1820	1781	1767	1839
60 - 64	1718	1760	1689	1706
65 - 69	1464	1520	1560	1590
70 - 74	1120	1094	1168	1221
75 - 79	806	878	890	918
80+	682	698	718	746

Източник: Национален статистически институт

Населението на община Руен застарява, но с по-бавни темпове спрямо средните за страната. Към 2019г. децата и младежите до 19г. са 6150 или 22,28% от жителите на общината, а възрастните над 65 годишна възраст – 4475 или 16,22%.

Таблица 7: Естествен прираст на населението на община Руен 2014-2019г.

Година	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
	Общо	Момчета	Момичета	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014	323	163	160	295	166	129	28	-3	31
2015	321	161	160	268	149	119	53	12	41
2016	302	147	155	306	161	145	-4	-14	10
2017	300	162	138	290	181	109	10	-19	29
2018	296	158	138	305	155	150	-9	3	-12
2019	290	159	131	281	146	135	9	13	-4

Източник: Национален статистически институт

Естественият прираст на населението в общината като цяло е положителен, средно по +14,5 души на година. Минимални отрицателни стойности са регистрирани през 2016г. – минус 4 и 2018г. – минус 9 души. Средногодишният брой на живородените деца в община Руен за периода 2014-2019г. е 305. Средната смъртност за изследваните 5 години е 291 човека годишно.

Таблица 8: Заселени, изселени и механичен прираст в община Руен 2014-2019г.

Година	Заселени			Изселени			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2014	227	98	129	423	201	222	-196	-103	-93
2015	274	106	168	410	133	277	-136	-27	-109
2016	256	85	171	481	205	276	-225	-120	-105
2017	450	137	313	572	209	363	-122	-72	-50

2018	512	177	335	715	310	405	-203	-133	-70
2019	479	174	305	741	331	410	-262	-157	-105

Източник: Национален статистически институт

Механичният прираст на населението е отрицателен, като за 2019г. е минус 262 души. Средногодишно населението на община Руен за периода 2016-2019г. намалява от миграция с около 201,5 човека, което също оказва негативно влияние върху демографските процеси. Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в общината през 2019г. е намаляло със 253 души.

Таблица 9: Население по населени места в община Руен 2016-2019г.

Община / населено място	2016	2017	2018	2019
Община Руен	28170	28058	27846	27593
с. Билка	544	534	527	511
с. Вишна	244	239	226	221
с. Вресово	994	1003	1016	1032
с. Добра поляна	691	685	686	689
с. Добромир	1039	1038	1027	1025
с. Дропла	254	254	252	257
с. Дъскотна	761	753	738	716
с. Дюля	-	-	-	1
с. Заимчево	460	455	439	437
с. Зайчар	1130	1133	1110	1110
с. Звезда	-	-	-	1
с. Каменяк	190	187	179	177
с. Каравельово	476	469	457	426
с. Листец	403	388	385	386
с. Люляково	1648	1648	1636	1619
с. Мрежичко	543	540	548	549
с. Планиница	1445	1431	1418	1398
с. Подгорец	334	335	334	334
с. Преображенци	483	479	485	481
с. Припек	446	439	423	411
с. Просеник	1356	1351	1339	1301
с. Разбойна	858	849	850	838
с. Речица	799	775	768	743
с. Рожден	447	443	441	434
с. Рудина	215	213	216	214
с. Руен	2388	2425	2439	2456
с. Рупча	409	420	417	424
с. Ръжица	1175	1177	1167	1171

с. Сини рид	343	339	341	330
с. Скалак	541	531	519	514
с. Снежа	348	340	334	332
с. Снягово	1041	1043	1036	1022
с. Соколец	527	530	520	505
с. Средна махала	302	302	309	313
с. Струя	644	637	628	627
с. Топчийско	875	871	862	845
с. Трънак	1210	1205	1222	1219
с. Череша	705	701	692	678
с. Шиварово	254	249	250	246
с. Ябълчево	1200	1203	1188	1177
с. Ясеново	448	444	422	425

Източник: Национален статистически институт

Населението по населени места в общината намалява и не е равномерно разпределено по територията. Около 9% от населението живее в административния център – с.Руен.

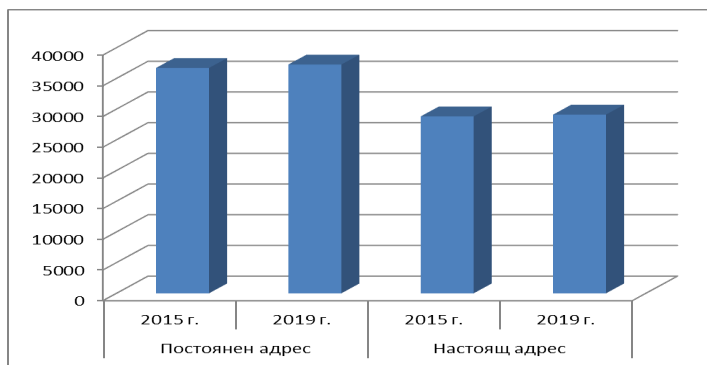
Община Руен не е засегната от процесите на силна урбанизация, характерни за повечето райони на страната. Въпреки, че населението не е равномерно разпределено по общинската територия, то е сравнително балансирано между града и селата. Това обуславя необходимостта от прилагане на интегриран подход и стимулиране развитието, както на административния център, така и на малките населени места в общината.

Таблица 10: Население по постоянен и настоящ адрес в община Руен 2015г. и 2019г.

Постоянен адрес		Настоящ адрес	
2015 г.	2019 г.	2015 г.	2019 г.
36713	37269	28824	29112

Източник: Национална база данни „Население” - <http://www.grao.bg>

Фигура 9: Сравнителна характеристика на населението по постоянен и настоящ адрес 2015-2019г.

По данни на ГД ГРАО (<http://www.grao.bg>) населението на община Руен по постоянен адрес нараства с около 1,5% през 2019 спрямо 2015г. и към 31.12.2019г. е 37269 души. Населението по настоящ адрес за анализирания период също нараства с 1% и към 31.12.2019г. е 29112 души. С решение №7/10.01.2013г. на МС, публикувано в ДВ бр.5 от 2013г. е закрито населеното място с.Китка. В последствие с решение №169/27.02.2013г. на общински съвет Руен е преобразувано в селищно образувание „Китка“.

Село Дюля и село Звезда са обезлюдени, но не са закрити има регистриран 1 жител по настоящ адрес в с.Дюля и в село Звезда има 1 жител регистриран по постоянен адрес.

Тенденциите, като намаляваща раждаемост и застаряване на населението, се наблюдават в повечето общини на област Бургас и ЮИР и са симптоматични за страната като цяло, но в община Руен не са изразени. В по-голяма степен продължават да се наблюдават и задълбочават тенденции свързани с интензивна външна миграция.

Като цяло, текущата демографска картина и перспективите за нейното развитие в средносрочен и дългосрочен план показват, че при равни други условия (при непроменени политики) демографският фактор ще подпомага възможността на икономическата система да генерира устойчив растеж и ще поддържа ефективността на икономическата политика, насочена към осигуряването на предпоставки за такъв в бъдеще.

Политиката за недопускане на демографска криза в района трябва да е насочена към подобряване на инвестиционната среда, защото инвестициите са тези, които създават работни места и доходи, като по този начин задържат и привличат млади хора за живот и работа в общината.

Пазарът на труда в община Руен е негативно повлиян от демографските процеси, при ясна перспектива за изостряне на отрицателните им въздействия в средносрочен период. Трайните тенденции на демографски неравновесия между раждаемост и смъртност се допълват от емиграционни вълни, най-вече на млади хора в трудоспособна възраст, което се оказва негативно за местния пазар на труда. Важни за настоящето и още по-важни за бъдещето са възпроизводството на населението и на работната сила. Демографското възпроизводство е важно за наличието на човешки ресурси за развитие на икономиката. Структурите на населението по възраст и пол предопределят раждаемостта, но и работната сила и нейната производителност на пазара на труда.

Формирането на работната сила е процес, осъществяващ се извън пазара на труда и в този смисъл неговите количествени параметри са предопределени от демографските процеси и най-вече от процесите на раждаемост, смъртност, естествен прираст на населението и емиграционните му движения. Намалването на работната сила е фактор силно ограничаващ икономическия растеж на община Руен. Друг такъв фактор е ниската икономическа активност на населението в трудоспособна възраст.

Причините за ниските коефициенти на икономическа активност и заетост в общината освен демографската криза са слабата инвестиционна активност, липсата на работни места и най-вече несъответствието между професионалната квалификация на свободната работна сила и пазара на труда. Наблюдава се дефицит на квалифицирана работна ръка и на регионално ниво (в райони намиращи се далеч от индустриални и административни центрове, планински райони) и на подотраслово ниво (за някои професионални тенденции и професии). Несъответствието между предлаганите и търсените квалификации е очевидно предимно в следните групи: незавършилите училище, млади хора, завършващи средно образование и тези без или с много ниско ниво на професионална квалификация. Това несъответствие се наблюдава също така в групите от хора с образование и професионални квалификации, но без стаж, както и в групата на продължително безработните. Бързо нарастват нуждите от квалифицирана работна ръка, свързани с въвеждането и използването на

нови производствени, информационни и комуникационни технологии. В същото време младите квалифицирани кадри предпочитат да напуснат родните места и да работят в големи градове у нас или в чужбина. Пазарът на труда изпитва остър недостиг на квалифицирани кадри, а в същото време безработицата сред лицата без образование и квалификация остава сравнително висока.

Таблица 11: Средногодишен брой на безработните лица и равнище на безработица 2015 - юли 2020г.

	2015	2016	2017	2018	2019	Януари-юли 2020
Средно годишен брой регистрирани лица	1939	1880	1609	1378	1193	1502
Средно годишно равнище на безработица в %	19,00	18,40	15,70	13,50	11,70	14,80

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Руен

Коефициентът на безработица представлява относителният дял на безработните лица от икономически активното население (работната сила). Равнището на безработица в община Руен намалява значително - с 7,3 пункта през периода 2015-2019г. Средногодишният брой на регистрираните безработни лица към 2019г. е 1193 (с 38,5% по-малко спрямо 2015г.).

Фигура 10: Динамика на безработицата в община Руен 2015-юли 2020г.

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Руен

Равнището на безработица през 2019г. достига едни от най-ниските си нива за последните 10 години – 11,70%. Въпреки това остава по-високо от средните стойности за област Бургас - 5,6% и за страната 5,9%.

От обявяването на извънредното положение в България през месец март 2020г. броят на регистрираните безработни в Дирекция „Бюро по труда“ нараства значително. Към края на месец юли 2020г. се наблюдава отново покачване на нивата на безработица в общината, причинени от кризата с коронавируса COVID 19. За първите седем месеца на 2020г. регистрираните безработни лица са 1502, а равнището на безработица е 14,80%. Най-засегнати от намаляване обема на работата в местните предприятия са лицата над 50 годишна възраст.

Регистрираните безработни лица за периода 2015г. – юли 2020 г. са общо 9 501. Най-много са безработните с основно и по-ниско образование, а най-малко са безработните с висше образование.

Таблица 12: Продължително безработни лица и разкрити нови работни места в община Руен 2015-07.2020г.

Показател/година	2015	2016	2017	2018	2019	01-07. 2020
Ср.годишен брой продължително безработни лица	743	739	628	443	263	142
от тях жени	469	470	397	284	171	84
Разкрити нови работни места	-	67	-	-	32	142

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Руен

Броя на продължително безработните лица намалява ежегодно и през 2019г. са със 601 по-малко спрямо 2015г., което представлява намаляване с 81% за период от 5 години. През цялото време жените преобладават като по-голяма част от продължително безработните лица, като средният им процент за периода 2015-2019г. е 68,39%. Разкритите нови работни места са едва 241 броя или 8,15% от броя на продължително безработните лица.

Таблица 13: Работни места по програми и мерки за насърчаване на заетостта в община Руен 2015-07.2020г.

Вид/ година	2015	2016	2017	2018	2019	01-07. 2020
Проведени активни мерки на пазара на труда	15	13	9	9	10	6
Брой квалификационни	0	0	2	5	2	2

курсове						
Брой програми за насърчаване на заетостта вкл. за младежи до 29 г.	41	38	39	45	22	18
Брой регионални програми за заетост и брой на участниците в тях	1/10	1/25	1/14	1/18	1/19	1/0
Обхванати лица от програми и мерки за заетост	313	287	146	194	90	50

Източник: Дирекция „Бюро по труда“ – Руен

Работните места по програми за насърчаване на заетостта намаляват през анализирания период. Местата по национални програми и мерки за заетост през 2019г. са с 71% по-малко, спрямо 2015г.

За периода 2015-2019г. от Дирекция „Бюро по труда“ – Руен са изпълнени голям брой програми за насърчаване на заетостта – общо 185 или 37 средногодишно. В регионални програми за заетост за 5 годишния периода са включени общо 86 лица. Броя на проведените активни мерки на пазара на труда варира в близки граници и за периода 201г. до юли 2020г. е общо 66 или 10,33 броя на година.

Застаряването на работната сила в условия на динамичен пазар на труда с постоянно променящи се изисквания към квалификацията и професионалните умения на заетите, е процес, който поражда необходимостта от непрекъснато повишаване на общия потенциал на работната сила, от една страна чрез учене през целия живот и, от друга, чрез активно стареене на лицата, които продължават да се трудят и в напреднала възраст.

Въпреки предприетите мерки и програми за насърчаване на заетостта през последните години, все още се наблюдава различие в заетостта между двата пола и преимущество на безработните със средно, начално и по-ниско образование.

Отсъствието на възможности, стимули и ефективни механизми за повишаване на квалификацията на възрастното и нискообразовано население ограничава растежа на производителността и намалява шансовете за получаване на желаните от пазара трудови умения. Нискоефективното

предлагане на възможности за учене през целия живот (УЦЖ) също е съществена пречка пред икономическия растеж, тъй като намалява способността на заетите да се прехвърлят при работодатели, сектори и райони с по-висока добавена стойност и не позволява на безработните и икономически неактивните нискоквалифицирани работници да бъдат интегрирани отново на пазара на труда.

Налице е необходимост от предоставяне на адекватни стимули и достатъчна свобода и гъвкавост на доставчиците на обучение за адресиране на незадоволените нужди на пазара на труда. Особено належащо е преодоляването на ниското ниво на компютърни и цифрови умения на човешките ресурси в общината, което пречат широкото използване на ИКТ и базираните на тях услуги и постигането на цифров растеж.

Като цяло условията на пазара на труда в община Руен през последните години се подобряват, но продължават да са налице редица предизвикателства. Безработицата намалява постоянно след достигнатия пик от 19% през 2015 година, за 2019г. отбелязваме рекордно ниски нива от 11,70%. Равнището на заетост обаче остава далеч както от националното, така и от средното ниво в ЕС.

Неблагоприятните демографски тенденции и някои структурни проблеми остават основни пречки пред нормалното функциониране на пазара на труда. Населението продължава да намалява и застарява. Делът на дълготрайно безработните остава сравнително висок. В малките населени места няма капиталовложения и почти липсват форми на индустрия. В същото време нараства недостигът на квалифициран труд, което отправя допълнително предизвикателство пред активните мерки на пазара на труда.

2.2. Икономически показатели

Основна черта на икономиката в община Руен е подчертания ѝ аграрно-промишлен характер. Структуроопределящи производства са: селско стопанство, предимно земеделие; преработваща промишленост; търговия и услуги.

Броят на предприятията в общината към 2018г. е 629, със 27 повече спрямо 2017г. Най-много фирми развиват дейност в сектора на търговията и услугите (44%), следват ги предприятията в селското стопанство (19%), преработваща промишленост (6%) и транспорта (12%).

Таблица 14: Брой нефинансови предприятия по основни икономически дейности 2016-2018г.

Номенклатура на икономическите дейности	2016	2017	2018
Общо	612	602	629
СЕЛСКО, ГОРСКО И РИБНО СТОПАНСТВО	113	114	119
ДОБИВНА ПРОМИШЛЕНОСТ	-	-	-
ПРЕРАБОТВАЩА ПРОМИШЛЕНОСТ	40	36	39
ПРОИЗВОДСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЕЛЕКТРИЧЕСКА И ТОПЛИННА ЕНЕРГИЯ И НА ГАЗООБРАЗНИ ГОРИВА	..	4	3
ДОСТАВЯНЕ НА ВОДИ; КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ, УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ	3	3	4
СТРОИТЕЛСТВО	34	30	22
ТЪРГОВИЯ; РЕМОНТ НА АВТОМОБИЛИ И МОТОЦИКЛЕТИ	267	263	280
ТРАНСПОРТ, СКЛАДИРАНЕ И ПОЩИ	68	67	73
ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО	34	30	33
ДАЛЕКОСЪОБЩЕНИЯ	8	8	10
ОПЕРАЦИИ С НЕДВИЖИМИ ИМОТИ	5	5	6
ПРОФЕСИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ И НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	..	9	..
АДМИНИСТРАТИВНИ И СПОМАГАТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ	5	..	..
ОБРАЗОВАНИЕ	-	-	-
ХУМАННО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛНА РАБОТА	18	18	19
КУЛТУРА, СПОРТ И РАЗВЛЕЧЕНИЯ	..	..	..
ДРУГИ ДЕЙНОСТИ	7	10	9

Източник: Национален статистически институт

Към 2018г. в община Руен развиват дейност 629 нефинансови предприятия или 2,05% от фирмите в област Бургас (30736) и едва 1,08% от предприятията в Югоизточен район (58304).

Броят на предприятията в общината към 2018г. е с 27 повече спрямо 2017г. Най-много фирми развиват дейност в сектора на търговията и услугите (45%), следват ги предприятията в селското стопанство (19%) и транспорта (12%).

През последните години се забелязва известен ръст в местното икономическо развитие. Инвестициите в ДМА за периода 2016-2018г. са в размер на 244027 хил.лева и показват технологично обновяване и модернизация на икономическите субекти.

Произведената продукция в нефинансовите предприятия през 2018г. е 23369 хил.лева, приходите от дейността 52706 хил.лева, а нетните приходи от продажби – 38959 хил.лева. Реализираните печалби са в размер на 4460 хил.лева, а загубите – 2975 хил.лева. Към 2018г. по официални статистически данни броят на заетите лица в общината е 3546, а на наетите 3023.

През последните години в община Руен се наблюдава тенденция на икономически ръст. Произведената продукция нараства, приходите от дейността и нетните приходи от продажби също. През 2018г. реализираните печалби от местните предприятия са с 5 405 хил.лева повече спрямо 2016г. Броят на заетите и наетите лица също се увеличава. За анализирания три години на територията на общината са закупени ДМА на обща стойност 141058 хил.лева. Това показва инвестиционна активност на предприемачите и технологично обновяване на производствените бази.

Таблица 15: Основни икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия 2016-2018г.

Година	ДМА	Произведена продукция	Приходи от дейността	Нетни приход и от продажби	Разход и за дейността	Печалба	Загуба	Заети лица	Наети лица
	Х и л я д и л е в о в е							Б р о й	
2016	40365	236456	278888	251617	265175	12988	615	3120	2599
2017	47430	269123	322737	289778	305524	16165	680	3513	2989
2018	53263	258884	312027	280579	292959	18393	1248	3546	3023

Източник: Национален статистически институт

В община Руен преобладават микропредприятията с до 9 заети лица - 96% или 605 броя през 2018г. Следват малките предприятия – 3% или 18 броя. Средните предприятия са 3 броя и големите с над 250 души персонал също 3 броя.

Таблица 16: Нефинансови предприятия според броя на заетите в тях лица 2016-2018г.

Предприятия	2016	2017	2018
Общо	612	602	629
Микро до 9 заети	588	574	605
Малки от 10 до 49 заети	18	21	18
Средни от 50 до 249 заети	3	4	3
Големи над 250 заети	3	3	3

Източник: Национален статистически институт

Средната брутна годишна работна заплата в община Руен за 2018г. е 8774 лева, което е с около 21% повече спрямо 2016г. Възнагражденията в общината остават значително по-ниски спрямо средната годишна работна заплата за страната за същия период – 13755 лева и спрямо тази за област Бургас – 11 225 към 2018г.

Таблица 17: Средна брутна годишна работна заплата в община Руен 2016-2018г. (лева)

2016	2017	2018
7277	8313	8774

Източник: Национален статистически институт

Чуждестранните преки инвестиции в общината също се увеличават през последните години. За периода 2016-2018г. в местната икономика са инвестирани общо 36 395 хил.евро.

В община Руен са добре развити животновъдството и растениевъдството и функционират предприятия на хранително-вкусовата промишленост. Важен фактор за развитие на местната икономика е относителната близост до големия административен и индустриален център – град Бургас, Черно море и големи туристически курорти, което осигурява

пазар за реализация на местната продукция и достъп до летище и пристанище за износ. Икономическите дейности в общината са концентрирани предимно в с. Руен и с. Люляково. Общинския център се явява и зона на локална икономическа гравитация.

Състоянието на местната икономика се определя и влияе от много на брой и различни по естество фактори, които биват както вътрешни, така и външни. В тази връзка е важно да се определи икономическото състояние на заобикалящите общината територии, което детерминира средата за нейното развитие, позицията на общината спрямо съседните ѝ общини, наличните ѝ сравнителни предимства и потенциали за растеж, както и основните ограничители за икономическия подем.

2.3. Промисленост

Икономиката на община Руен се развива на база наличните местни ресурси и традиционни производства. Преработващата промисленост е сред основните структуроопределящи отрасли и има водещо икономическо значение. Преобладават предприятията в хранително-вкусовата промисленост: хлебопроизводство, сладкарство, млекопреработка, като основна суровина е продукцията на местния селскостопански сектор.

В с.Руен функционират цехове за тестени изделия, а в с.Вресово и с.Череша има сладкарски цехове. В село Шиварово работи частна мандра. На територията на общината функционират и малки шивашки цехове.

Най-големият инвеститор в общината е „Куш Груп“, който понастоящем осъществява дейността си в предприятие, намиращо се в с. Люляково със закрита площ 7 000 квадратни метра. Заводът произвежда кабели за ел.системите на различни модели на „Форд“ и е най-големият работодател в общината. Произведените кабели във фирма „Нурсан“ се изнасят за страните от ЕС и за автомобилните компании в Турция.

Дървопреработващата промисленост е представена от 8 дъскорезници, като продукцията е предназначена за износ за Турция и за вътрешния пазар. Функционира и предприятие за производство на дървени въглища в

с.Вресово. Въпреки наличието на значителни дървесни ресурси, мебелното производство не се развива на територията на общината, тъй като няма инвеститорски интерес.

Колебливите тенденции в развитието на леката промишленост говорят за задълбочаващи се проблеми, свързани с ниската конкурентоспособност и липсата на предприемачество. Социалното изражение на тези проблеми е свързано с липсата на работни места и увеличаване на безработицата. От пространствена гледна точка, намалява търсенето на терени за развитие на промишлени производства.

За ефективното функциониране на предприятията е необходимо да се осигури подходяща инфраструктура, която да създава условия за екологично и качествено производство.

В община Руен има традиции в промишлеността и най-вече в някои подотрасли, които могат и трябва да се използват с цел развитие на местната икономика, повишаване на заетостта и жизнения стандарт на населението.

2.4. Селско стопанство

Селското стопанство е традиционна икономическа дейност за всички населени места в община Руен, като остава основен отрасъл и източник на доходи и поминък в селата. Общината разполага с добри природо-климатични условия и подходящи ресурси за развитие на земеделието и животновъдство. Стратегическото ѝ местоположение спрямо голям консумативен център (град Бургас), създават добри възможности за реализация на селскостопанската продукция. Община Руен е специализирана в производство на зърнено-житни култури, овцевъдство, птицевъдство, говедовъдство и пчеларство.

Поземлените ресурси са основен фактор за развитие на земеделието. Земеделските земи са с обща площ 304 217 дка и съставляват 44,1% от площта на общината. Обработваемите площи са 269 983 дка, което е 89% от земеделските земи. Поливните площи са 3 740 дка.

По данни на Общинска служба по земеделие – Руен към 2019г. рехабилитираните площи в селското и горското стопанство са общо 413,619 дка, както следва:

- с. Просеник – 262,013 дка;
- с. Ръжица – 19,873 дка;
- с. Рожден – 57,105 дка;

Комасираните селскостопански площи в общината са 94 307,58 дка.

Таблица 18: Баланс на площите в община Руен по видове територии и по предназначение

Но	Вид на територия. по предназначение	Имоти бр.	Площ в дка	Площ %
1 .	За нуждите на селското стопанство	57958	283131,730	49,665
2 .	За нуждите на горското стопанство	1535	285200,876	50,028
3 .	Населени места	37	1754,552	0,308
	ВСИЧКО	59530	570087,158	100,000

Източник: Общинска служба по земеделие – Руен

По данни на Общинската служба по земеделие 49,67% от териториите в землищата на общината се използват предимно за нуждите на селското стопанство, 50,02% за нуждите на горското стопанство и 0,31% са населените места.

Най-голям относителен дял в община Руен заемат териториите държавна частна собственост – 49%, следвани от земите частна собственост – 29% и общинска частна собственост – 12%. Останалите територии се разпределят между публична държавна и общинска публична собственост, земи на юридически лица, на религиозни организации, смесена собственост, на чуждестранни лица и стопанисвани от общината.

Земеделските земи, гори и неземеделски земи на територията на община Руен към 2019 . възлизат на 570087 декара, от които с начин на трайно ползване „нива“ – 131681 дка или 23% и „изоставена нива“ – 14%. Пасищата и мерите са 32716 дка или 6%, ливадите – 1282 дка (0,2%). С начин на трайно ползване овощна градина са 6875 дка, лозята са 8107 дка, а другите трайни насаждения – 2072 дка.

Според категорията на земята в община Руен преобладават площите четвърта, пета и шеста категория (30%), няма земи първа и втора категория, а трета са около 6%. Около 50% от земята не е категоризирана.

Към 2019г. в община Руен са регистрирани 1 094 земеделски производители и 20 броя земеделски кооперации и едри земеделски стопанства.

Таблица 19: Основни видове отглеждани култури и среден добив от декар община Руен 2019г.

Култура	Засяти площи дка	Среден добив кг/дка
Обикн. (мека) пшеница	34000	380
Ечемик	6000	380
Маслодайна рапица	6570	120
Царевица силажна	650	2500
Овес	200	100
Пролетен ечемик	200	280
Градински грах	250	90
Фуражен грах	150	200
Лен	300	100
Тютюн	80	154
Картофи	1300	1300
Пипер	700	800
Домати	600	1200
Дини	500	2200
Пъпеши	400	800
Фасул	1100	80
Леща	550	50

Източник: Общинска служба по земеделие – Руен

Най-много земеделски площи в община Руен се засаждат с мека пшеница, ечемик и маслодайна рапица. Значителни площи се използват за отглеждане на зеленчукови култури, предимно картофи, пипер, домати, фасул и леща.

В община Руен са налице подходящи условия за развитие на биологично земеделие и по този начин покачване на себестойността на продукцията и откриване на нови пазари.

Таблица 20: Основни видове отглеждани животни в община Руен 2019г.
(брой)

Животно	Брой животни	Брой ферми
Овце	10000	65
Кози	600	14
Крави за месо	1400	33
Крави за мляко	350	10
Пчелни семейства	2000	17
Кокошки	5300	-

Източник: Общинска служба по земеделие – Руен

Броят на отглежданите животни в община Руен се запазва относително постоянен през последните години.

При развитието на селското стопанство в община Руен трябва да се спазват изискванията на общата земеделска политика на ЕС, според която заетите в селското стопанство трябва да използват екологично-устойчиви методи на земеделие. Те трябва да се стремят да поддържат постоянни затревени площи /тревата абсорбира въглероден двуокис, което подпомага борбата с климатичните промени/, да отглеждат различни култури, а не моно култури, и да обработват определена част от тяхната орна територия по начин, който насърчава биоразнообразието. Този подход включва и изграждане на локални пречиствателни съоръжения за отпадни води към съществуващите и новите обекти, свързани с животновъдство, с възможност за обслужване и на стопанства от съседни общини.

Като цяло може да се направи извода, че потенциалът за развитие на селското стопанство на територията на общината е много добър. Отличната комбинация от климатични и почвени условия позволява на територията на общината да се отглеждат високодобивни, топлолюбиви земеделски култури традиционни за общината. Проблем е липсата на държавна подкрепа и възможности за ефективна реализация на земеделската продукция. Конкуренцията от вносни земеделски стоки също демотивира земеделските производители и се отразява негативно на селското стопанство.

2.5. Горско стопанство

Горските ресурси в община Руен са едно от най-големите ѝ природни богатства. От една страна, те са суровина за развитие на дървопреработваща и мебелна промишленост, а от друга, създават условия за развитието на

туризма. Именно поради тази причина, тяхната устойчива експлоатация и съхранение са от ключово значение за общината.

Горският фонд заема 52% от територията на община Руен. Държавният горски фонд се управлява от Държавно горско стопанство „Айтос“, в структурата на РДГ – Бургас. Малка част попада и в обхвата на ТП ДЛС „Несебър“. Основните приходи идват от продажбата на дървесина и от организирания ловен туризъм. За поддържането на екоравновесие и биоразнообразие ежегодно се извършват редица мероприятия, свързани със залесяване на горски територии и разселване на дивеч.

Общата горска площ на територията на община Руен е 35122 ха, от които 94% държавен горски фонд, 5% общински гори и 0,73% гори на физически лица. Останалите гори са на юридически лица, МОСВ, Басейнова дирекция и религиозни организации.

Общата лесистост на територията на община Руен е 45%, което е над средната за страната.

Таблица 21: Осъществено ползване на дървесина от горския фонд на община Руен 2016-2018г. (плътна куб. м.)

2016	2017	2018
56132	54988	51699

Източник: ДГС „Айтос“

Количеството на ползваната дървесина от горския фонд на територията на община Руен намалява през последните години от 56132 куб.м. през 2016г. на 51699 куб.м. през 2018г. Общо за периода са добити 162819 куб.м. или по 54 273куб.м. средно на година. За периода 2016-2018 г. в общината има 40 дка залесяване на нови гори.

Общинският горски фонд е 1507 ха, на основание приет и утвърден ГСП-горскостопански план през 2014г. За периода 2014-2020 година в общинския горски фонд са извършени следните мероприятия - добив на дърва за огрев за собствени нужди и продажба на добита дървесина на около 16 000 пространствени кубически метра.

На територията на общината има 4 броя дървообработващи и преработващи предприятия и 11 броя складове – площадки за продажба на дърва за огрев. Площадките за производство на дървени въглища са две, пунктовете за изкупуване и преработка на гъби също са два, а за изкупуване на билки един.

Горите са източник освен на дървесина и на много ценни ресурси - билки, горски плодове, гъби и др., които могат да бъдат използвани за организиране на дребни производства, осигуряващи заетост на ниско квалифицирани работници.

С оглед развитието на туризма в района е важно да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми, да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и да се предвидят нови залесителни мероприятия.

Насоките за развитие на горското стопанство са свързани с приоритетно възстановяване на горските територии, засегнати от пожари, съхнене, паша и незаконна сеч, съобразяване на залесяването с търсенето на дървесина в дългосрочен план. Макар и с по-бавни темпове ежегодно в горските територии върви процес на залесяване, съгласно утвърдените лесоустройствени планове.

В общинските гори ежегодно се извършват лесоустройствени дейности като почистване, почвоподготовка, залесяване и отглеждане на култури. С цел опазване на горите е извършено разделяне на горските територии на горскостопански райони и охранителни участъци.

Стопанското значение на горите не се ограничава само с дърводобива. Ежегодно се предоставят площи на местното население, осигуряващи паша на голяма част от селскостопанските животни. При благоприятни условия се събират билки, гъби и горски плодове, но тази дейност няма стопанско значение, а е предимно за лични нужди на местното население. От голямо значение за населението в района са и защитно-водоохранните и противоерозионни функции на гората.

Горските територии изпълняват функции по отношение на: поддържане на биологичното разнообразие на горските екосистеми; производство на дървесни и недървесни горски продукти; защита на почвите, водните ресурси и чистотата на въздуха; осигуряване на социални, образователни, научни, ландшафтни и рекреационни ползи; защита на природното и културното наследство; регулиране на климата.

През програмния период 2021-2027г. е необходимо разработването на програми за залесяване на горските територии, пострадали от бедствия и пожари. Нужно е балансирано използване на горите по начин, който няма да бъде за сметка на устойчивото развитие на туризма. Важно е да не се допуска масово изсичане на гори, което ще доведе до екологични проблеми, да се увеличи площта на горите с рекреационна цел и да се предвидят нови залесителни мероприятия. Предвид факта, че развитието на общинската икономика до голяма степен зависи от използването на горите, то от важно значение е запазването на ресурсите от горския фонд, за да се запазят неговите екологични и социално-икономически функции.

2.6. Инфраструктура

Транспортна инфраструктура

Община Руен няма ключово транспортно-географско положение, през нея не преминават Транс-Европейски коридори и е встрани от основните пътни артерии, но съществуват добри транспортни връзки и пътна инфраструктура.

Територията на община Руен се обслужва основно от автомобилен и железопътен транспорт. По този начин се осъществяват производствените връзки и гражданските пътувания между населените места.

През общината преминават частично 3 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 75,6 км. Общата дължина на пътната мрежа в общината е 206 км, с гъстота 29.4 км/100 км², което е по-ниска от средната за страната 33км/100 км².

В близост до общината преминава VIII Паневропейски транспортен коридор – Дурас – Тирана – Скопие – Гюешево – София – Пловдив – Бургас /Варна/, осъществяващ връзките между Адриатическо море и страните от черноморския регион, Русия и страните от Централна Азия. Той е от особено значение за развитието на общината, като осигурява бърза връзка към черноморското крайбрежие.

На територията на общината няма пътища от I-ви и II-ри клас. Републиканската пътна мрежа на територията на общината се състои единствено от третокласните пътища III-208, III-7305 и III-2085, с обща дължина 76 км. Основната пътна артерия в общината е път III-208 – с.Ветрен – гр.Айтос, с дължина 45 км, преминаващ само на 3 км от общинския център с.Руен. Той свързва общината със съседните общини Айтос и Дългопол, както и с националната пътна мрежа и Паневропейския транспортен коридор VIII. Третокласен път III-7305 осигурява връзката на общината с община Сунгурларе и с второкласен път II-73 – Шумен – Карнобат. Път III-2085 осигурява връзката с община Поморие и играе роля на алтернативна връзка с Черноморското крайбрежие. По-голямата част от пътната мрежа е в лошо състояние и се нуждае от ремонт.

Между отделните селища връзката се осъществява основно по пътища от общинската пътна мрежа. Общинските пътища са с дължина 107 км.

През територията на общината преминава единствената ж.п връзка между южните и северните части на Източна България – главна жп линия – Карнобат – Варна. Тя води началото си от гара Карнобат, чрез която се осъществява и железопътната връзка на община Руен с жп линията Бургас – София.

На територията на общината функционират гарите Дъскотна, Трънак, Люляково и спирките Струя, Каравельово, Дропла и Листец.

Тенденцията, която се наблюдава в общината е намаляване на пътничко потока в обществения транспорт. Поради тази причина е необходимо да се предприемат мерки, свързани с модернизация и реконструкция на общинска пътна мрежа, подобряване материалната база на превозвачите, гъвкавост на

транспортните схеми, подобряване състоянието на общинските автоспирки и др.

Отделяните емисии на вредни вещества в атмосферата от транспортни средства и транспортното обслужване на територията на общината са минимални и не застрашават околната среда.

Водоснабдителна и канализационна мрежа

Община Руен попада в територията на Бургаска област с оператор на ВиК системите „ВиК“ ЕАД - гр.Бургас и контрол на водите от Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район – гр. Варна. Състоянието на питейните води и водоизточниците на общината се контролират системно от РЗИ – Бургас и Изпитвателната лаборатория на ВиК дружеството. Извършва се наблюдение на всички водоизточници поотделно, като разширения химически анализ се прави по различни показатели.

Основните водоснабдителни системи за област Бургас са „Камчия“ и „Ясна поляна“. В община Руен общо 18 населени места се водоснабдяват от подземни водоизточници, като 11 от тях са със смесено водоснабдяване. Броят на подземните водоизточници експлоатирани от „ВиК“ ЕАД гр.Бургас възлиза на 23. Всички водовземни съоръжения са в относително добро състояние.

На територията на община Руен към 2020г. има действащи 11 броя разрешителни за водовземани съоръжения за питейно-битово водоснабдяване с титуляр „ВиК“ ЕАД – гр.Бургас, както следва:

- 2151 0074/2.9.2010г., капт. Извор „I подем“, „II подем“, „III подем“;
- 2151 0137/2.9.2010г., каптиран извор „Баш бунар“;
- 2151 0162/7.9.2010г., ТК „Вресово“;
- 2151 0163/7.9.2010г., каптиран извор „Дермен дере“;
- 2151 0172/10.5.2011г., каптиран извор „Коджа кая“;
- 2151 0204/10.5.2011г., каптиран извор „Чучура“;
- 2151 0205/10.5.2011г., каптиран извор „Бяла река“;

- 2151 0206/10.5.2011г., каптиран извор „Дере баши“;
- 2151 0213/7.6.2011г., каптирани извори „Беш бунар“, „Ериклик“, „Кавака“;
- 2151 0237/16.8.2011г., каптирани извори „Пандък пунар“, „Фъджъкль“;
- 2151 0247/23.8.2011г., каптиран извор „Пандъкль дере“.

Към 2020г. на територията на община Руен общата дължина на изградената водопроводна мрежа е 160 747 км. В по-голямата си част е изградена от етернитови и стоманени тръби, които са амортизирани и в недобро техническо състояние. През последните години водопроводната мрежа е частично ремонтирана и поетапно подменяна в отделни участъци. Цялостна подмяна на уличната водопроводна мрежа е изпълнена на територията на с.Люляково. В периода 2015-2019г. е извършена подмяна на водопроводната мрежа с обща дължина 16 001 м., по години както следва:

- 2015г. – 3200 м.
- 2016г. – 2 422 м.
- 2017г. – 1 620 м.
- 2018г. – 6 281 м.
- 2019г. – 2 478 м.

Основни причини за прекъсване на водоподаването са аварии по амортизираната водопроводна мрежа. Временно прекъсване се наблюдава при планирани ремонтни дейности. При населените места водоснабдени от собствени водоизточници има прекъсване на водоснабдяването поради намаляване на дебита им.

Таблица 22: Брой аварии по водоснабдителните системи на община Руен 2015-2019г.

2015	2016	2017	2018	2019
360	352	297	341	362

Източник: Вик ЕАД – Бургас

През периода 2015-2019г. общото потребление на вода за питейно-битови и промишлени нужди е 4 990 137 куб.м.

Таблица 23: Количества потребена вода за питейно-битови и промишлени нужди в община Руен

Община Руен	Факт. Кол. Вода, [м ³ /год.]				
	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
	957 655	1 012 729	1 036 508	978 606	1 004 639

Източник: ВК ЕАД - Бургас

Прави впечатление, че количеството на потребление през последните 5 години е в доста близки граници, като най-малко е през 2015г., а най-голямо през 2017г., след което отново се бележи леко намаляване.

В част от населените места на община Руен се налага сезонен режим на водата, което се обуславя от намаления дебит на местните водоизточници, както и липсата или недостатъчния обем на водоемите. Някой извори почти пресъхват през лятото.

Всички водоизточници имат изградени санитарно-охранителни зони, както следва:

Пояси I, II и III на „каптаж „Мандра“ - с.Снягово, учредени със Заповед №74/22.11.2011г. от Директора на БДЧР;

Пояси I, II и III на „каптаж „Пандък пунар“ - с.Каменяк, учредени със Заповед М*75/22.11.2011г. от Директора на БДЧР;

Пояси I, II и III на „Каптаж „Фъджъкль“ - с. Каменяк, учредени със Заповед №75/22.11.2011г. от Директора на БДЧР;

Пояси I, II и III на „Каптаж „Пандъкль дере“ - с. Каменяк, учредени със Заповед №80/28.11.2011г. от Директора на БДЧР;

Пояси I, II и III на каптиран извор „Коджа кая“ - с.Ясеново, учредени със Заповед №21/14.06.2011г. от Директора на БДЧР;

Пояси I, II и III на „Каптиран извор „Ериклик“ - с. Люляково, учредени със Заповед №76/22.11.2011г. от Директора на БДЧР;

Пояси I, II и III на „каптиран извор „Кавака“- с.Люляково, учредени със Заповед №76/22.11.2011г. от Директора на БДЧР;

Пояси I, II и Ш на „Каптиран извор „Чучура“- с.Рупча, учредени със Заповед №24/14.06.2011г. от Директора на БДЧР;

Пояси I, II и Ш на „Каптиран извор „Бяла река“- с.Зайчар - Руен, учредени със Заповед №51/06.10.2011г. от Директора на БДЧР;

Пояси I, II и Ш на Каптиран извор „Дере баши“ – с.Струя, учредени със Заповед №50/05.10.2011г. от Директора на БДЧР;

Пояс II на „Б-20, Б-88 и мин. находище Съдиево“ учредена със Заповед РД 877/25.08.2004г. на МОСВ.

Необходимо е да бъдат съобразени съответните забрани и ограничения за извършване на дейности, които могат да доведат до пряко и непряко отвеждане на опасни и вредни вещества в подземните води, регламентирани в Наредба № 3/2000г. за СОЗ.

В община Руен само село Люляково има изградена канализационна мрежа с пречиствателна станция по проект, финансиран от ОП „Околна среда“ 2007-2013г. Във всички други селища се използват септични/водоплътни-изгребни ями/ и в тях отсъства инфраструктура за пречистване на битовите отпадни води. Това е причина за замърсяване на подземните води. Липсата на канализация и пречиствателни съоръжения води до замърсяване на околната среда.

„ВиК“ ЕАД – Бургас няма инвестиционни намерения за цялостно изграждане на нови водоснабдителни и канализационни системи и съоръжения на територията на община Руен до 2021г. Предвидените средства се усвояват за отстраняване на аварии и частична подмяна на водопроводната мрежа по населени места, в това число: рехабилитация и разширение на водопроводни мрежи, сградни водопроводни отклонения, резервоари, довеждащи съоръжения и др. Предстои изготвяне на нова инвестиционна програма на дружеството до 2027г., в която могат да се предвидят средства за най-спешните ремонтно-възстановителни дейности.

3. Анализ по компоненти на околната среда

3.1. Атмосферен въздух

Състоянието на качеството на атмосферния въздух (КАВ) се оценява чрез анализ на получените от пунктовете за мониторинг данни и сравнение на измерените концентрации за контролираните замърсители с нормите да КАВ, установени с нормативни актове. Качеството на атмосферния въздух (КАВ) в Република България се следи от Министерството на околната среда и водите чрез Националната система за наблюдение, контрол и информация. За целта територията на страната е разделена на райони за оценка и управление на КАВ. Екологичният статус на качеството на атмосферния въздух се определя въз основа на основните контролирани показатели, регламентирани в Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух (В сила от 29.06.1996г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.18 от 02.03.2021г.) се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Законът за чистотата на атмосферния въздух определя 11 основни показателя за качество на атмосферния въздух. Основните показатели, характеризиращи КАВ в приземния слой са: суспендирани частици, фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел, живак и арсен.

Съгласно дефиницията „Качество на атмосферния въздух“ е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Основните замърсители в атмосферния въздух вредни за човешкото здраве са: азотен диоксид, серен диоксид, прах и финни прахови частици,

бензин, олово, кадмий, арсен полиароматни въглеводороди, толуол, амоняк, фенол и серовъглеродород.

За контролиране на основните и допълнителни показатели на територията на страната се разполагат пунктове за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната автоматизирана система за екологичен мониторинг, подсистема – „Въздух“.

На територията на община Руен не са изградени пунктове като част от Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух, няма автоматична измервателна станция, нито ръчен пункт, които да следят качеството на атмосферния въздух (КАВ) в района. През 2020г. е извършено имисионно измерване в с.Руен с Мобилна автоматична станция – КАВ към Регионална Лаборатория Стара Загора – 12. При измерването не са установени превишения на пределно допустимите концентрации по наблюдаваните показатели.

В общината няма източници на емисии в атмосферния въздух, подлежащи на докладване с инвентаризационни карти.

Отчитайки статистическите данни за генерираните емисии в района и съпоставяйки ги с данните от други райони в които има налични данни и от мониторинг на КАВ, може да се заключи, че състоянието на АВ в община Руен е с добри показатели и не са нарушени нормите за опазване на човешкото здраве.

По класификация (съгласно Приложение №1 към чл.10, ал.3 и 4 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) пунктовете за мониторинг биват:

1. Транспортно – ориентирани (Т) пунктове за мониторинг са тези, при които броят на МПС, преминаващи в кръг с радиус 50 м, е не по-малък от 2500 превозни средства на денонощие.

2. Промислено – ориентирани (П) пунктове за мониторинг са тези, при които има преобладаващо влияние на емисии от производствени и други дейности.

3. Градски фонові пунктове за мониторинг (ГФ) са тези които са разположени в застроена част на град, които не отговарят на критериите по т.2.

4. Извънградски фонові пунктове за мониторинг (ИФ) са разположените на 3-10 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.

5. Регионални пунктове за мониторинг (Р) са разположените на 10-50 км от град, които не отговарят на критериите по т. 2 и 3.

6. Отдалечени пунктове за мониторинг (О) са разположените на повече от 50 км от град, които не отговарят на критериите по т.2 и 3.

Съгласно районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (чл.30, ал.1 от Наредба №7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух) Община Руен попада в „райони, в които нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове.“

Списък на обекти, източници на емисии в община Руен, контролирани от РИОСВ – Бургас:

- „Ипар 2015“ ООД – производство на етерични масла с. Просеник.
- „Горпром“ ООД – производство на дървени въглища, с. Вресово ;
- „Експорт Ойл“ ООД – производство на етерични масла, с. Просеник;
- „Руен Лес“ ООД – производство на дървени въглища с. Вресово;
- „СМА Минерал Бургас Вар“ ЕООД - добив на трошен камък, чакъл, пясък и негасена вар, Кариера с. Добромир, общ. Руен

Операторите извършват собствен периодични измервания на емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух, при който не са констатирани превишения на нормите за допустими емисии на контролираните параметри.

Постъпването на емисии от вредни вещества в атмосферата на община Руен се формира от: битово и административно отопление, производствени

фирми, транспорта, селскостопански дейности и дейности върху открити площи с насипни материали (депа, кариери, сметища, строителни площадки и др.), като най-голям дял се пада на битовите отоплителни източници. Прахообразните и газообразните завърсители на атмосферния въздух в населените места са с по-високи стойности през есенно - зимния (отоплителния сезон), когато се използват предимно твърди горива в битовия сектор.

Основните замърсяващи вещества са: прах, серен диоксид, азотен диоксид, сероводород и оловни аерозоли. При изгарянето на горивата в битовия сектор се отделят емисии от въглероден оксид, серен диоксид, полиароматни въглеводороди, диоксини, фурани и прах. Наднормени стойности от тези вещества не са регистрирани.

- Точкови източници

Всички източници на вредни емисии, които имат определени параметри (точни координати, височина, напречно сечение, скорост на газовия поток, дебит, температура на газа и масовия поток на вредни вещества) се характеризират като стационарни точкови източници. Това са димоходите (комини) на горивни инсталации, изпускателни устройства на производствени вентилации и аспирации и др. Потенциални точкови източници на територията на община Руен се явяват отоплителните инсталации на административните сгради, училища, производствени предприятия и други по-малки точкови източници

На този етап промишлените източници на замърсяване са незначителни. Данните от собствените измервания на предприятията показват, че изчислените концентрации на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух са по-ниски от ПДК или много близки до наложените от нормативната уредба.

- Площни източници

Поради ниското застрояване, характера на терена, вида на отоплителните уреди, като площни източници се разглеждат комините на битовото отопление и отоплението в обществените сгради на територията.

- Линейни източници

Транспортният поток от леки и товарни автомобили допринасят до известна степен за влошаване на качеството на атмосферния въздух. Отделените от двигателите вредни вещества (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, оловни оксиди) са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в населените места на територията.

- Неорганизиран източници

Създаването на нерегламентирани сметища за отпадъци са едни от източниците на емисии на парниковия газ метан (CH₄).

Община Руен се характеризира с нисък потенциал на замърсяване - няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой.

В общината няма производствени замърсители, които директно да емитират в атмосферата вредни газове (SO_x, NO_x, тежки метали, прахови частици и др.), освен автомобилния транспорт. Необходимо е да се отбележи праховото замърсяване през летния сезон (засушаване от естествен характер) предизвикано от лошото качество на пътната настилка. През зимния отоплителен сезон замърсяването на въздуха е основно от бита, за отопление на жилища и административни сгради, транспорта. През топлата част на годината източници на замърсяване са транспорта (замърсяване на атмосферния въздух с въглероден оксид, бензо(а)пирен, НМЛОС и азотни оксиди), неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура (ФПЧ10), строителни обекти или при възникване на пожари.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства, качеството на използваните горива, организацията на движението, състоянието на улиците и пътищата. Този вид замърсяване на въздуха заема все по-голямо място в общото замърсяване, поради увеличението на броя на автомобилите, дългия срок на експлоатацията им, лошата материално – техническа база за поддържането им.

Замърсяването на въздуха от строителни дейности е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на атмосферния въздух в общината.

В общината няма регистрирани:

- големи горивни инсталации (ГГИ) по смисъла на Директива 2001/80/ЕС;
- големи неподвижни източници (ГНИ), емисиите от които подлежат на ежегоден отчет чрез инвентаризационни карти;
- обекти с разрешителни за търговия с квоти за емисии от парникови газове (по Директива 2003/87/ЕС);
- обекти с издадени комплексни разрешителни по чл.117 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

Природните фактори, географските и метеорологични условия са основна предпоставка, която в известна степен гарантира чистотата и доброто качество на въздуха в община Руен.

В общината не са констатирани превишения на нормите за КАВ, поради което не се предвиждат чести планови контролни измервания с мобилна станция. Няма установено превишаване на ПДК, климатичните условия не благоприятстват задържане и събиране на атмосферни замърсители в приземния въздушен слой. Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво – газ за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите с високо съдържание на сяра.

ИЗВОДИ:

➤ Община Руен се характеризира с добро качество на атмосферния въздух, не са налични съществени промишлени източници на вредни емисии във въздуха.

➤ Отоплителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра.

➤ За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - напр. слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са изключително благоприятни.

3.2. Води

Водите в България се управляват на национално и басейново ниво, съгласно чл.9 от Закона за водите. Област Бургас и в частност община Руен е в териториалния обхват на управление на водите на Басейнова дирекция „Черноморски район“ – Варна (БДЧР).

РИОСВ – Бургас няма компетентност и не участва в провеждане на мониторинг на повърхностни и подземни води. Съгласно Закона за водите, чл.155, ал.1, т.4, буква „б“, директорът на съответната басейнова дирекция планира и участва в провеждането на мониторинга на водите, обобщава и анализира данните от проведения мониторинг, в това число за химичното и екологичното състояние на повърхностните води. Басейнова дирекция издава разрешителни за водомземане и разрешителни за заустване на отпадъчни води в повърхностен воден обект на основание чл.44 и чл.48 от Закона за водите.

Контролът на повърхностните водни обекти (реки, езера и язовири) и по точно разрешителните за водовземане се осъществява от експерти на БДЧР – гр.Варна.

Водните ресурси на община Руен се формират от водите на реките Луда Камчия и Хаджийска, както и 17 микроязовира и водоема с местно значение,

които представляват ресурс за развитие на поливно земеделие и възстановяване на хидромелиоративната система.

ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

При управлението на водите и анализа на антропогенното въздействие и определяне състоянието на водите, се ползва приета класификационна система регламентирана с Наредба Н-4/14.09.2012г. за характеризиране на качеството на водите, съгласно Рамковата Директива на водите, определяща ограничения с цел, спиране на влошаването на състоянието на водите и защитаващи ги от замърсяване. Състоянието на повърхностните води основно е общ израз за състоянието на повърхностния воден обект, определена от неговото екологично състояние и от неговото химично състояние и водните количества. Качеството на водите най-често се определя от химичното състояние и е основната характеристика за общото състояние. Най-основна оценката за състоянието на водния обект се определя по физикохимичните показатели – разтворен кислород, активна реакция, електропроводимост, орто-фосфати, общ фосфор, общ азот, амониев, нитритен и нитратен азот и биохимична потребност от кислород измерена за 5 дни.

Повърхностните води на територията на община Руен попадат в Басейнова Дирекция „Черноморски район“ (БДЧР), който е в границите на РИОСВ-Бургас. През община Руен преминават две основни реки – **р.Луда Камчия и р.Хаджийска**, чието екологично състояние се оценява именно от РИОСВ-Бургас.

Общината се намира в район с продължителни летни засушавания, които водят до изчерпване на подпочвените водни запаси. Силно нагънатия терен в района е позволил да се образува сравнително гъста хидрографската мрежа – от 0,5 до 2 км. на 1 кв.км. площ. всичките водни течения на територията на община Руен се вливат в Черно море. Средната годишна температура на реките в района на община Руен варира от 10,1°С до 13,0°С.

По информация на БДЧР на територията на община Руен са разположени следните повърхностни водни тела:

- р.Токат дере от извор до вливане в р.Камчия с код BG2KA500R010;
- р.Луда Камчия - от яз.Камчия до с.Люляково с код BG2KA400R1011;
- р.Луда Камчия – от с.Люляково до яз.Цонево с код BG2KA400R1111;
- р.Бяла река до вливане в р.Луда Камчия с код BG2KA400R014;
- р.Голяма река до вливане в р.Луда Камчия с код BG2KA400R013;
- р.Казандере (Каменяшка) от извор до вливане в р.Луда Камчия с код BG2KA400R012;
- яз.Цонево с код BG2KA400L008;
- р.Балабандере от извор до вливане в яз.Цонево с код BG2KA400R009;
- р.Елешница от извор до вливане в р.Луда Камчия с код BG2KA200R007;
- р.Хаджийска – от извора до преди с.Ръжица с код BG2SE600R1023;
- р.Хаджийска преди с.Ръжица до 3 км след селото с код BG2SE600R1123;
- р.Хаджийска от 3 км след с.Ръжица до яз.Порой с код BG2SE600R015;
- р.Двойница от извора до след с.Дюлино и р.Еркешка от извора до вливане в р.Двойница с код BG2SE400R004.

Състояние на двете основни реки, отводняващи община Руен: р.Хаджийска и р.Луда Камчия се следи в измервателни пунктове, разположени по поречието им, както следва:

- За водно тяло BG2KA400R013 река Голяма река до вливане в река Луда Камчия – представено с пункт BG2KA863MS041 - река Алма дере – устие (Алма дере при с.Вресово)

- За водно тяло BG2KA400R011- река Луда Камчия след язовир „Камчия“ до язовир „Цонево“ – представено с пункт – BG2KA47159MS012 - р.Луда Камчия след яз.„Камчия“

- За водно тяло BG2KA400R011- река Луда Камчия и - р.Камчия – с.Билка – представено с пункт – BG2KA04315MS010 - р.Луда Камчия – с.Билка

- За водно тяло река BG2SE600R023 - Хаджийска от извор до след с.Преображенци – представено с пункт BG2SE0061MS0028 – река Хаджийска над село Ръжица.

Анализът на данните по основните физико-химични показатели в пунктовете на река Луда Камчия за 2019г. в сравнение с предходните години показва следното:

- р.Луда Камчия след яз.„Камчия“ - подобряване по показател общ фосфор;
- р.Луда Камчия, с.Билка – подобряване на кислородното състояние.

По информация от БДЧР анализът на данните за 2019г. по основните физико-химични показатели в пунктовете на река Камчия, на територията на община Руен не показва отклонения от характерните стойности, в сравнение с предходната година, с изключение на пункт р. Камчия, след яз.Камчия, където се отчита влошаване на състоянието по показателя разтворен кислород и много добро състояние по показателя общ фосфор. Умерено остава състоянието по показателя общ фосфор за всички останали пунктове. За река Хаджийска има влошаване на състоянието до умерено по показателите БПК5 и разтворен кислород. Като добро и много добро е оценено състоянието на всички повърхностни водни тела в община Руен по показателите амониев азот и нитратен азот.

Таблица 24: Състояние на повърхностни водни тела на територията на община Руен към 2019г.

Код на водните тела	Код и име на пункт	Име на водното тяло	Основни физикохимични показатели				
			БПК5	Разтворен кислород	Амониев азот	Нитратен азот	Общ фосфор
BG2KA400R1011	BG2KA47159MS012 р. Камчия след яз. "Камчия"	р. Камчия					
BG2KA400R1011	BG2KA04315MS010 р. Камчия с. Билка	р. Камчия					
BG2SE600R023	BG2SE00061MS0028 р. Хаджийска при с. Ръжица	р. Хаджийска					
BG2KA400R013	BG2KA863MS041 р. Алма даре с. Вресово	р. Алма дере					

Източник: Басейнова дирекция за управление на водите „Черноморски район“ - Варна

Легенда:

Цветови обозначения - Екологично състояние

■ много добро

■ добро

■ умерено

Фигура 11: Средни стойности в наблюдаваните пунктове по основното течение на р.Луда Камчия за 2019г.

Източник: Басейнова дирекция „Черноморски район“ - Варна

Язовирите на територията на общината са в сравнително добро общо екологично състояние. Няма данни за замърсявания, застрашаващи живота и здравето на хората и аквакултурите.

Основен замърсител на повърхностните водни обекти на територията на община Руен е нерегламентираното изхвърляне на отпадъци.

Подземни води

Качеството на подземните води се определя от антропогенното въздействие, което се изразява в различен тип замърсявания от точкови и дифузионни източници.

Като точкови източници се разглеждат нерегламентирани (селски) сметища, общински сметища, складове за пестициди, течове от замърсени площадки, депа на производствени и опасни отпадъци, местоположения на стари замърсители, стари сметища, затворени индустриални терени, Б-Б кубове за събиране, депониране, дезактивиране и безопасно съхраняване на

наличните в страната количества забранени, залежали и негодни за употреба пестициди.

Дифузни източници на замърсяване са земеползването (орна земя и трайни насаждения), селища без изградена канализационна система, урбанизирани територии.

Значимите проблеми от този вид въздействие върху подземните води са увеличаване съдържанието на нитрати, фосфати, сулфати, хром, желязо и манган. Съдържанието на нитрати е водещ параметър за дифузионните внасяния при подземните води.

Подземните води в община Руен са представени от пукнатинни води, карстови и порови води, както следва:

- Подземно водно тяло „Пукнатинни води в K2t cn-st-Бургаска вулканична северно и западно от Бургас“ с код BG2G000000K2034, определено с добро количество и лошо химично състояние и поставена цел за постигане на добро състояние;

- Подземни водни тела „Порови води в кварталера на р.Хаджийска“ с код BG2G000000Q006, определени в добро количествено и добро химично състояние, с поставена цел за запазване на доброто състояние;

- Подземни водни тела „Порови води в кварталера на р.Луда Камчия“ с код BG2G000000Q007, определени в добро количествено и добро химично състояние, с поставена цел за запазване на доброто състояние;

- Подземни водни тела „Порови води в неоген-сармат Руен-Несебър“ с код BG2G000000N020, определени в добро количествено и добро химично състояние, с поставена цел за запазване на доброто състояние;

- Подземни водни тела „Порови води в палеоген, палеоцан, еоцен Руен-Бяла“ с код BG2G000000PG028, определени в добро количествено и добро химично състояние, с поставена цел за запазване на доброто състояние;

- Подземни водни тела „Карстови води в K2t-st-cr.m+JT Котелски карстов басейн“ с код BG2G000000K2033, определени в добро количествено и

добро химично състояние, с поставена цел за запазване на доброто състояние;

- Подземни водни тела „Пукнатинни води в Предбалкан-Валанж-Хотрив-апт Конево“ с код BG2G000K1HB038, определени в добро количествено и добро химично състояние, с поставена цел за запазване на доброто състояние.

Таблица 25: Състояние на подземни водни тела на територията на община Руен към 2019г.

Нов код на водно тяло ПУРБ II	Име на ВТ	Количествено състояние - Подземни води	Химично състояние - Подземни води
BG2G000000Q006	Порови води в кватернера на р.Хаджийска	добро	добро
BG2G000000Q007	Порови води в кватернер на р.Луда Камчия	добро	добро
BG2G000000N020	Порови води в неоген - сармат Руен - Несебър	добро	добро
BG2G000000PG028	Порови води в палеоген, палеоцан, еоцен Руен- Бяла	добро	добро
BG2G000000K2033	Карстови води в K2t-st-cr.m +JT Котелски карстов басейн	добро	добро
BG2G000000K2034	Пукнатинни води в K2t sp-st- Бургаска вулканична северно и западно от Бургас	добро	лошо
BG2G000K1HB038	Пукнатинни води в Предбалкан - Валанж- Хотрив - апт Конево	добро	добро

Източник: Басейнова дирекция „Черноморски район“ – Варна

По отношение на чл.119а от Закона за водите са определени **зони за защита** на територията на община Руен, както следва:

- Чл.119а, ал.1, т.1 от Закона за водите, повърхностните и подземните водни тела са определени като зони за защита на питейните води, с кодове BG2DGW000000Q006, BG2DGW000000PG007, BG2DGW000000PG028, BG2DGW000000K2033, BG2DGW000K1HB038, BG2DSWL008.

- Чл. 119а, ал.1, т.3 от Закона за водите, община Руен попада в зона, в която водите са чувствителни към биогенни елементи: чувствителна зона.

- Чл.119а, ал.1, т.5 от Закона за водите, зоните, на територията на общината попадат зони, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване. На територията на община Руен те са: защитена зона с код BG0000393 „Екокоридор Камчия – Емине“, защитена зона с код BG0000133 „Камчийска и Еменска планина“ и защитена зона с код BG0000137 „Река Долна Луда Камчия“.

Питейни води

РЗИ – Бургас извършва контрол на качеството на водата за питейно-битови цели на мястото на изтичане и от крана на потребителя. Като цяло в периода 2015-2019г. питейната вода в община Руен е с минимални отклонения от стойностите на показателите заложи в Наредба №9. В месеците с обилни валежи и интензивно снеготопене се наблюдава покачване броя на нестандартните проби по показател мътност, обяснимо с карстовия характер на терените.

Населените места на територията на община Руен се водоснабдяват от водоснабдителна система „Камчия“ и от водовземни съоръжения за подземни води. Населените места които се водоснабдяват от водоснабдителна система „Камчия“ са: с.Билка, с.Вишна, с.Вресово, с.Добромир, с.Дъскотна, с.Заимчево, с.Каравельово, с.Китка, с.Листец, с.Планиница, с.Просеник,

с.Рожден, с.Рудина, с.Руен, с.Ръжица, с.Сини рид, с.Снежа, с.Соколец, с.Трънак, с.Шиварово, с.Ябълчево и с.Ясеново.

За периода 01.01.2015г. до 31.12.2019г. по текущ здравен контрол в РЗИ-Бургас са извършени анализи по показатели на Наредба №9 от 16 март 2001г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, общо 432 проби питейна вода от централната водопроводната мрежа на населените места в община Руен.

За 2015г. са извършени анализи по показатели на Наредба №9 общо 101 проби питейна вода от централната водопроводната мрежа на населените места: 41бр. проби от населените места, които се водоснабдяват от водоснабдителна система „Камчия“ и 60бр. проби от населените места в Община Руен, които се водоснабдяват от собствени водоизточници.

От проведените анализи се установяват следните отклонения:

- с.Преображенци – „колиформи“ - 37/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ в 2 бр. проби и „мътност“ - неприемлива;

- с.Ръжица – „мътност“ - неприемлива;

- с.Просеник – „мътност“ - неприемлива;

- с.Ябълчево – „мътност“ - неприемлива;

- с.Каменяк – „колиформи“ - 41/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ и „мътност“- неприемлива;

- с.Заимчево – „колиформи“ - 17/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ и „ешерихия коли“- 17/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Люляково – „колиформи“ - 4/100 CFU/cm³ и 8/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ в 2 бр. проби и „ешерихия коли“- 4/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Рудина – „колиформи“ - 9/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Сини рид – „колиформи“ - 25/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Припек – „колиформи“ - $>80/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „ешерихия коли“- $14/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ и „мътност“ - неприемлива;

- с.Мрежичко – „колиформи“ - $>80/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „ешерихия коли“- $32/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ и „мътност“ - неприемлива;

- с.Подгорец – „колиформи“ - $>80/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ в 2 бр. проби; „ешерихия коли“- $22/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Рупча – „колиформи“ - $18/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Дропла – „колиформи“ - $14/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „ешерихия коли“- $14/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Средна махала – „колиформи“ - $16/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ и „ешерихия коли“- $4/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Каменяк – „колиформи“ - $15/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ и „ешерихия коли“- $5/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Вресово – „колиформи“ - $14/100$ CFU/cm³, $21/100$ CFU/cm³ и $8/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ в 3 бр. проби;

- с.Добра поляна – „колиформи“ - $14/100$ CFU/cm³, $11/100$ CFU/cm³ и $14/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ в 3 бр. проби;

- с.Снежа – „колиформи“ - $24/100$ CFU/cm³ и $23/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ в 2 бр. проби и „ешерихия коли“- $3/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Разбойна – „колиформи“ - $29/100$ CFU/cm³ и $>80/100$ CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ в 2 бр. проби.

За 2016г. са извършени анализи по показатели на Наредба №9 общо 88 проби питейна вода от централната водопроводна мрежа на населените места: 43 бр. проби от населените места, които се водоснабдяват от водоснабдителна система „Камчия“ и 45 бр. проби от населените места в Община Руен, които се водоснабдяват от собствени водоизточници.

От проведените анализи се установяват следните отклонения:

- с.Сини рид – „мътност“ и „вкус“- неприемливи;
- с.Рудина - „мътност“ и „вкус“- неприемливи;
- с.Мрежичко – „мътност“ и „вкус“- неприемливи;
- с.Преображенци – „цвят“, „мътност“ и „вкус“- неприемливи;
- с.Вресово - „мътност“ и „вкус“- неприемливи;

За 2017г. са извършени анализи по показатели на Наредба №9 общо 82 проби питейна вода от централната водопроводна мрежа на населените места: 39 бр. проби от населените места, които се водоснабдяват от водоснабдителна система „Камчия“ и 43 бр. проби от населените места в Община Руен, които се водоснабдяват от собствени водоизточници.

От проведените анализи се установяват следните отклонения:

- с.Снежа – „колиформи“ - 79/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „ешерихия коли“- 2/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „мътност“ и „вкус“- неприемливи;
- с.Люляково – „колиформи“ – 2/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ и „вкус“ – неприемлив;
- с.Вресово - „колиформи“ – >80/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ и „вкус“ – неприемлив;
- с.Разбойна – „цвят“, „мътност“ и „вкус“- неприемливи.

За 2018г. са извършени анализи по показатели на Наредба №9 общо 77 проби питейна вода от централната водопроводната мрежа на населените места: 40бр. проби от населените места, които се водоснабдяват от водоснабдителна система „Камчия“ и 37бр. проби от населените места в Община Руен, които се водоснабдяват от собствени водоизточници.

От проведените анализи се установяват следните отклонения:

- с.Струя - „колиформи“ - 23/100 CFU/cm³ и 36/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „ешерихия коли“ - 7/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ и „вкус“ – неприемлив в 2 бр. проби;

с.Подгорец - „колиформи“ - 4/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „ешерихия коли“ - 4/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „вкус“ и „мътност“ – неприемливи;

- с.Мрежичко - „колиформи“ - >80/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „ешерихия коли“ - 37/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „вкус“, „цвят“ и „мътност“ – неприемливи;

- с.Зайчар - „колиформи“ - 4/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Скалак - „калций“ – 153 mg/l и 155,6 mg/l, при норма 150 mg/l в 2 бр. проби;

- с.Люляково - „вкус“, и „мътност“ – неприемливи;

- с.Листец - „вкус“, и „мътност“ – неприемливи;

- с.Разбойна - „колиформи“ - >80/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³; „ешерихия коли“ - 23/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³ и „вкус“ – неприемлив;

- с.Снежа - „колиформи“ - 57/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

За 2019г. са извършени анализи по показатели на Наредба №9 общо 85 проби питейна вода от централната водопроводната мрежа на населените места: 45бр. проби от населените места, които се водоснабдяват от водоснабдителна система „Камчия“ и 40бр. проби от населените места в Община Руен, които се водоснабдяват от собствени водоизточници.

От проведените анализи се установяват следните отклонения:

- с.Вресово - „колиформи“ - 3/100 CFU/cm³; 81/100 CFU/cm³ и 59/100 CFU/cm³; при норма 0/100 CFU/cm³ в 3 бр. проби;

- с.Скалак - „калций“ – 160 mg/l и 152,4 mg/l, при норма 150 mg/l в 2 бр. проби; „колиформи“ - 17/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Люляково - „колиформи“ - 1/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Рупча - „колиформи“ - 21/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;

- с.Струя - „колиформи“ - 81/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
„ешерихия коли“ - 2/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
- с.Рудина - „колиформи“ - 3/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
- с.Сини рид - „колиформи“ - 3/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
- с.Припек - „колиформи“ - 1/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
- с.Вишна - „колиформи“ - 6/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
- с.Заимчево - „колиформи“ - 81/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
- с.Снежа - „колиформи“ - 23/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
- с.Ясеново - „колиформи“ - 81/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
- с.Дъскотна - „колиформи“ - 79/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
- с.Шиварово - „колиформи“ - 23/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
- с.Дропла - „колиформи“ - 81/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³;
„ешерихия коли“ - 4/100 CFU/cm³, при норма 0/100 CFU/cm³.

Информация за качеството на водите, предназначени за питейно-битови цели е публикувана на интернет страницата на РЗИ–Бургас.

В регистъра на обектите с обществено предназначение воден от РЗИ-Бургас няма вписани водоизточници на минерални води и не са определени зони за къпане на територията на Община Руен.

Отпадъчни води

РИОСВ – Бургас осъществява контрол над управлението на формираните отпадъчни води, включително емитери на отпадъчни води, заустващи към водни обекти. Формираните отпадъчни води, вследствие на човешкия фактор, въздействат пряко върху качеството на водните обекти и състоянието на почвите, поради което се изграждат и поддържат

канализационни системи в селищните образувания и съоръжения за пречистване на отпадъчните води.

На територията на община Руен са разположени следните обекти с издадени разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води, издадени от Директора на БДЧР – Варна:

- Канализационна система на с.Люляково, общ.Руен, със собственик Община Руен, стопанисвана и експлоатирана от "Водоснабдяване и канализация" ЕАД, гр. Бургас, съгласно *условие 3* от раздел „Други условия, съобразно спецификата на обекта“ от разрешително за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води №23740045/28.05.2013г. и Решение №70/07.08.2017г. за изменение на разрешителното за заустване. Пречистените отпадъчни води се заустват в дере, приток на река Луда Камчия;

- Канализационна система на млекопреработвателно предприятие „Китка“, с.Шиварово, със собственик „Билдинг Зах“ ЕООД и ползвател „Млечна промишленост Маноя“ ООД, с Разрешително №23120016/02.12.2013г. за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води и Решение №83/01.09.2017г. за изменение на разрешителното за заустване. Пречистените отпадъчни води се заустват в Голяма река (река Шиваровска);

- Канализационна система на инсталация за преработка на тревни суровини, имот №021086, местност „Азмака“, землище с.Просеник, общ.Руен със собственик и ползвател „ИПАР-2015“ ООД, с разрешително за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води №23740059/26.08.2019г. Обектът е със сезонен характер. Пречистените отпадъчни води се заустват в река без име, приток на река Хаджидере;

- Издадено е Разрешително за заустване №2371 0089/2.4.2014г. за проектиране на Канализационна система - с.Рупча, с титуляр Община Руен.

ИЗВОДИ:

➤ Повърхностните и подземни води на територията на община Руен като цяло не са с особено добро качество. Проблемите са свързани главно липсата на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадни води в населените места на общината. Водопреносната мрежа също е остаряла, амортизирана и загубите на вода са значителни. Необходимо е да се предвидят мерки за подобряване на цялостната инфраструктура в Общината, с акцент върху подобряване на ВиК инфраструктура.

➤ Във връзка с недопускане или намаляване на отрицателните въздействия върху повърхностните и подземни водни тела, от гледна точка на постигане на целите на околната среда и мерките за постигане на добро състояние на водите, заложи в ПоМ на ПУРБ 2016-2021г. и мерките за риска от наводнения, заложи в ПоМ на ПУРН 2016-2021г., в ПИРО на община Руен за периода 2021-2027г. са включени конкретни мерки, проекти и дейности, по отношение на:

- Изпълнение на приложимите мерки, заложи в ПУРБ 2016-2021г. и ПУРН 2016-2021г. в Черноморски район, включително и мерките от ЕО на ПУРБ и ПУРН, спрямо Плана за интегрирано развитие на община Руен за периода 2021-2027г.

- Изпълнение на мярка UW_1 от ПУРБ 2016-2021 г. „Изграждане или модернизиране на пречиствателни станции за отпадъчни води” с действие: „Осигуряване на отвеждане и подходящо пречистване на отпадъчни води от населени места с под 2000 е.ж., вкл. изграждане на влажна зона за пречистване на отпадъчните води”.

- Изпълнение на мярка UW_2 от ПУРБ 2016-2021г. „Осигуряване на събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на населените места” с действие: Изпълнение на проекти за изграждане, доизграждане, реконструкция или модернизация на канализационна система за агломерации с под 2000 е.ж., вкл. доизграждане на канализация, когато има изградена ПСОВ или осигуряване на подходящо пречистване (чрез изграждане на ПСОВ или отвеждане към друга ПСОВ), когато има изградена канализация”; „Изграждане, реконструкция или модернизация на

канализационна мрежа за агломерации с над 2 000 е.ж.” и „Поддържане на съществуващите канализационни мрежи в добро състояние” за изграждане на канализация на с.Дъскотна, изграждане на канализация на с.Трънак и на с.Добромир и за изграждане на ПСОВ - с.Дъскотна и с.Трънак.

- Изпълнение на мярка DP_14 от ПУРБ 2016-2021г. „Изпълнение, на проекти за закриване на общинските депа за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, съгласно приложение 2 към Националния каталог от мерки” за закриването и рекултивация на общинско депо - с.Руен. Експлоатацията на старото общинско депо в община Руен е преустановена и строително монтажните работи за обект: „Закриване и рекултивация на депо за твърди битови отпадъци на община Руен”, са приключени към момента на разработване на Плана за интегрирано развитие за периода 2021-2027г.

При инвестиционно проектиране и реализация на конкретни проекти и дейности, включени в Програмата за реализация на ПИРО е необходимо да бъдат съобразени съответните забрани и ограничения, регламентирани в Закона за водите (ЗВ), включително:

- съгласно чл.7, ал.1 от ЗВ, основен принцип при отношенията, свързани със собствеността върху водните обекти е упражняването на собственост, без да се допуска нарушаване на целостта и единството на хидроложкия цикъл и на природната водна система.

- забраните на чл.134 от ЗВ за разполагане на животновъдни ферми, жилищни и вилни сгради и стопански постройки в заливаемите тераси на реките и принадлежащите земи на водохранилищата, както и складиране на пестициди, депониране и третиране на отпадъци; засаждането на трайни насаждения с плитка коренова система.

- изискванията на чл.143. ал.1 от ЗВ, съгласно които за защита от вредното въздействие на водите не се допускат дейности, с които се нарушава естественото състояние и проводимостта на речните легла, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици и използването им като депа за земни и скални маси;

- забраните на чл.146 от ЗВ за застрояване в заливаемите тераси на реките и сервитута на хидротехническите съоръжения;
- при извършване на дейности, граничещи с води и водни обекти - публична държавна собственост е необходимо да се определят граници, в съответствие с чл.155. ал.1, т.1 от ЗВ;
- изискванията на чл.44 и чл.46 от Закона за водите, в случай на водовземане и/или ползване на воден обект, включително чл.46. ал.4 по отношение на заустването на битово- фекалните води;
- изискванията на чл.198о, от ЗВ, че предоставянето на ВиК услуги на потребители се извършва единствено от ВиК оператор по реда на ЗВ и Закона за устройство на територията;
- изискванията на чл.125 от ЗВ, че включването на нови количества отпадъчни води, следва да се съобрази с капацитета и ефективността на съществуващата канализационна система;
- при липса на канализационна система, предвид чл.132 от ЗВ, лицата от стопанската дейност, на които се формират отпадъчни води, са длъжни да изградят пречиствателни съоръжения в съответствие с изискванията за заустване във воден обект.

➤ Съгласно чл.16, параграф 6, второ Тире от Директива 2000/60/ЕС на Европейския парламент и Съвета (приложима съгласно §143 от ПЗР на ЗИД на Закона за водите, обн. в ДВ брой 65/2006г.) в срок до края на 2020г., следва да се осигури пълното преустановяване на заустванията, емисиите и изпусканията на всички приоритетно опасни вещества, посочени в Приложение №1 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетните вещества и някои други замърсители (ДВ. бр. 97 от 11.12.2015г.).

3.3. Земи и почви

Почвената покривка е особено важен компонент на природната среда. Образувана в продължение на милиони години, тя се явява огледало за състоянието на ландшафтите и в нея се отразяват и пречупват

взаимовръзките между останалите компоненти на природната среда (скали, води, климат, растителност, дейност на човека). Без почвената покривка е невъзможно съществуването и вегетацията на естествената и културната растителност.

Почвата представлява сложна природна система изградена от минерални частици, органични вещества, газове, макро- и микроорганизми. Минералните частици образуват основната маса на почвата, а органичните вещества съставляват 10-20% от химичния и състав. Хумусът заедно със съдържанието на вода и газове определя нейното плодородие. Той е източник на хранителни вещества за растенията, тъй като при разлагането му се освобождава въглероден диоксид, нитрати, фосфати. Тези съединения са лесно усвоими от растенията. Хумусът, образуван в горния почвен слой се отнася от инфилтриращата в почвата вода в по-долните хоризонти. Чрез обработка на почвата, той заедно с разтворените химични вещества се изнася отново на повърхността.

На територията на община Руен се срещат три основни почвени типа: канелени горски почви, чернозем – смолници и наносни почви. Най-разпространени са канеленогорските, които представляват около 95% от почвите в Руенска община, следвани са от чернозем-смолниците (3,5%) и алувиално-ливадните, които са едва около 1,5%.

Почвата играе роля за кръговрата на веществата в природата и минерализиране на органичните отпадъци от живота, осигурява плодородието и изхранването на човека, влияе върху състава на въздуха, водата и хранителните продукти, представлява среда за съхраняване и предаване на болестотворни причинители, влияе върху климата на местността и др. Следователно тя, освен полезно може да оказва и отрицателно влияние върху условията на жизнената среда и здравето на населението. Замърсяването на почвата се проявява в две форми:

- Физическо изменение на почвените структури. Най-големи поражения върху почвите се нанасят от антропогенно натоварените екосистеми. Отклоненията в почвените параметри се отнасят преди всичко до структурата на почвата, нейната порьозност и плътност. Измененията им

водят до рязко влошаване на вентилацията и дренажа в почвата, вследствие на което настъпва рязко снижаване на активността и количеството на микроорганизмите разлагащи органичните вещества.

- Химическо замърсяване на почвата. Химическите замърсявания на почвите от антропогенен произход превъзхождат многократно в количествено и качествено отношение всички видове физически изменения. Те са следствие от много причини, които условно можем да ги разделим в следните групи:

- Газове - промишлени отходи съдържащи сяра, а също така съдържащи и тежки метали, халогениди, азотни оксиди;

- Прах - дим от промишлени димоотводи, транспортен прах и др.;

- Соли - особено тези в резултат на обработване с луги и химикали на пътищата през зимата, рудодобивната промишленост, кариери и др.;

- Агрохимикали от растителната защита;

- Органични газове и течности - продукти от ТЕЦ, автотранспорта и др.;

- Радиоактивни замърсявания - АЕЦ, промишленост, аварии и др.

Замърсяването на почвите на територията на община Руен се следи от РИОСВ – Бургас чрез почвено изпитателната лаборатория в гр.Бургас. За община Руен, пунктът се намира в с.Речица (No 395).

На територията на Община Руен в землището на с.Руен е разположена площадка за Б-Б кубове. Съхраняват се общо 21 броя Б-Б куба като количеството на пестицидите в тях е 84000кг. При направените проверки от РИОСВ-Бургас за периода 2016-2020г. не са констатирани нарушения на целостта на кубовете. Не са установени течове на съдържимото от тях. Основните проблеми са свързани с ръждясването на металните планки, ръждиви петна по стените, нарушаване целостта на хидроизолацията върху Б-Б кубовете, отдаване на основата на площадката и накланянето на Б_Б кубовете. Направените предписания за отстраняване на нередностите през периода към община Руен са изпълнявани своевременно. До момента няма предпоставки за замърсяване на околната среда от съоръжението.

Нарушени терени са свързани предимно с разработването на находище „Добромир“, където добивните дейности се извършват в рамките на концесионната площ.

Пунктовете за мониторинг на почвите за съдържание на тежки метали и металоиди на територията на община Руен са съответно в селата Речица, Люляково и Рудина. Проследявайки динамиката на наблюдаваните индикатори Cu, Pb, Zn Cd, Cr, Ni, As, Co и Hg се установява, че те са в граници на нормите, много под МДК (максимално допустима концентрация), съгласно Наредба №3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата (обн. в ДВ бр.71/2008г.).

На територията на община Руен през 2019г. почвено изпитване е проведено в землището на с.Вресово.

Отчитайки резултатите от извършените наблюдения върху показателите, характеризиращи вредната киселинност се установява следното:

- В пункт с. Вресово Степента на наситеност на почвата с бази V3 (V3 варира от 94,1% до 98,0%) - няма вредна почвена киселинност.
- Основните източници на замърсяване на почвите в общината са тяхното периодично изгаряне, промишлените отпадъци и земеделската дейност на населението.
- При използване на почвите за земеделие, горният слой бързо обеднява на азот, фосфор, калий и микроелементи, за внасянето на които под формата на торове са необходими значителни средства.
- Няма данни за замърсявания на почвите в община Руен или наличие на значителни проблеми, които да застрашават тяхното състояние.

В докладите на РИОСВ - Бургас липсва информация за замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди, пестицити, устойчиви органични замъсители (вкл. нефтопродукти), засоляване или вкисляване. По тази причина не съществуват механизми за мониторинг състоянието на почвите, не се извършва периодичен контрол, а изследвания се правят само при необходимост.

РИОСВ – Бургас не е констатирала нарушения, касаещи замърсяване на почвите в община Руен с тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители (пестициди).

Наличието на терени с ерозирали почви налага прилагането на конкретни почвозащитни, агротехнически и противоерозионни мероприятия. Такава необходимост е разработване на Общинска наредба за почвените ресурси, като част от природната среда.

Горите предпазват почвата от ерозия и масовото им изсичане може да доведе до редица проблеми и нарушаване на екосистемите. На ерозиране са подложени слабоструктурните почви, образувани върху наклонени терени: излужени и типични канелени горски почви; канелени горски почви, лесивирани; рендзини; кафяви горски почви. Обработваемите земи са разположени на равни терени. Ерозията на почвите не е от процесите с ограничаващо действие за земеделието в територията на общината.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени“ чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

Община Руен все още няма разработена Програма за опазването качеството на почвите. Ежегодно се полагат усилия за премахване на нерегламентираните сметища и локални замърсявания в общината. Предприемат се мерки за рекултивация на нарушени терени и действия за контрол върху употребата на изкуствени торове.

ИЗВОДИ:

➤ Почвите са ограничен и практически невъзстановим природен ресурс и е необходимо опазването им да е приоритет на всеки. Само с общи

усилия и действия на всички компетентни органи ще се постигнат положителни резултати относно трайното намаляване и/или предотвратяване на дейностите и процесите, водещи до вредни изменения на почвата.

➤ Общото състояние на почвите в общината е добро. Основната задача е да се съхрани почвеното плодородие и да се запазят земите от замърсяване с пестициди, торове и други замърсители. Сравнително високата чистота на атмосферния въздух, добрите климатични условия и почвите са важно условие за развитие на екологично земеделие в района и получаване на екологично чиста продукция.

➤ Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени“ чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

3.4. Зелена система и биоразнообразие

3.4.1. Защитени зони и биоразнообразие

Общоевропейската мрежа „Натура 2000“ е съставена от защитени зони, целяща да осигури дългосрочното оцеляване на най-ценните и застрашени видове и местообитания за Европа в съответствие с основните международни договорености в областта на опазването на околната среда и биологичното разнообразие.

Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕИО за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за местообитанията) и

Директива 2009/147/ЕО относно опазването на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

Екомрежата е създадена през 1992г. чрез приемането на Директивата за местообитанията, която заедно с Директивата за птиците представлява крайъгълният камък на политиката за опазване на природата в Европа. Тя е важен елемент от изпълнението на поетия ангажимент от държавните и правителствените ръководители в Европа по време на срещата им на високо равнище в Гьотеборг през 2001г. за „спиране на загубата на биологичното разнообразие до 2010 година“.

Целта на мрежата „Натура 2000“ е да се опазват и управляват уязвими видове и местообитания в тяхната естествена област на разпространение в Европа, без оглед на национални или политически граници. „Натура 2000“ не е просто система от строго охранявани природни резервати. Тъй като тя е неразделна част от общия пейзаж, важно е обектите да продължават да се управляват по начин, който отчита присъствието на уязвими местообитания и видове.

Към 2020г. националната мрежа от защитени зони включва: 120 защитени зони за опазване на дивите птици, покриващи 23.1% от територията на България; 234 защитени зони за опазване на природни местообитания, покриващи 30,3% от територията на България.

Територията на община Руен се характеризира със значително биоразнообразие с изключително важно екологично и социално-икономическо значение.

В териториалния обхват на община Руен попадат следните защитени територии (ЗТ) или части от тях:

- Поддържан резерват „Калфата“ - (площ 46,9ха, вековна смесена широколистна гора, с участие на зимен дъб, благун, цер, бук, габър);
- Природна забележителност „Костенурката“ - (площ 0,1 ха, скално образувание);
- Природна забележителност „Професора“ - (площ 5,0 ха, скално образувание);

- Природна забележителност „Свинската глава“ - (площ 0,5 ха, скално образувание);
- Защитена местност „Дъбовете“ - (площ 59,6ха, буферна зона на Природен резерват „Калфата“);
- Защитена местност „Трите цера“ - (площ 1,5ха, естествено находище на червен божур).

По данни на Министерството на околната среда и водите на територията на община Руен има 4 защитени зони (33), включени в европейската екологична мрежа Натура 2000:

- **BG0002044 „Камчийска планина“** за опазване на дивите птици
- Териториален обхват - 888 837.60 дка.

Установени 189 вида птици. 81 вида са от европейско природозащитно значение (SPEC). Световно застрашени в категория SPEC1 - 9 вида, застрашени в Европа SPEC2 - 22 вида, в SPEC3 - 50 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 63 вида, включени в приложение 2 на ЗБР, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 56 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. През 33 е минава прелетния път Via Pontica с международно значение като типично "място с тесен фронт на миграция".

- **BG0000393 „Екокоридор Камчия-Емин“** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - Териториален обхват – 280 547.92 дка.

33 „Екокоридор Камчия-Емине“ BG0000393 включва две обширни територии: част от водосборната зона на яз Тича и част от водосборната зона на р.Луда Камчия на запад от Айтоския проход -землищата на селата Скалак и Череша и част от землищата на селата Завет, Дъскотна, Шиварово, Вресово, Ябълчево и Зетъво. Значителните територии са заети от горски монокултури предимно от черен бор (*Pinus nigra*), червен дъб (*Quercus rubra*), бяла акация (*Robinia pseudoacacia*), европейски кестен (*Castanea sativa*) и др. Защитената зона е важен свързващ коридор за видовете

придвижващи се по Старопланинската верига. Включва значителни по площ горски екосистеми.

С изключение на значителната покривка от храсталачни съобщества, останалият горски фонд е представен от ксерофилни и мезофилни широколистни дървета с доста различни доминанти. В зоната са представени пет хабитата от консервационна значимост, които покриват около 22,6% от територията. Това са горите от източен бук, Панонийско- балканските гори от източен дъб и зимен дъб, панонийско-балканските гори от източен дъб и зимен дъб, горите от източен габър, горите от сребърна липа и полуестествени сухи тревни площи (6210).

- **BG0000133 „Камчийска и Еменска планина“** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - Териториален обхват – 636 784.68 дка.

Доминиращата част от мястото е заета от широколистни, смесени дъбови гори и храстови съобщества, предлагащи /заедно с ливадните площи/ разнообразни местообитания за местната фауна. Горската растителност е добре съхранена и с много добра видова представителност. Важно е да се отбележи наличието на около 3.5 хил. дка територии, заети от водни площи и течения. Установените растителни видове са част от защитени растения, разпространени в източната част на Стара планина. Те не са предмет на силно антропогенно въздействие. Условията на живот в техните хабитати в Камчийска планина са с добре съхранена структура и функции, което позволява устойчивото съществуване на популацията от тези видове. Мястото е добре съхранено с ниско човешко въздействие. От голяма значимост е за съществуването на безгръбначната фауна. Мястото е важно предвид видовете, които го обитават. Това е типичен хабитат за кримския гущер (*P.tauricus*), който е вид все още не добре изследван.

- **BG0000137 „Река Долна Луда Камчия“** за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - Териториален обхват – 24 606.97 дка.

От юг на север, ландшафтът постепенно преминава от степни и хълмисти райони, с разделени групи дървесна и храстова растителност и

площи от сухи тревни съобщества от белизма (*Dichanthum ischaemum*), луковична ливадина (*Poa bulbosa*), метличина (*Centaurea* sp.) и др. Измежду нискостеблената и дървесна и храстова растителност, по склоновете и овразите са разпространени предимно драка (*Paliurus spina christi*), шипка (*Rosa canina*), глог (*Crataegus monogyna*) и др. Планинската зона, със сравнително ниска надморска височина, е покрита главно от широколистни гори. Те са основните местообитания за птиците в Източно - старопланинския пояс, в който доминират цер (*Quercus cerris*), благун (*Quercus fraineto*), горун (*Quercus dalechampii*), източен бук (*Fagus orientalis*) сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), а на по-влажни места бяла топола (*Populus alba*). Във флористичния комплекс на зоната в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС е включен само един вид орхидея *Himantoglossum caprinum* (обикновена пърчовка).

Разнообразните форми на ландшафта и специфичните местообитания създават благоприятни условия за съществуването на широкоспектърна фауна. Представени са всички класове на гръбначните (*Vertebrata*), както и видове от групите на насекомите (*Insecta*) и мекотелите (*Mollusca*). На територията на защитена зона „Река Долна Луда Камчия“ обитават 38 вида птици, от които 24 от европейско природозащитно значение (SPEC), BirdLife international 2004. Мястото е от значение за Европейския съюз за повечето видове птици, поради което са включени в Приложение I на Директива 2009/147/ЕО. Между тях са малкият креслив орел (*Aquila pomarina*), късопръстият ястреб (*Accipiter brevipes*), горската чучулига (*Lullula arborea*) големият маслинов присмехулник (*Hippola isolivetorum*), три вида кълвачи и други.

Пълна информация за защитените територии е достъпна на електронните страници на Изпълнителна агенция по околна среда - http://eea.government.bg/zpo/bg/index_search.jsp, за защитените зони в електронна страница на Информационна система за защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000: <http://natura2000.moew.government.bg/>, както и в Доклада за състоянието на околната среда, публикуван на електронната страница на РИОСВ - Бургас - <http://riosvbs.com/home/bar/1010>.

Макар и малка като територия, община Руен разполага с множество защитени растителни видове, като по-известните от тях включват:

- ***Paeonia peregrina* mil. (*Paeonia decora*) сем. *Paenniaceae*** – Червен божур.

- ***Primula veris* L. – лечебна иглика, сем. *Primulaceae***, има ценни декоративни качества, а така също се използва широко и в медицината.

- ***Berberis vulgaris* L. Обикновен кисел трън (кисел трън, див кестен, див чимшир, жълтеника, царево дърво) сем. *Berberidaceae*** – като лекарство се използват коренът и плодовете.

- ***Ruscus aculeatus* L. Бодлив залист, Миши уши**

***Sempervivum Leucanthum*, Белоцветен дебелец** – в сериозни количества се намира в района на »Гермето».

На територията на община Руен преобладават листопадните дъбови гори. Срещат се също и церови, липови, борови и габъррови насаждения на възраст 29 до 60г. Забележителни за района са благуна и единичните вековни церови дървета до с.Добра поляна, с.Топчийско, с.Заимчево и с.Добромир.

Главната задача при стопанисването на горите е тяхното естествено възобновяване. Натрупан е богат практическ опит по въпросите на естествените възобновителни процеси и подпомагането им. Процесите, които забавят естественото възобновяване са: рядкото плодоносене на главните видове – дъбовете, източния бук, полския ясен и др, повреждането на плодовете от вредители, диви и домашни животни, неблагоприятните климатични условия през вегетационния сезон, грешки при воденето на главни и отгледни сечи и др. Налага се внасянето на други видове: обикновен ясен, явор, шестил, турска леска, липа, брекина, скоруша, клен и др. Практиката е преди и след окончателната сеч да се залесяват предварително уточнените места за подобряване биоразнообразието и допълване на естественото възобновяване.

Смесените насаждения се характеризират с голямото си разнообразие на дървесни и храстови видове. Чистите и смесени букови насаждения се възобновяват много добре, но много често в нежеланата посока от лесовъдска гледна точка. Интерес представляват смесените насаждения с участие на зимен дъб и източен бук, които са с голяма производителност.

Превръщането на издънковите гори във високостъблени е една от най-важните възможности за възстановяване биоразнообразието им, т.к. възобновяването на издънковите гори протича по същия начин както при високостъблените гори.

На територията на община Руен се срещат типичните за региона животни, като е представен от сухоземна костенурка, таралеж, катерица, къртица, див заек, лалугер, оризищна мишка, белозъбо сляпо куче, вълк, лисица, язовец, невестулка, черен пор. По-рядко са разпространени и следните сухоземни видове: видра, златка, дива котка, дива свиня, благороден елен, сърна, кафяво прилепче.

Птиците в района на община Руен са представени от: черен щъркел, обикновен мишелов, малък креслив орел, бухал, чухал, забулена сова, блатна сова, горска улулица, кукумявка, различни видове кълвач, обикновен пчелояд, кукувица, гургулица, гугудка, речен дъждосвирец, горски бекас, каспийска рибарка, яребица, пъдпъдък, голям ястреб, обикновен мишелов, белоопашат мишелов, малък ястреб, малък сокол, сокол орко, ловен сокол, горска зидарка, кос, различни видове лястовица, бърберица, дълъг опашат синигер, зеленика, чинка, врабче, славей, врана, сойка, сврака и др.

Змиите също са разпространени на територията на общината, като в района се срещат смок мишкар и пепелянка.

3.4.4. Зелена система

Зелената система е предназначена да подобрява жизнената среда и облика на населените места, чрез поддържане на екологична, рекреативна, естетическа и защитно-мелиоративна функции. Тя играе важна роля за

градската околна среда, санитарно-хигиенните условия на живеене и свързания с това здравен статус на населението.

Зелената система включва следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитни озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване;

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни (задоволяват потребностите от спорт и отдих; естетически и ландшафтно-естетически; биоклиматични – приток на свеж чист въздух от крайградските зони, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни – преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Местата за отдих и зелена система включват градинки и паркове в общинския център и кметствата, които са приоритетно оформени пред сградите с обществено предназначение.

Зелените структури в санитарно-защитното озеленяване са с основно екологично предназначение – ветрозащитни пояси, озеленени крайречни сервитути, озеленени дерета и оврази, санитарно-защитни пояси, транспортно озеленяване.

Нормативно озеленяването на урбанизираните територии се определя в Закона за устройство на територията, Закона за опазване на околната среда, Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони на Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Наредба №1 за опазване на озеленените площи и

декоративната растителност на бившето Министерство на териториалното развитие и строителството.

Основа на зелената система са озеленените площи, предназначени за широко обществено ползване – паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и лесопаркове, представляващи публична собственост. Допълващи зелената система са озеленените площи за ограничено обществено ползване в имотите за жилищни, вилни, обществени, производствени, курортни и спортни сгради и комплекси, както и озеленените площи с друго специфично предназначение – гробищни паркове и защитни насаждения. Системата на зелените площи в населеното място представлява взаимно съгласувано разполагане на различните видове зелени и свободни площи с цел да се осигурят най-благоприятни хигиенни условия, декоративни ефекти и създаване на условия за отдих на населението.

Зелената система включва следните структурни елементи: тревни площи, декоративна растителност, алеи, площадки и архитектурни декоративни елементи и съоръжения.

Озеленяването влияе на температурата, относителната влажност, скоростта на движение на въздуха; върху подобряване на химичния състав на въздуха, намаляване на праха в него, както и на намаляването на шума в градската среда.

Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение са публична собственост на държавата и общините.

Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативите в наредбата.

Устройството на озеленени и залесени площи се регламентира със Закона за устройството на територията. В териториите на общините се устройват озеленени площи, обединени в зелена система, като средство за подобряване на микроклимата и хигиенните условия и за организиране на

отдиха на населението. Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение, собственост на държавата и общините, са публична собственост. Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативите в Наредба № 7/22.12.2003г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони. Озеленените територии в населените места, селищните образувания и извън тях се определят с общите и подробните устройствени планове. Зелената система включва обществените озеленени площи, включително всички паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и горски паркове, гробищни паркове, ботанически градини, дендрариуми, защитни насаждения и разсадници;

Нормативите за площта на обществените озеленени площи за широко и специфично ползване в градовете в зависимост от тяхната големина са:

- а) за големи градове - 20 кв.м/жител;
- б) за средни градове - 18 кв.м/жител;
- в) за малки градове - 12 кв.м/жител;
- г) за много малки градове - 8 кв.м/жител;
- д) за всички села - 4 кв.м/жител.

Площта на терена за гробища за населените места се определя при спазване на следните нормативи:

- а) за големи градове - 2,70 кв.м/жител;
- б) за средни градове - 2,25 кв.м/жител;
- в) за малки градове - 2,05 кв.м/жител;
- г) за много малки градове - 1,30 кв.м/жител;
- д) за много големи села - 1,30 кв.м/жител;
- е) за големи села - 1,40 кв.м/жител;
- ж) за средни села - 2,90 кв.м/жител;

з) за малки села - 4,00 кв.м/жител;

и) за много малки села - 4,00 кв.м/жител.

Във всяко населено в общината място има изградени и озеленени територии, разположени предимно в централната част, но нормативите в община Руен не са осигурени.

Състоянието на парковете и градините е средно и добро. В тях частично е запазен скелетът от трайна декоративна растителност – дървета и храсти. Тревните площи с малки изключения са в лошо състояние, като почти липсват цветя. Всички градини се нуждаят в различна степен от реконструкция.

Към специализирани зелени площи спадат организирани зелени структури, с тясно специализирани функции като спортни паркове, гробищни паркове, църковни и музейни градини и др.

Санитарно-защитно озеленяване е с основно екологично предназначение – озеленени дерета и оврази; санитарно-защитни пояси; транспортно озеленяване. Санитарно-защитното озеленяване е най-важният елемент на екологичната инфраструктура, поради прякото си въздействие върху екологичните характеристики на средата – намаляване на силата на вятъра през студеното полугодие, подобряване на санитарно-хигиенните характеристики на жилищната среда чрез ограничаване на въздействието на отделяните от транспорта замърсители; прахоулавяне; шумозащита; мелиоративни – предпазващи почвата от развитие на ерозия – по протежение на дерета и оврази.

ИЗВОДИ

➤ Зелените площи не се поддържат в добро състояние, с изключение на тези в централната част на общинския център с.Руен. Наблюдава се нерегламентирана паша и маршрути на домашни животни в зелените площи, безразборна сеч на паркова растителност, унищожаване на редки растителни видове с корените. Не са поддържани и зелените площи около реките. Трудната поддръжка на зелените площи е главно поради недостатъчност на финансовите средства, както и поради липса на Общинска

наредба за изграждане и опазване на зелената система и на публичен регистър на зелените площи.

➤ Необходимо е да се засили контрола на забранените дейности – замърсяване на водите, лов и риболов, къмпингуване, паша и преминаване на домашни животни, строителство, минногеоложки, кариерни и изкопни дейности, употреба на химически средства за защита и др.

➤ Сериозна заплаха за биоразнообразието на територията на община Руен представляват пожарите, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, браконьерството и изсичането на горите за огрев. За подобряване състоянието на околната среда и съхраняване на природните дадености е необходимо да се прилагат инициативи за повишаване екологичната култура на населението.

➤ За опазване на биоразнообразието е необходимо да се предприемат редица административни мерки: поставяне на информационни табла с информация за природния обект, разработване на образователни програми, обособяване на опознавателни и образователни маршрути, създаване на информационен център, създаване на условия за развитие на екотуризм и образователни мероприятия и др.

4. Анализ по фактори на въздействие върху околната среда

4.1. Отпадъци

4.1.1. Генерирани битови отпадъци

Един от основните фактори, оказващи въздействие върху качеството на околната среда са отпадъците. Нарастващото им количество крие рискове от замърсяване на въздуха, водите, почвите и застрашава човешкото здраве и живот. Образованите от жизнената дейност на хората, производството и търговията различни видове отпадъци, налагат предприемането на мерки за намаляване на общото им количество, повторната им употреба и увеличаване рециклирането и оползотворяването им. Същевременно с развитието на технологиите за третиране на отпадъци, все повече се разширяват възможностите за използването на отпадъците като алтернативен суровинен

и енергиен източник и намаляване на количеството, предназначено за депониране.

Закона за управление на отпадъците /ЗУО/ разделя отпадъците по видове, както следва:

- битови;
- производствени;
- опасни;
- строителни;
- биоразградими;
- масово разпространени.

Общинските власти играят важна роля в изпълнението на политиката по отношение опазване на околната среда, подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци, чрез сключването на договори и в това отношение основните им функции включват:

- осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци;
- събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- почистване на уличните платна, тротоарите, площадките, алеите и поддържане на зелените площи и други територии предназначени за обществено ползване;
- избора на площадки, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци, чрез включването в регионална система;
- разделно събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки, чрез организация по оползотворяване;

- организирането и прилагане на системата за разделно събиране и съхранение на излезли от употреба моторни превозни средства с фирми получили разрешение от МОСВ;
- предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаване на незаконни сметища, чрез контрол от длъжностни лица;
- определяне на места за поставяне на негодни за употреба батерии.

Битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО битови отпадъци са „отпадъците от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“ (това са отпадъците, образувани от домакинствата, и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство).

Процесите, свързани с формиране, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които се осъществява човешкия живот. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството и съставът им зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление;
- Други фактори.

Като се изхожда от административно-териториалната и социално-икономическа характеристика на община Руен, основните източници на ТБО се явяват:

- Домакинствата;

- Промислените предприятия;
- Търговски и обслужващи обекти.

В община Руен е изградена добре функционираща система за сметосъбиране и сметоизвозване. В системата е обхванато 100% от населението на всички населени места.

На територията на община Руен се образуват различни по характер и вид отпадъци. **Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20.03.01.** Тенденциозното им нарастване или пък намаляване е зависимо от няколко фактора: разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване, брой на населението в тях, дейността на населението като източник на образуването, икономическото положение в сравнение с това в страната.

Информацията за количество генерирани битови отпадъци по населени места в общината се предоставя от оператора на Регионалното депо за отпадъци и от общинска администрация Руен. Основните източници на битови отпадъци са: приблизително 80% от населението и около 20% от търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти.

Система за събиране и третиране на отпадъците

Община Руен е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците - регион Бургас. В сдружението участват още общините: Айтос, Бургас, Камено, Карнобат, Несебър, Поморие, Средец и Сунгурларе.

Смесените битови отпадъци от територията на общината се извозват до Регионално депо за неопасни отпадъци „Братово – запад“, изградено на територията на с. Полски извор, община Камено с обща площ 27,9 ха, въведено в експлоатация през 2015г.

На територията на община Руен няма изградена претоварна станция за отпадъци. На площадката на регионалното депо е осигурена необходимата инфраструктура за:

- предварително третиране – сепариране на смесените битови отпадъци;

- третиране на строителните отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата;
- инсталация за третиране на едрогабаритни отпадъци (ЕГО) от домакинствата;
- компостиране на зелени и градински отпадъци;
- съвременно депо за обезвреждане на остатъчните битови отпадъци, които не подлежат на рециклиране и/или оползотворяване.

Експлоатацията на старото общинско депо е преустановена и строително монтажните работи за обект: „Закриване и рекултивация на депо за твърди битови отпадъци на община Руен“, са приключени. Издадено е удостоверение №10/15.12.2020г. за въвеждане в експлоатация на строежа от главния архитект на Община Руен. Проектът е финансиран от „ОПОС 2014-2020“ по процедура, чрез директно предоставяне BG BG16M10P002-2.010 „Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело C-145/14“.

На територията на община Руен функционира добре изградена система за сметосъбиране, чрез разполагане на контейнери и съдове за смет във всички населени места. Съдовете се подменят и допълват ежегодно. Кратността на обслужване на съдовете е по график.

Таблица 26: Брой на съдовете за битови отпадъци по населени места в община Руен към 2020г.

№	Населено място	Брой население по настоящ адрес	Тип „бобър“ 1100 л
1.	Билка	509	17
2.	Вишна	254	7
3.	Вресово	938	23
4.	Добра поляна	746	14
5.	Добромир	1026	26
6.	Дропла	296	8
7.	Дъскотна	767	22
8.	Заимчево	460	10
9.	Зайчар	1161	26
10.	Каменяк	188	6
11.	Каравельово	501	7
12.	Листец	428	8
13.	Люляково	1751	58
14.	Мрежичко	549	9
15.	Подгорец	355	8
16.	Припек	450	7
17.	Просеник	1348	36
18.	Планиница	1446	27
19.	Преображенци	464	18
20.	Разбойна	883	20
21.	Речица	748	16
22.	Рудина	234	6
23.	Руен	2771	80
24.	Рупча	435	11
25.	Ръжица	1282	23
26.	Рожден	472	7
27.	Сини рид	319	6
28.	Снежа	342	8
29.	Скалак	565	15
30.	Снягово	1052	19
31.	Соколец	532	10
32.	Средна махала	303	8
33.	Струя	697	18
34.	Топчийско	892	21
35.	Трънак	1200	25
36.	Череша	707	15
37.	Шиворово и Китка	261	12
38.	Ябълчево	1193	31
39.	Ясеново	426	10
	Общо за Общината	28 953	698

Източник:Община Руен

Дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване и депониране на отпадъците, генерирани на територията се извършва от „УЕЙСТ СОЛЮШЪНС БЪЛГАРИЯ“ ЕООД – СОФИЯ, съгласно сключен договор с Община Руен.

В таблицата по-долу са представени данни в относно събраните количества смесени битови отпадъци и нормата на натрупване за общината.

Таблица 27: Събрани смесени битови отпадъци и норма на натрупване
в Община Руен

Показатели	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Количество смесени битови отпадъци (тон)	3 185	4 967	6 264	6 596	6 809
Население	28 170	28 058	27 846	27 593	27 447
Норма на натрупване (кг./ж./год.)	113,06	177,02	224,95	239,04	248,08

Източник: Община Руен, НСИ

Данните за количеството на събраните смесени отпадъци за периода 2016-2020г. показват устойчива възходяща тенденция до 2020г. което се дължи на усилията на общината за все по-пълно обхващане на обслужваното население и предприемане на адекватни мерки за предотвратяване на нерегламентирани дейности с отпадъци като напр. Нерегламентирано изгаряне на гуми, текстил, зелени отпадъци и др., както и недопускане на образуване на множество нерегламентирани сметища.

Нормата на натрупване на община Руен е със същата зависимост – устойчива възходяща тенденция до 2020г. Количествата генерирани отпадъци в община Руен за 2020г. са средно 248 кг/жител/година, което е значително по-малко спрямо средното количество генерирани отпадъци за страната – 408 кг/жител/година към 2018г.

Приблизителният състав на генерираните отпадъци в тегловни проценти е: хартия – 2,53%; картон – 3,49%; текстил – 7,67%; пластмаси – 11,48%; стъкло – 2,64%; метали – 3,26%; хранителни – 5,56%; градински – 19,45%; кожа – 1,71%; гума – 1,00%; инертни (сгурия, пепел, инертни строителни отпадъци, пръст, пясък и други, в това число неидентифицирани) – 29,98% и опасни отпадъци от бита – 1,69%. Инертните отпадъци по-големи от 4см. са 6,08%, а фракция „други“ или неидентифицирани видове отпадъци е 2,71%.

4.1.2. Строителни отпадъци

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ. бр.98 от 8 Декември 2017г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се

регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влягане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Целта на наредбата е:

1. да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;
2. да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл.32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Строителните отпадъци са получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест и други опасни отпадъци, и др. съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 на Приложение 1 от Наредба №3 за класификация на отпадъците.

Минералните отпадъци се образуват в резултат на строителство или събаряне на сгради и съоръжения, които основно се състоят от минерални материали като тухли, бетон, строителни разтвори, естествен камък, пясък, керамични строителни материали, бетонови блокчета и/или газобетонови блокчета и др.

„Строително-монтажни“ са работите, чрез които строежите се изграждат, ремонтират, реконструират, преустройват, поддържат или възстановяват, а „Премахване“ е дейността по отстраняване на строежите чрез селективно отделяне на оползотворимите отпадъци в процеса на премахването.

Дейностите по събиране, транспортиране, подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на СО се извършват от лица, притежаващи документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците.

Община Руен, както и другите общини в страната имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали:

- Организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;

- Когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи е длъжна:

- Да разработи План за управление на строителните отпадъци, като задължителна част от строителната документация за издаване на разрешение за строеж;

- Да изпълни реално Плана за управление на строителните отпадъци;

- Да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;

- Да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

Кметът на общината отговаря за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи, за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране. Разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране на строителни отпадъци, получени в резултат на принудително премахване на строеж, са за сметка на извършителя на незаконния строеж или на собственика на сградата или

съоръжението. Въз основа на влязла в сила заповед за премахване на строежа и протокол за извършените разходи за дейностите по транспортиране и оползотворяване на отпадъците кметът на общината подава заявление за издаване на заповед за незабавно изпълнение на събиране на вземането от задължените лица по реда на чл.417, т.2 от Гражданския процесуален кодекс.

В случаите, когато кмета на общината е възложител на строителни и монтажни работи, с изключение на текущи ремонти, и възложител на премахване на строежи, следва да изготви план за управление на строителните отпадъци. Съдържанието и изискванията към плана се определят в Наредбата за управление на строителните отпадъци.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност се отделят регулярно. Прилага се процедура, при която строителните фирми да се обръщат към община за посочване на място и условия за депонирането на строителните отпадъци.

Основните проблеми, свързани със строителните отпадъци са неконтролираното изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите, което води до формирането на нерегламентирани сметища. Често населението неконтролирано изхвърля строителни отпадъци на незаконни сметища главно на входовете и изходите на населените места, както и замърсява зелените площи в самите населени места. За строителните отпадъци, от обичайните ремонти на жилищата, няма форма, по която да бъдат контролирани.

Друг проблем е изхвърлянето на строителни отпадъци в контейнерите за твърди битови отпадъци, което води до тяхното повреждане, а от тежината им се повреждат и повдигащите механизми на сметосъбиращите автомобили.

На територията на община Руен няма съоръжения за рециклиране и/или подготовка за повторна употреба на строителни отпадъци. Към настоящия момент строителните отпадъци постъпват на Регионалното депо за неопасни отпадъци „Братово-Запад“, на което се намира площадка с трошачка за строителни отпадъци, разделени на фракции. На изградената площадка с площ 1920 м² е разположена роторна трошачка с капацитет от 50

т./час, 6 зони за прием на строителни отпадъци по видове, както и 9 зони и контейнери за обработените материали. Натрошените материали се разделят по фракции, с възможност част от рециклираните строителни материали да се използват отново в строителството.

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност не се генерират в много големи количества, поради неголямото строителство в сравнение с останалите региони на страната.

Не са предприемани или планирани действия от страна на общината или частния бизнес относно въвеждането на алтернативи за депонирането, специализирани технологии, инсталации и съоръжения за преработване и/или рециклиране на строителни отпадъци с цел тяхното оползотворяване посредством повторното им влагане в строителството, с изключение на единични случаи на запълване на изкопи и дупки по улиците.

4.1.3. Производствени и Опасни отпадъци

„Опасни“ са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение №3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци бяха регламентирани в Наредба, приета с ПМС №53/1999г. /ДВ, бр.29 от 1999г., която е отменена, считано от 12.01.2021г. (ДВ, бр.2 от 2021г.) и в наредбите за масово разпространените отпадъци. Към момента на изготвяне на настоящата Програма тече обществено обсъждане на Проект на Наредба за условията и изискванията, на които трябва да отговарят площадките за съхраняване или третиране на отпадъци, за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци и за транспортиране на производствени и опасни отпадъци. Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба №2 от 23.07.2014г. за класификацията на отпадъците, се водят на отчет в РИОСВ - Бургас.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение №2 към §1, т.13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение №1 към §1, т.11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товарополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организираните мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Основните генератори на производствен отпадък в община Руен са действащите промишлени предприятия, сред които няма такива с висок рисков потенциал на образувания отпадък.

На територията на общината няма изградена инфраструктура за разделно събиране и третиране на опасни и производствени отпадъци. При констатирани такива се използват услугите на лицензирана фирма. Производствените предприятия на територията на общината образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфично масово разпространени и рециклируеми отпадъци. Фирмите изготвят годишни отчети

и ги представят пред ИАОС. Следва да се отбележи, че не всички фирми изпълняват задълженията си да предоставят в ИАОС необходимата информация за генерираните от тях отпадъци.

4.1.4. Специфични потоци отпадъци

Отпадъци от опаковки

С разделното събиране на отпадъци с цел рециклиране, както и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен това през последните години със синхронизиране на националното законодателство с европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществения натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща“, при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за депониране, което налага тяхното отделяне от общия отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им. Съгласно изискванията на чл.19, ал.3, т.6 от Закон за управление на отпадъците кметът на общината отговаря за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло.

Община Руен не развива своя общинска система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Съгласно чл.33, ал.1 от ЗУО и чл.26 от НООО за населени места с население под 5000 жители, организирането на система за разделно събиране на отпадъци е по избор на местните власти, съобразно техническата осъществимост и икономическа приложимост. На територията

на община Руен всички населени места са с население под 5000 жители. Две от населените места са обезлюдени, това са с.Дюля и с.Звезда.

Към настоящият момент се проучват възможностите за сключване на договор с Организация по оползотворяване за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци, тъй като общината не разполага с достатъчен административен капацитет и финансов ресурс за организиране и финансиране на тези дейности.

Биоразградими отпадъци

В съответствие с европейското и националното законодателство общините следва да предприемат мерки за поетапното намаляване на количеството на депонираните биоразградими отпадъци. В Националната стратегия за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци са заложили конкретни мерки, които трябва да се предприемат по отношение на този вид отпадък. Съгласно Националната програма за прилагане на Директива 99/31/ЕС:

- 100% биоразградими са хранителните, хартиените, картонените, дървесните и градинските отпадъци;
- 20% от текстилните отпадъци са биоразградими;
- 25% от отпадъците от кожи са биоразградими.

В съответствие със Закона за управление на отпадъците чл.31 ал.1, т.2 – целта е най-късно до 31 декември 2020г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и/или разделно събиране и компостиране на изградените за целта общински или регионални площадки с компостиращи инсталации.

Система за разделно събиране и транспортиране на биоразградими и биоотпадъци все още не е изградена, като няма и налични съдове и транспортни средства за това.

Източници на растителни отпадъци са имотите със земеделско ползване извън регулация и дворните пространства на жилищните имоти. Задължение на всеки производител на земеделска продукция е да организира оползотворяването на растителните отпадъци. До настоящия момент не са изградени съоръжения и инсталации за биологично третиране на растителните отпадъци на територията на общината. Съществува практика за биоразграждане на място в почвата, където попадат растителните отпадъци вследствие на обработка на земеделската земя.

Количеството на растителните отпадъци, образувани от растениевъдството в дворните пространства на жилищните имоти са определени експертно и тяхното количество достига до 40% от общото количество битов отпадък, отделян от домакинствата. Този отпадък понастоящем е основна съставка, замърсяваща териториите в покрайнините на населените места или попада в съдовете за битови отпадъци. Не е популярна практиката за оползотворяване на растителни отпадъци в самите дворните места. Често се прилага и изгаряне на изсъхнали растителни отпадъци от земеделието и дворовете на еднофамилните къщи, срещу което се води борба - дейността противоречи на добрите земеделски практики, при които се използват различни методи за оползотворяване на органичните отпадъци.

В процеса на компостиране растителните отпадъци се явяват суровина. При прилагането му се ограничава постоянното изнасяне на органични вещества от почвата и едновременно се постига ограничаване употребата на органични торове за сметка на много добрите хранителни съставки в компоста.

В община Руен няма реализирана система за домашно компостиране.

Отпадъци от ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА, отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, излезли от употреба гуми

Редица европейски директиви регулират специфичните потоци от отпадъци - например, отпадъци от титаниев диоксид, опаковки и отпадъци от опаковки, полихлорирани бифенили (ПХБ) и полихлорирани терфенили (ПХТ), отпадъчни батерии и акумулатори, канализационен шлам, излезли от

употреба превозни средства (ИУПС), отпадъци от електрическо и електронно оборудване (ОЕЕО) и ТОЗ (трайни органични замърсители).

Друга група от директиви регулира операциите по третиране на отпадъците: изгаряне, съвместно изгаряне на отпадъци и депониране на отпадъци чрез заравяне. Регламент (ЕО) №1013/2006 покрива трансграничните превози на отпадъци.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор“ е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане.

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.
- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба;
- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания;
- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- *Екологична* – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;

- *Икономическа* – оползотворяване материалите, заложи в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

Община Руен има сключени договори с организации за оползотворяване на следните видове масово разпространени отпадъци:

- Договор № 195/02.06.2014г. за сътрудничество за съхраняване, събиране, транспортиране, и предаване за последващо третиране, вкл. оползотворяване на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) с „АУТОРЕК“ ЕАД, ЕИК 201016340, със седалище и адрес на управление: гр.Бургас, ул.Кооператор 54, представлявано от Валентин Каравълчев – изпълнителен директор.

- Договор № 231/27.06.2014г. за управление на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване и/или обезвреждане на излезлите от употреба гуми с „ЕКО ЕН РИСАЙКЛИНГ“ ЕООД, със седалище и адрес на управление в гр.Бургас, Северна Промислена Зона, ул.„Крайезерна“ № 121, представлявано от управителя Николай Филипов Филипов.

- Договор № 173/03.07.2018г. за сътрудничество за разделно събиране, съхраняване и предаване на ИУЕЕО с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕСЪНЪЛ“ ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

- Договор № 172/03.07.2018г. за сътрудничество за разделно събиране, съхраняване и транспортиране на НУБА с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕСЪНЪЛ“ ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

- Договор № 171/03.07.2018г. за изкупуване на отпадъци от черни и цветни метали с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕСЪНЪЛ“ ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

- Договор № 170/03.07.2018г. за изкупуване на отпадъци от опаковки с фирма „БЕКО ИНТЕРНЕСЪНЪЛ“ ЕООД с.Ябълчево, общ.Руен, обл.Бургас.

На територията на общината в търговските обекти, в които се извършва продажба на портативни батерии има поставени съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии от населението, съгласно сключени

отделни договори между търговските обекти и ООп на НУБА или с лица, притежаващи документ по чл.35, ал.1 от ЗУО.

В търговските обекти, в които се извършва продажба на електрическо и електронно оборудване също има възможност за обратно приемане на ИУЕЕО, образувано в бита, съгласно сключените отделни договори между и ООп на ИУЕЕО или с лица, притежаващи документ по чл.35, ал.1 от ЗУО.

Отработени масла

Задълженията на общината в това отношение се определят от *„Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти“*, приета с ПМС №352/27.12.2012г., ДВ бр.2/08.01.2013г.

Съгласно чл.39 ал.1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

Възможно в рамките на периода на прилагане на настоящата програма, организацията по оползотворяване да не прояви интерес тъй като количеството масла за чието оползотворяване е отговорна нараства незначително и е твърде вероятно целите заложи в *Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти* да бъдат постигнати чрез събиране на отработени масла от източници различни от бита или общини с по-голяма гъстота на населението.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;

- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи.

Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване

Задълженията на Общината се определят от „Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване“, приета с ПМС №355/28.12.2012 г. с последни изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.

Съгласно чл.27, ал.1 от Наредбата, Кметът на общината оказва съдействие на организациите по оползотворяване, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и предаване на ИУЕЕО.

Изпълнение на задълженията за участие в системите за разделно събиране се осъществява, като се сключат договори с организации по оползотворяване на ИУЕЕО, лица, които изпълняват задълженията си индивидуално или други лица, притежаващи документи по чл.35 от ЗУО за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината.

Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

Експлоатацията на старото общинско депо е преустановена. През 2020г. са предприети действия за закриване на общинското депо. Предмет на техническия проект за обект „Закриване и рекултивация на депо за твърди битови отпадъци на Община Руен“ в землище на Руен, поземлени имоти с идентификатори 63224.87.19 (предходен номер по КВС - 000325), 63224.87.20 (предходен номер по КВС - 000076), 63224.87.6 (предходен номер по КВС - 000075) и 63224.87.18 (предходен номер по КВС - 000324) по КККР на с.Руен, Община Руен са рекултивационни дейности, които се извършват на два етапа – Техническа рекултивация и Биологична рекултивация.

На територията на община Руен продължава да е актуален проблемът с периодичното образуване на нерегламентирани сметища и замърсени площи от неконтролирано изхвърляне на битови, градински и животински отпадъци. Установяването на незаконни сметища на територията на общината се извършва от служители на администрацията, от кметовете и кметски наместници на селата, както и след проверка на подаден сигнал от граждани. Локални сметища възникват предимно в покрайнините на населените места, дерета, около изоставени пътища, в горски и полски имоти, които са извън регулационните граници на населените места.

Възникването на такива замърсявания не е ритмично, а причинителите им най-често не могат да бъдат установени. Изхвърлените отпадъци по своя характер са смесени битови, отпадъци от ремонтни дейности и строителни отпадъци, покъщнина, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, гуми и др. След установяване на всяко възникнало незаконно замърсяване, общинска администрация и кметовете на села предприемат действия по тяхното навременно отстраняване и почистване.

ИЗВОДИ

- Всички населени места са включени в организирана система за сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци.
- Във всички села са поставени съдове тип „Бобър“ за събиране на битови отпадъци.
- Нормата на натрупване на община Руен е със същата зависимост – устойчива възходяща тенденция до 2020г. Количествата генерирани отпадъци в община Руен за 2020г. са средно 248 кг/жител/година, което е значително по-малко спрямо средното количество генерирани отпадъци за страната – 408 кг/жител/година към 2018г. Този факт категорично навежда на извода, че значително количество от генерираните битови отпадъци от домакинствата предимно в еднофамилните къщи се третира нерегламентирано – напр. изгаряне на зелените отпадъци в дворовете, изгаряне на отпадъци за отопление, свободно гниене на зелени отпадъци и др.

➤ На територията на община Руен няма изградено депо за строителни отпадъци и не съществува система за организирано събиране на този вид отпадък. По тази причина липсват и точни данни за вида и количеството на образуваните строителни отпадъци

➤ Във всички населени места значителен дял заемат биоразградимите отпадъци – хартия, картон, органични/хранителни, дървесни и градински отпадъци - 32%. Поради относително високите разходи за транспортирането им до Регионалното депо за ТБО (отдалечено на 60км от общинския център), удачно е да се изгради инсталация за компостиране на общинско ниво, което значително би облекчило общинския бюджет и тежестта върху населението, поемана чрез ТБО.

➤ Необходимо е да се проучват възможностите за сключване на договор с Организация по оползотворяване за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци, тъй като общината не разполага с достатъчен административен капацитет и финансов ресурс за организиране и финансиране на тези дейности.

➤ Необходимо е да се предприемат действия за създаване на организирана система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци, както и евентуално прилагане на домашно компостиране.

4.2. Шум

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в настояща програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм и

здраве. Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др. Подлежащите на контрол обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони. Приоритетни са тези, които се намират в жилищни зони, с цел да се предотврати дискомфорта през различните части на денонощието и вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

Основни причини за повишаване нивото на шума в населените места се явява както строителството, така и обусловеното от него увеличаване на потока на товарните автомобили, амортизираната пътна настилка, остарелият транспортен парк на голяма част от населението, увеличеният брой дизелови автомобили.

Съгласно *Закона за защита от шума в околната среда*, РИОСВ - Бургас контролира единствено промишлени източници на шум в околната среда, с цел спазване на нормите за нива на шум в съответните зони и територии, както и в най-близките места за въздействие. Задължение за провеждане на собствен мониторинг на шум в околната среда и представяне в РИОСВ на резултатите от тях, имат единствено предприятията с издадени комплексни разрешителни по смисъла на *Закона за опазване на околната среда*.

Шумът е от основните неблагоприятни фактори, водещи до акустичен дискомфорт в околната среда. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Произходът на шума се определя от видовете дейности, при които той е генериран. В градска територия се различават промишлен (производствен), транспортен, шум от строителство и битов шум. В зависимост от характера (постоянен, периодично, повтарящ се, прекъснат), честотния спектър и интензивността на шума, а така също и продължителността на експозиция, въздействието му е по-малко или повече вредно. Основният аспект на вредното въздействие на шума, разгледан в настояща програма е свързан с влиянието му върху човешкия организъм и здраве. Високите шумови нива влияят върху слуховия апарат на човека, психическото и нервно състояние на личността, имунната система, обмяната на веществата, сърдечно-съдовата система и др. Подлежащите на контрол

обекти са източниците на шум, намиращи се в промишлени зони, жилищни зони и в близост до жилищни зони. Приоритетни са тези, които се намират в жилищни зони, с цел да се предотврати дискомфорта през различните части на денонощието и вредните ефекти от шума върху здравето на населението. (посл. изм. и доп.).

Основни причини за повишаване нивото на шума в населените места се явява както строителството, така и обусловеното от него увеличаване на потока на товарните автомобили, амортизираната пътна настилка, остарелият транспортен парк на голяма част от населението, увеличеният брой дизелови автомобили.

Съгласно Закона за защита от шума в околната среда, РИОСВ – Бургас контролира единствено промишлени източници на шум в околната среда, с цел спазване на нормите за нива на шум в съответните зони и територии, както и в най-близките места за въздействие. Задължение за провеждане на собствен мониторинг на шум в околната среда и представяне в РИОСВ на резултатите от тях, имат единствено предприятията с издадени комплексни разрешителни по смисъла на Закона за опазване на околната среда. На територията на община Руен няма обекти с издадени комплексни разрешителни, както и промишлени източници с дейности, създаващи висок риск от наднормени нива на шум в околната среда.

Във връзка с посочените обстоятелства, за периода 2015 - 2019г. не е извършван планов контролен мониторинг на нивата на шум в околната среда на промишлени обекти в община Руен.

Основен източник на шумово замърсяване в община Руен са транспортните средства. При извършваните контролни замервания не са констатирани превишения на граничните стойности. Акустичната обстановка е неравномерно натоварена, утежнена по главната комуникационно-транспортна мрежа, а в останалата част е нормална.

РИОСВ – Бургас организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума, излъчван в околната среда от промишлени инсталации и съоръжения, включително за категориите

промишлени дейности по приложение №4 към чл.117, ал.1 от Закона за опазване на околната среда.

Съгласно нормативната уредба за шума контролната функция на общинската администрация е върху шума от битови и занаятчийски дейности. Производствения шум и шума от транспортния трафик се контролира от регионалните органи на МОСВ, МЗ и МВР.

Характерна за шумовото натоварване на града и посочените села е денонощна и седмична цикличност.

Съгласно нормативната уредба за шума контролната функция на общинската администрация е върху шума от битови и занаятчийски дейности. Производствения шум и шума от транспортния трафик се контролира от регионалните органи на МОСВ, МЗ и МВР. Контролната дейност на Общината, касаеща шума, излъчван в околната среда, е отразена в Наредба №1 за опазване на обществения ред, околната среда, приветливия вид на населените места и превантивната работа по опазване живота, здравето и имуществото на гражданите и юридическите лица в община Руен, Приета с Решение №129 от Протокол №16/26.11.2020г. на ОС-Руен.

Няма актуални данни за наднормено излъчване на шум на територията на община Руен. При жалби на граждани за производствен шум, администрацията сезира компетентните органи; за шум при битови дейности - издава предписания за спазване на нормативно установените изисквания.

В общинския център Руен, както и в селата с интензивен трафик, основен източник на шум са транспортните средства. Някои производства и човешки дейности в сферата на услугите също излъчват шум и създават дискомфорт у живущите около източника.

За високите стойности на шумовите нива допринасят характерните особености на териториално – устройствените планове на града и другите населени места:

- Липсата на околновръстни пътища, поради което целият транзитен моторен поток минава през населеното място;
- Липсата на защитни „зелени екрани“;

- Лошокачествена настилка;
- Двустранно плътно застрояване по главните улици;
- Големи наклони на някои улици;
- Остарелият автомобилен парк.

На негативното влияние на шума са подложени в най-голяма степен живеещите на главните улици, както и живеещите в близост до основните пътни артерии на общината.

ИЗВОДИ

➤ На територията на община Руен няма промишлени източници с дейности, създаващи висок риск от наднормени нива на шум в околната среда.

➤ Основен източник на шумово замърсяване в община Руен са транспортните средства. Акустичната обстановка е неравномерно натоварена, утежнена по главната комуникационно-транспортна мрежа, а в останалата част е нормална.

4.3. Здравно-хигиенни аспекти на околната среда

Състоянието на средата се определя от измененията настъпили в основните нейни параметри, следствие от човешката дейност – замърсяване на атмосферата, водите и почвите с производствени и битови вредности от дейността на транспорта, акустично натоварване на средата, йонизиращи и нейонизиращи лъчения, проблемите с третирането на отпадъците.

Основните проблеми, резултат от антропогенната дейност са:

- Високите нива на шума – резултат от функционирането на транспорта и отделни точкови източници
- Замърсяването на атмосферата от линейни (транспорт) и точкови (производствени и битови) източници.
- Йонизиращи и не йонизиращи лъчения.

Разкритите екологични проблеми в голяма степен се дължат на:

- Преминаване на производствения сектор към по-евтини технологии за снабдяване с топлоенергия, съпроводени с по-високи емисии в атмосферния въздух.
- Липса на финансови средства в производствения сектор за опазване качеството на атмосферния въздух.
- Липса на финансови средства за осъществяване на инфраструктурни и благоустройствени проекти за опазване качеството на атмосферния въздух
- Продължаващ процес на подценяване на ролята на зелената система и хаотичното усвояване на земеделски земи за производствени нужди.

Посочени са зони и/или обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут. Към тази категория се отнасят зони, които по силата на съответни наредби, следва да бъдат взети под внимание в процеса на планиране. Зоните и обектите със специфичен санитарно-охранителен статут са всички водоснабдителни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, помпените станции за канални води, ГПСОВ, гробищни паркове, депа за отпадъците, кариерите, автосервизи, автогари, гари и летища и много други.

Здравно-хигиенни рискове съществуват и в местата, където обитава предимно население от ромски произход, които имат недостатъчно ефективни водопровод и канализация, инфраструктура, изградени типови постройки и възможности за поддържане на необходимата хигиена. Съществуват реални инфекциозни рискове (вирусен хепатит, морбили и др.), също така стоят на преден план и проблемите с битовите отпадъци и по-специално нерегламентираното им изхвърляне, което може да засегне и живеещото в съседство население. Здравен проблем представлява замърсяването на атмосферния въздух в жилищните зони с дразнещи газове - азотни и серни диоксиди, вещества с общо системен токсичен ефект. Значение имат замърсителите със сензибилизиращо действие (органични частици, алдехиди, феноли, сажди и катрани).

Естественят радиационен гама-фон е физична характеристика на околната среда и представлява полето на гама-лъчите, в което се намират всички живи организми на Земята. Източници на това йонизиращо лъчение са вторичното космично лъчение и естествените радионуклиди, намиращи се в атмосферния въздух, почвите, водите, храните и човешкото тяло. Измерваната величина е мощност на дозата на гама-фона и е специфична за всеки пункт, област, регион.

Данните за мощността на дозата гама-лъчение за страната се получават в реално време от 27 постоянни мониторингови станции на Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон (НАСНКРГФ), администрирана от Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС).

Автоматизираната система осигурява оперативна информация в случай на инцидентно повишаване на радиационния фон, както при ядрена авария на територията на страната ни, така и при трансграничен пренос на радиоактивно замърсяване. Системата обезпечава с данни в реално време Аварийния център на Агенцията за ядрено регулиране и Главна Дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ към Министерството на вътрешните работи, с което се осигурява възможност, в случай на радиационна авария, да се приложат своевременно подходящи мерки за защита на населението и околната среда.

ИЗВОДИ:

➤ Акустичната обстановка във всички селища на община Руен е благоприятна. Периодичното движение на МПС-та не може да се приеме за друга освен като обичайна характеристика на шума, съобразно вида на двигателите им.

➤ Рисков фактор е евентуалното възникване на точкови източници на шум под формата на работилници или ателиета за услуги в рамките на регулация, генериращи шум над пределнодопустимите норми.

➤ Радиационният гама фон в областта, в частност и в община Руен, е в границите на характерните за страната фонови стойности.

5. Управленски и финансови фактори

5.1. Структура на управлението на дейности, свързани с ОС

Отговорните лица по управление на дейностите, свързани с околната среда са: Общинския съвет, Кмета на общината, Кметове на населени места и Кметски наместници, както и специалистите по екология и опазване на околната среда от Общинската администрация.

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства.

Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- ✓ да информира населението за състоянието на околната среда;
- ✓ да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- ✓ да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
- ✓ да контролира изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
- ✓ да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;

✓ да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;

✓ да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;

✓ да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;

✓ да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината.

Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

✓ осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

✓ събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;

✓ почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;

✓ избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на

други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;

- ✓ разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;

- ✓ организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;

- ✓ организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;

- ✓ предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;

- ✓ определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;

- ✓ определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на Общинския съвет са:

- да определя размера на такса „битови отпадъци“ и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;

- да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;

- да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;

- да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Кметът е длъжен да разработва и изпълнява **Програма за опазване на околната среда** и **Програма за управление на отпадъците** на

територията на общината. Ежегодно в срок до 31 март, Кметът представя в РИОСВ – Бургас отчет за изпълнение на двете програми.

Защитата от шума в околната среда е уредена чрез **Закона за защита от шума**, според който Кметът на общината е длъжен:

- ✓ да упражнява контрол по спазване на Закона;
- ✓ да организира и регулира движението на автомобилния транспорт;
- ✓ при необходимост от извършване на измервания на нивото на шум, контролът се осъществява съвместно с РЗИ.

Съгласно **Закона за водите**, Кметът на общината е длъжен:

- ✓ да осъществява контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи на битовите отпадни води;
- ✓ изграждането и поддържането на водопроводните мрежи, изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално ползване.

Съгласно **Закона за лечебните растения** Кмета на общината:

- ✓ организира изпълнението на дейностите с лечебните растения;
- ✓ издава разрешителни за бране на билки от земи общинска собственост.

Община Руен предоставя традиционните местни услуги, свързани с околната среда: третиране на отпадъци, водоснабдяване, озеленяване и чистота в населените места. Предоставянето им се извършва на основата на наредби, приети от Общинския съвет. Дейността по управление на отпадъците, включваща сметосъбиране, сметоизвозване, депониране и контрол на отпадъците, формирани на територията на общината, се осъществява от фирма изпълнител, избрана по реда на ЗОП.

Административно, община Руен е сравнително добре организирана и осигурена с подготвени кадри, които имат ресурс и подготовка за бъдещо развитие. Формираните дирекции, отдели и комисии имат задължения пряко или косвено свързани с опазване на околната среда.

В община Руен с управлението на отпадъците се занимава еколога на общината, като отговаря за организирането на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците и за контрола. Проблемите по околната среда и в частност по отпадъците се разглеждат и решават от постоянна комисия "Устройство на територията, строителство, инфраструктура и екология".

В областта на екологията се разработват планове, програми и др., в които пряко участие вземат: Директора на Дирекция "УТИДЕ", Главния архитект, "Служител по сигурността на информацията и Гражданска защита", Ст. експерт "Еколог" на Общината.

Работи се както с национални, така и с местни нормативни документи.

Наредба #11 за управление на отпадъците на територията на община Руен, Наредба #1 за опазване на обществения ред, околната среда и приветливия вид на населените места и превантивната работа по опазване живота, здравето и имуществото на гражданите и юридическите лица в Община Руен, Наредба №9 – за дейността в община Руен по предотвратяване и ликвидиране на последствията при бедствия, аварии и катастрофи и Наредба №17 – за управление на горските територии на община Руен са основните общински нормативни документи, които уреждат реда и условията по осигуряване на условия за спокойно обитаване, труд и отдих на населението, както и опазване на околната среда.

За повишаване на професионалната квалификация и качествените характеристики на служителите, ангажирани с дейностите по опазване на околната среда, се препоръчва включването им в дейности за повишаване на професионалната квалификация и осигуряване на посещения на семинари, специализирани курсове и обучения.

5.2. Сътрудничество с други институции и организации

При осъществяване на дейностите, свързани с опазване на околната среда Общинска администрация Руен работи съвместно с РИОСВ – Бургас, Басейнова дирекция „Черноморски район“ – Варна и РЗИ – Бургас.

Сътрудничеството между Общината и регионалните органи на централни ведомства по въпроси, свързани с опазване на околната среда се изразява в участието в работни срещи, семинари, лични контакти. Привличат се представители на бизнеса и специализирани консултантски организации при решаване на екологични проблеми.

За решаване на проблемите по управление на отпадъците Община Руен работи в тясно сътрудничество с останалите общини, членове на РСУО – Бургас.

За решаване на проблемите на околната среда общинската администрация трябва да си сътрудничи с всички фирми, бизнес организации и граждани на нейната територия.

С «Водоснабдяване и канализация» ООД – Бургас за получаване на:

- разрешение за задоволяване на битовите и производствени нужди – водовземане от градската водопроводна мрежа;
- разрешителни за заустване на битови и производствени отпадъчни води;

По проблемите на околната среда и здравния статус на населението община Руен поддържа информационен обмен и е партньор със следните регионални органи на централни ведомства:

- РИОСВ – Бургас;
- ИАОС и РЛ Бургас към ИАОС;
- РЗИ – Бургас;
- Басейнова «Черноморски район» – Варна;
- Областна администрация – Бургас;
- Областна дирекция «Земеделие и гори» – Бургас;
- Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” – Бургас.
- Областна дирекция по безопасност на храните – Бургас.

5.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по ОС

Програмата за опазване на околната среда се реализира чрез средства от общинския бюджет и европейски оперативни програми за финансиране.

Средствата от общинския бюджет се събират от такса битови отпадъци и се разходват, съгласно ежегодно приемана План - сметка за приходите и разходите за извършване на услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа за битовите отпадъци, както и поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места на територията на Община Руен.

РАЗХОДИТЕ, заложи в план-сметката за ТБО за 2020г., в размер на 1601373 лева, са:

- Сметосъбиране и сметоизвозване – 799 937 лв.
- Депониране на отпадъци – 221 944 лв.
- Отчисления и обезпечения по чл.60 и чл.64 от ЗУО – 492 540 лв.
- Почистване на места за обществено ползване – 86 952 лв.

ПРИХОДИТЕ ЗА 2020г. от таксата за битови отпадъци са 739 842. лв., а реално очакваната събираемост от плащанията на физическите и юридически лица – 812 000 лв.

Анализът на данните показва, че общо за 2020г., Община Руен е дофинансирала дейности по управление на отпадъците на обща стойност 861 531 лева.

Таксата за битови отпадъци се определя като промил върху данъчната оценка на недвижимите имоти на физическите лица и промил върху по-високата стойност между данъчната оценка и отчетната стойност на недвижимите имоти на юридическите лица по смисъла на чл.21 от ЗМДТ.

Други източници на приходи за опазване на околната среда и управление на отпадъците

А) Държавен бюджет

Целевото финансиране на общински проекти от страна на държавния бюджет не е пряко обвързано с целите и приоритетите в областта на опазване на околната среда и управлението на отпадъците. Необходимо е подобряване на координацията между институциите при определянето на проектите, в т.ч. разработване на ясни критерии за финансиране и процедури за контрол.

Б) Външно финансиране - Оперативни програми

Външното финансиране се извършва чрез кандидатстване с проекти пред ОП „Околна среда“, ПУДООС, ПРСР, НДЕФ и други финансиращи организации.

Необходимостта от засилване на контрола от страна на администрацията, намаляване на обема на депонираните отпадъци, което изисква допълнителни дейности по разделно събиране и предварително третиране, както и провеждането на кампании сред населението ще доведат до увеличаване на необходимите финансови средства и разходите в това направление.

За изпълнението на плановете за действие предвидени в стратегическите документи на общината следва да се търсят източници на средства извън общинския бюджет – Оперативни програми, финансирани от фондовете на ЕС, Програма за развитие на селските райони, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други. Като алтернативи за съ-финансиране на проекти могат да се ползват кредити от фондове, краткосрочни банкови заеми, целеви субсидии и помощи от държавния бюджет, концесии и др.

5.4. Информирание на обществеността

Община Руен има функционираща система за информирание на населението за състоянието на околната среда. Информационното обслужване се състои в събиране и предоставяне на данни за състоянието на околната среда, информирание обществеността за включването ѝ в предстоящи екологични мероприятия, за участие при разработване и

обсъждане на проекти, за изпълнение на конкретни мероприятия и резултатите от тях и т.н.

Съгласно нормативните изисквания на чл.17 от Закона за опазване на околната среда, всеки има право на достъп до налична информация за състоянието на компонентите на околната среда, както и за дейностите или мерките, включително административни мерки, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху околната среда.

Информирането на населението на община Руен за състоянието на околната среда, за изпълнението на мерките от Общинската програма за опазване на околната среда, както и за реализацията на проекти с екологична насоченост се осъществява чрез публикуването на информация на интернет страницата на общината. Извършва се уведомяване на населението за инвестиционни предложения и допускане изработването на проекти на подробни устройствени планове.

Информацията се предоставя чрез публикуване в областни вестници, помества се на електронната страница на Община Руен, провеждат се информационни кампании.

РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT АНАЛИЗ.

SWOT анализът е метод за стратегически анализ при подготовка на документи на публичната политика. Методът цели да установи:

- Кой са най-важните силни и слаби страни в дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на вътрешната структура;
- Кой са най-важните възможности и най-сериозните заплахи пред развитието на дадена организация, политика, сектор, т.е. характеристиките на външната среда;
- Какво е съотношението между силните и слабите страни, от една страна, и възможностите и заплахите, от друга страна;

- Кой са лостовете на развитие и каква е основата на стратегиите за бъдещо развитие.

SWOT анализът е обективно следствие от извършените ситуационни анализи на съществуващото състояние и практики и изхожда от идеята за разделянето на обекта на анализ – управлението на отпадъците, от средата, в която той функционира. Обектът на анализ се разглежда откъм неговите „силни страни“ и „слаби страни“. Средата, в която функционира управлението на отпадъците в общината, се диференцира на „възможности“ и „заплахи“.

Силни страни. Силните страни са ресурси или други предимства, които притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на околната среда.

Анализът на силните страни на Община Руен, възможностите да се възползваме от тях, вътрешните слаби страни на Общината и възможностите да ги преодолеем или сведем до минимум, външните възможности /перспективи/ за Общината, както и външните заплахи, които са пречка за развитието и представляват риск за реализацията на програмата. Вследствие на този етап се предлага типа стратегия, която е подходяща да реализира Общината в бъдеще.

Целта на този анализ е да се оцени кои направления от дейностите по опазване на околната среда в региона на Община Руен са най-ефективни, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие чрез

използване на силните страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на слабите страни и външните заплахи.

В технологията на стратегическото планиране SWOT анализът има ключово значение. Благодарение на него получените резултати от „анализа на средата“ могат да се приоритизират и да бъдат структурирани по начин, позволяващ извличането на генералните стратегически цели, които ще преследва Община Руен през следващите години.

За целите на анализа е използвана цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
➤ Близост до гр.Бургас ➤ Чиста околна среда, богато биоразнообразие и висок дял на защитени зони и територии в Натура 2000. ➤ Липса на сериозни източници на замърсяване на околната среда. ➤ Екологично чист район (липса на рискови производства) ➤ Добро качество на атмосферния въздух. ➤ Липса на източници на наднормен шум и йонизиращи лъчения. ➤ Наличие на плодородни почви ➤ Липса на замърсяване на почвите. ➤ Благоприятни условия за развитие на биоземеделие и животновъдство. ➤ Изградена система за организирано сметосъбиране във всички населени места в общината и частично въведено разделно събиране на отпадъци. ➤ Наличие на нормативна база и стратегически документи на местно ниво за разрешаване на проблемите по	➤ Загуби на питейна вода и влошаване на качеството ѝ в резултат от амортизацията на водопреносната мрежа в някои от населените места. ➤ Частично изградена канализация, само една налична ПСОВ. ➤ Слабо развито био земеделие. ➤ Сезонен дефицит на водни ресурси ➤ Монокултурно и разпокъсано земеделие ➤ Липса на практики за многофункционално управление на горите ➤ Липсват мерки и практики за енергийна ефективност ➤ Наличие на ерозирани терени ➤ Основен източник на енергия за отопление в общината са твърдите горива. ➤ Увеличаване на количествата депонирани отпадъци и нарастване нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението. ➤ Липса на информация за отделените количества рециклируеми материали при предварителното третиране на отпадъците преди депониране.

опазване на околната среда.	➤ Периодично възникване на нерегламентирани замърсявания в общината. ➤ Отрицателен баланс между приходите и разходите за опазване на околната среда и управление на отпадъците. ➤ Липса на собствени финансови средства за финансиране на големи екологични проекти. ➤ Ниска екологична култура на населението. ➤ Слабо развита икономика ➤ Наличие на голяма безработица
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
➤ Адаптиране на залесяванията към климатичните промени и увеличаване капацитета на горите за редуциране на вредните емисии в атмосферата. ➤ Потенциал за развитие на биологично земеделие, растениевъдство и животновъдство с висока добавена стойност. ➤ Изграждане на канализация и ПСОВ във всички по-големи населени места на общината. ➤ Ликвидиране на нерегламентираните сметища ➤ Укрепване (залесяване) на ерозирани терени ➤ Развитие на туризма ➤ Разширяване и доизграждане на инженерната инфраструктура ➤ Модернизиране на водопроводната мрежа ➤ Използване на нови технологии за третиране и оползотворяване на отпадъците. ➤ Намаляване използването на конвенционални източници на енергия и замяната им с възобновяеми. ➤ Преструктуриране на икономиката и въвеждане на съвременни технологии щадящи околната среда на национално и регионално ниво	➤ Замърсяване на околната среда от антропогенни и други фактори. ➤ Глобално изменение на климата, водещо до изместване на климатичните зони и пораждање на ресурсни проблеми. ➤ Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне ➤ Нарастването на енергийните нужди може да доведе до нерационални решения и увеличаване използването на твърди горива. ➤ Незаконна сеч и браконьерство в горите. ➤ Риск от горски пожари и природни бедствия. ➤ Увеличаващи се разходи за дейностите за сметосъбиране и депониране на отпадъците. ➤ Социална чувствителност към повишаване на такса „Битови отпадъци“. ➤ Продължаващо изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани места. ➤ Наличие на сериозни инвестиционни интереси, потенциално застрашаващи околната среда ➤ Недостатъчна държавна подкрепа към местната власт за изпълнение на

➤ Въвеждане на нови и интерактивни форми на екологично образование и обучение. ➤ Повишаване на екологичната култура на населението за опазване на околната среда. ➤ Усъвършенстване на партньорството с НПО, бизнеса и други общини при подготовка и реализиране на екологични проекти. ➤ Използване на финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с опазване на околната среда.	законовите задължения в сферата на опазване на околната среда.
--	--

РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията е обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качества на средата, която тази общност изгражда, поддържа и обитава.

Планът за интегрирано развитие на община Руен за периода 2021-2027г. поставя следните стратегическа цели, пряко свързана с опазването на околната среда:

Стратегическа Цел 3: Интегрирано териториално развитие и намаляване на неравенствата, чрез комплексно подобряване на транспортната и цифрова свързаност и достъпност, обновяване на инфраструктурите, енергийна ефективност и опазване на околната среда.

Пряко обвързан с тази Стратегическа цел е **Приоритет 2 - Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска.**

Изпълнението на мерките в *Приоритет 2* ще допринесат за реализацията на следните специфични цели:

- Насърчаване на устойчивото управление на водите;
- Насърчаване на прехода към кръгова икономика;
- Засилване на биоразнообразието, „зелената“ инфраструктура в градската среда, както и намаляване на замърсяването на околната среда;
- Устойчиво управление на отпадъците;

- Насърчаване на адаптирането към изменението на климата;
- Предотвратяване и управление на риска от природни бедствия, аварии и катастрофи.

Този приоритет на ПИРО е в съответствие със Стратегическия цел 2.4. на *Интегрираната териториална стратегия на Югоизточен район /ИТИ на ЮИР/*, за насърчаване на нисковъглеродна икономика, зелени инвестиции, кръгова икономика, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска.

Интервенциите по приоритета са насочени към подобряване на социалната и екологична среда и ориентиране към по-зелена и нисковъглеродна икономика, опазване на богатото биологично разнообразие, превенция и защита от рискове от бедствия и климатични промени. За ограничаване на размера на климатичните промени най-важно действие е намаляване на емисиите на парникови газове, чрез преминаване към нисковъглеродна икономика. Другата линия на противодействие изисква планирането и прилагането на мерки за ограничаване на вредното влияние на негативните процеси и явления, предизвикани от климатичните промени. Неутрализирането на тези въздействия ще се води по две линии – чрез превенция, с която се цели ограничаване на по-нататъшното развитие на климатичните промени, и чрез борба с техните последици. Това са и ключови приоритети в ЕС.

Приетата визия, определяща желаното и постижимо състояние в екологичен аспект на община Руен за периода 2021-2028г. е следната:

РУЕН – ОБЩИНА С ЧИСТА ОКОЛНА СРЕДА, БЕЗ РИСКОВЕ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО, С УСТОЙЧИВО ИЗПОЛЗВАНИ ПРИРОДНИ РЕСУРСИ И ЕКОЛОГИЧНО СЕЛСКО СТОПАНСТВО.

Визията за околната среда описва перспективите за развитие на Общината в перспектива от осем години. Тя дава общата представа за характеристиките на околната среда в общината в контекста на концепцията за устойчиво развитие. Крайният резултат и изводите направени от анализите за визия са ориентирани към различните сфери на развитие на местно ниво.

РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. Генерална стратегическа цел

„Подобряване качеството на живот на населението в община Руен чрез осигуряване на зелена и благоприятна околна среда, обновяване на инфраструктурите и благоустрояване на населените места“.

2. Специфични цели

Стратегическата цел на Община Руен в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, което ще доведе до намаляване на риска за здравето на населението.

За постигането на генералната стратегическа цел на Общинската програма за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, отговарящи на специфичните цели, заложи в Плана за интегрирано развитие на община Руен за периода 2021 – 2027г., оценени по приоритетност:

Специфична цел № 1: Насърчаване на устойчивото управление на водите

Основните дейности в рамките на специфичната цел са насочени предимно към подмяна и модернизация на амортизираната водопроводна мрежа, изграждане на нови канализационни системи и ПСОВ, както и осигуряване на подходящи технологии за пречистване на водите.

Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината.

- Изграждане на пречиствателна станция и канализационна мрежа в село Руен.
- Изграждане на пречиствателна станция и канализационна мрежа в село Трънак
- Изграждане на канализация и ПСОВ в с. Дъскотна
- Изграждане на канализация на с. Добромир
- Изграждане на пречиствателна станция и канализационна мрежа в село Планиница
- Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа в населените места

Специфична цел №2: Устойчиво управление на отпадъците

Основните дейности в рамките на специфичната цел са насочени предимно към осигуряване на законосъобразно управление на отпадъците, чрез предотвратяване, намаляване или ограничаване на вредното им въздействие върху човешкото здраве и околната среда.

Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци

- Подобряване управлението на отпадъците, в т.ч. предотвратяване и намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране, включително пречистване на отпадъчните води

Мярка 2.2: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и обезвреждане на отпадъците

- Изграждане на площадки за временно съхранение на строителни отпадъци по населени места
- Изграждане на площадки за биоразградими и зелени отпадъци по населени места
- Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци /вкл.отпадъци от опаковки/

Мярка 2.3: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците

- Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци
- Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми, свързани с управление на отпадъците
- Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложи в Програмата за управление на отпадъците

Мярка 2.4: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

- Предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища
- Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в

общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи

- Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.
- Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици
- Участие в национални кампании на ПУДООС.

Специфична цел № 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие. Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Основните дейности в рамките на специфичната цел са насочени предимно към запазване на качествата на околната среда и биологичното разнообразие и подобряване природозащитното състояние на природни местообитания и видове, предмет на опазване в мрежата Натура 2000.

Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие

- Изграждане на нови и поддържане на съществуващи екопътеки в общината.
- Поддържане и увеличаване на растителността в зелените системи, изпълнение на залесителни мероприятия.
- Картиране на биологичното разнообразие на територията на общината

Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000

- Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати.
- Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината.
- Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии
- Развитие на предприятия за преработка на диворастящи плодове, билки и гъби.

Мярка 3.3: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите за обществено ползване

- Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа.
- Увеличаване и поддържане на зелените площи в населените места.

Специфична цел №4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух и насърчаване на адаптирането към изменението на климата

Основните дейности в рамките на специфичната цел са насочени предимно към намаляване на замърсяването на въздуха от битовото отопление, транспорта и вторично запрашаване – преминаване към алтернативно отопление, ВЕИ, почистване и измиване на улици и др.; прилагане на мерки за енергийна ефективност в предприятия, частния и обществения сектор, въз основа на препоръки от доклади за енергиен одит (обследване за енергийна ефективност), въвеждане на системи за мониторинг и контрол на енергопотреблението, стимулиране използването на електрическа, топлинна и охлаждаща енергия, произведена от възобновяеми източници и повишаване на енергийната ефективност на обществения и жилищния сграден фонд, въвеждане на енергийноефективно и ВЕИ улично, парково и фасадно осветление.

Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употребата на твърди горива и внядряване на щадящи околната среда производства.

- Поддържане на нивата на замърсителите на въздуха в населените места до нормативно определените нива в страната.

Мярка 4.2: Въвеждане на мерки за енергийна ефективност.

- Саниране и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради
- Ремонт, саниране и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в общински сгради в община Руен
- Повишаване на енергийната ефективност на стопански сгради
- Ремонт, саниране и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени сгради, включително държавна собственост

Специфична цел №5: Предотвратяване и управление на риска от природни бедствия, аварии и катастрофи

Основните дейности в рамките на специфичната цел са насочени предимно към превенция и управление на риска от наводнения и засушаване, анализи на риска и прилагане на мерки за превенция и защита при процеси, свързани с движение на земни маси – свлачища, срутища, ерозии, абразии и др., управление на риска от природни бедствия и за защита на живота и здравето на населението (с фокус върху повишаване на готовността на населението и капацитета на силите за реагиране в случай на наводнения, пожари и земетресения), модернизация, укрепване и доизграждане на защитни съоръжения, корекция на речни корита, прочистване на дерета и др., както и изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване и сигнализиране във връзка с климатичните изменения и риска от природни бедствия и аварии.

Мярка 5.1: Предотвратяване на риска от наводнения.

- Брегоукрепване и корекция на речни корита в общината
- Ежегодно прочистване на речни корита и дерета и наблюдаване на съоръжения, мостове, водостоци и други за предотвратяване на наводнения

Мярка 5.2: Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и сигнализиране във връзка с климатичните изменения и риска от природни бедствия и аварии.

Специфична цел №6: Насърчаване на прехода към кръгова икономика

Основните дейности в рамките на специфичната цел са насочени предимно към инвестиции в използването на алтернативни суровини, рециклирани материали и повторна употреба на материали, по-ефективно използване в производството на природните ресурси, включително вода, подкрепа за подобряване управлението на отпадъците, в т.ч. предотвратяване и намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране, включително пречистване на отпадъчните води и пренасочване на производството и потреблението от продукти за еднократна към продукти за многократна употреба.

Мярка 6.1: Насърчаване на иновациите

- Насърчаване на НИРД и иновации в предприятията с фокус към кръговата икономика и цифровата трансформация, системи за електронно разплащане, технологии, базирани на изкуствен интелект /ИИ/ и облачни платформи.

- Подкрепа за инвестиции в използването на алтернативни суровини, рециклирани материали и повторна употреба на материали.

Специфична цел №7: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 7.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Община Руен

Мярка 7.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда

- Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации, работещи в сферата на околната среда.

- Осигуряване на публичен достъп до информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа.

РАЗДЕЛ V: ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РУЕН 2021 Г. – 2028 Г.

Специфична цел № 1: Насърчаване на устойчивото управление на водите

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил. лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
<i>Мярка 1.1: Обезпечаване на добро състояние и управление на водните ресурси на територията на общината</i>	1.1.1. Изграждане на пречиствателна станция и канализационна мрежа в село Руен	16000	Община Руен, ВиК, БДЧР /В изпълнение на мерките в ПоМ на ПУРБ с възможно позитивно влияние за ПУРН/	2021 – 2027	СПРЗСР, ОПОС, НПВУ, Инвестиционна програма на ВиК
	1.1.2. Изграждане на пречиствателна станция и канализационна мрежа в село Трънак	16000	Община Руен, ВиК, БДЧР /В изпълнение на мерките в ПоМ на ПУРБ с възможно позитивно влияние за ПУРН/	2021 – 2027	СПРЗСР, ОПОС, НПВУ, Инвестиционна програма на ВиК
	1.1.3. Изграждане на канализация и ПСОВ в с. Дъскотна	10000	Община Руен, ВиК, БДЧР /В изпълнение на мерките в ПоМ на ПУРБ с възможно позитивно влияние за ПУРН/	2021 – 2027	СПРЗСР, ОПОС, НПВУ, Инвестиционна програма на ВиК

	1.1.4. Изграждане на канализация на с. Добромир	5000	Община Руен, ВиК, БДЧР /В изпълнение на мерките в ПоМ на ПУРБ с възможно позитивно влияние за ПУРН/	2021 – 2027	СПРЗСР, ОПОС, НПВУ, Инвестиционна програма на ВиК
	1.1.5.Изграждане на пречиствателна станция и канализационна мрежа в село Планиница	16000	Община Руен, ВиК, БДЧР /В изпълнение на мерките в ПоМ на ПУРБ с възможно позитивно влияние за ПУРН/	2021 – 2027	СПРЗСР, ОПОС, НПВУ, Инвестиционна програма на ВиК
	1.1.6.Реконструкция на вътрешна водопроводна мрежа в населените места	10000	Община Руен, ВиК	2021 – 2027	СПРЗСР, ОПОС, НПВУ, Инвестиционна програма на ВиК
ОБЩО ЗА МЯРКА 1.1.		73000			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1:		73000			

Специфична цел №2: Устойчиво управление на отпадъците

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
Мярка 2.1: Предотвратяване и намаляване на образуването на	2.1.1. Подобряване управлението на отпадъците, в т.ч. предотвратяване и	1000	Община Руен, ЮЛ	2021 – 2027	ОПОС, Републикански бюджет, Общински

отпадъци	намаляване на генерирането на отпадъци, подготовка за повторна употреба, рециклиране, включително пречистване на отпадъчните води				бюджет и др
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.1.		1000			
<i>Мярка 2.2: Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране и обезвреждане на отпадъците</i>	2.2.1. Изграждане на площадки за временно съхранение на строителни отпадъци по населени места	1000	Община Руен	2021 – 2027	ОПОС, ПУДООС, МОСВ, Общински бюджет и др.
	2.2.2. Изграждане на площадки за биоразградими и зелени отпадъци по населени места	1500	Община Руен	2021 – 2027	ОПОС, ПУДООС, МОСВ, Общински бюджет и др.
	2.2.3. Въвеждане на система за разделно събиране на отпадъци /вкл.отпадъци от опаковки/	900	Община/Организация по оползотворяване	2021 – 2027	Общински, бюджет, организация по оползотворяване
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.2.		3400			
<i>Мярка 2.3: Нормативно регулиране и укрепване на административния капацитет на общината за управление на отпадъците</i>	2.3.1. Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на европейското, националното законодателство и местните политики за отпадъци	-	-	2021-2028	-
	2.3.2. Обучения на служители в ОА и други общински звена по теми,	2	Община, МОСВ, НСОРБ	2021-2028	Общински бюджет, Държавен бюджет и др.

	свързани с управление на отпадъците				
	2.3.3 Изготвяне и публикуване на годишен отчет по изпълнение на дейностите заложи в Програмата за управление на отпадъците	-	Община	Постоянен, веднъж годишно до 31 март	-
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.3.		2			
<i>Мярка 2.4: Участие на обществеността и превръщането ѝ в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците</i>	2.4.1. Предотвратяване възникването на нерегламентирани сметища	-	Община	2021-2028	-
	2.4.2. Провеждане на информационни и разяснителни кампании и издаване на информационни материали за разделно събиране и подобряване на управлението на битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците за различни възрастови и социални групи	3	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.4.3. Провеждане на местни кампании по почистване на обществени зелени площи, паркове, градинки, площади и др.	3	Община	2021-2028	Общински бюджет и др.

	2.4.4. Организиране на конкурси на екологична тематика за деца и ученици	2	Община, училища и детски градини	2021-2028	Общински бюджет и др.
	2.4.5. Участие в национални кампании на ПУДООС	50	Община, кметства, училища и детски градини	2021-2028	ПУДООС
ОБЩО ЗА МЯРКА 2.4.		59			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 2:		4460			

Специфична цел № 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие. Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване и подобряване чистотата на населените места

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
<i>Мярка 3.1: Ограничаване на негативните влияния върху биологичното разнообразие на община Руен</i>	3.1.2. Изграждане на нови и поддържане на съществуващи екопътеки в общината	30	Община, ДГС,	2021 – 2028	СПРЗСР, Общински бюджет и други
	3.1.3. Поддържане и увеличаване на растителността в зелените системи, изпълнение на залесителни мероприятия	200	Община	2021 – 2028	СПРЗСР, Общински бюджет и други
	3.1.4. Картиране на биологичното разнообразие на територията на общината	50	Община	2021 – 2028	МОСВ, ПУДООС и др.

ОБЩО ЗА МЯРКА 3.1.		280			
<i>Мярка 3.2: Устойчиво управление на защитените зони по Натура 2000 в община Руен</i>	3.2.1. Подобряване на природозащитното състояние на видове и типове природни местообитания на територията на мрежата Натура 2000, попадащи в национални паркове, природни паркове и поддържани резервати	1000	Община РИОСВ, ДГС	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други
	3.2.2. Подпомагане изпълнението на мерки по опазване и възстановяване на редки и застрашени растителни и животински видове, както и на ценни природни територии в общината	100	РИОСВ, ДГС, Община	2021 – 2028	ОПОС, ПУДООС и други финансиращи програми
	3.2.3. Изпълнение на предвидените лесоустройствени мероприятия по горскостопанските планове за горските територии	50	Община, ДГС	2021 – 2028	ДБ, Общинския бюджет и други финансиращи програми
	3.2.4. Развитие на предприятия за преработка на диворастящи плодове, билки и гъби.	100	Частен сектор	2021 – 2028	СПРЗСР и частни инвестиции
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.2.		1250			
<i>Мярка 3.3: Подобряване чистотата на населените места, облагородяване и озеленяване на площите</i>	3.3.1. Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих в малки населени места	200	Община	2021 – 2028	Общински бюджет, СПРЗСР, ПУДООС и други

за обществено ползване					
	3.3.2. Рехабилитация на съществуващата и изграждане на нова пътна и улична мрежа	2000	Община	2021 – 2028	Общински бюджет, СПРЗСР, ПУДООС и други
ОБЩО ЗА МЯРКА 3.3.		2200			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 3:		3730			

Специфична цел №4: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух и насърчаване на адаптирането към изменението на климата

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
<i>Мярка 4.1: Реализиране на проекти и дейности за ограничаване вредното въздействие от употребата на твърди горива и внедряване на щадящи околната среда производства</i>	4.1.1. Оказване на административно съдействие на местните предприятия, при разработване на проекти за технологично обновяване и внедряване на щадящи околната среда производства	100	Община и предприятия	2021 – 2028	ОПИК, Частни инвестиции и др.
	4.1.2. Провеждане на ежегодни информационни кампании за за вредното въздействие на изгарянето на твърди горива	5	Община	2021 – 2028	Общински бюджет

	4.1.3. Подпомагане и съдействие за внедряване на алтернативни горива и алтернативни енергоизточници, в съответствие с дългосрочните цели на Зелена сделка на ЕС.	-	Община Руен	2021 - 2028	Частни инвестиции, Публични частни партньорста.
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.1.		105			
<i>Мярка 4.2: Въвеждане на мерки за енергийна ефективност</i>	4.2.1. Санитране и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в жилищни сгради	1500	Община, Частни физически и/или юридически лица	2021 – 2027	Частни инвестиции и други източници
	4.2.2. Ремонт, санитране и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в общински сгради в община Руен	3000	Община	2021 – 2027	НПВУ, СПРЗСР, Репубикански бюджет, Общински бюджет и др.
	4.2.3.Повишаване на енергийната ефективност на стопански сгради	1000	Частни физически и/или юридически лица	2021 – 2027	Частни инвестиции, Банкови кредитни линии и други източници
	4.2.4. Ремонт, санитране и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в обществени сгради, включително държавна собственост.	1000	Община, Министерства и др.	2021 – 2027	НПВУ, МВР, Репубикански бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 4.2.		6500			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 4:		6605			

Специфична цел №5: Предотвратяване и управление на риска от природни бедствия, аварии и катастрофи

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2	3	4	5	6
<i>Мярка 5.1: Предотвратяване на риска от наводнения</i>	5.1.1. Брегоукрепване и корекция на речни корита в общината	1000	Община, БДЧР /В изпълнение на мерките в ПоМ на ПУРБ с възможно позитивно влияние за ПУРН/	2021 – 2027	ОПОС, МОСВ, Републикански бюджет
	5.1.2. Ежегодно прочистване на речни корита и дерета и наблюдаване на съоръжения, мостове, водостоци и други за предотвратяване на наводнения	500	Община, БДЧР /В изпълнение на мерките в ПоМ на ПУРБ с възможно позитивно влияние за ПУРН/	2021 – 2027	Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 5.1.		1500			
<i>Мярка 5.2: Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и</i>	5.2.1. Изграждане на нови и оптимизиране и/или разширяване на съществуващи системи за предупреждение, наблюдение, докладване; прогнозиране и	500	Община и други институции, БДЧР	2021 – 2027	ТГС, ФМ ЕИП, НПВУ, ОПОС и други

сигнализиране във връзка с климатичните изменения и риска от природни бедствия и аварии	сигнализиране във връзка с климатичните изменения и риска от природни бедствия и аварии				
ОБЩО ЗА МЯРКА 5.1.		500			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 5:		2000			

Специфична цел №6: Насърчаване на прехода към кръгова икономика

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2		3	4	5
<i>Мярка 6.1: Насърчаване на иновациите</i>	6.1.1. Насърчаване на НИРД и иновации в предприятията с фокус към кръговата икономика и цифровата трансформация, системи за електронно разплащане, технологии, базирани на изкуствен интелект /ИИ/ и облачни платформи	500	Инвеститори	2021 – 2027	Частни инвестиции, ОПИК, НПВУ и др.
	6.1.2. Подкрепа за инвестиции в използването на алтернативни суровини, рециклирани материали и повторна употреба на материали	200	Инвеститори	2021 – 2027	Частни инвестиции, ОПИК, НПВУ и др.
ОБЩО ЗА МЯРКА 6.1.		700			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 6:		700			

Специфична цел №7: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Мерки	Дейности/Проекти	Бюджет (хил.лева)	Отговорна институция	Срок	Източници на финансиране
1	2		3	4	5
<i>Мярка 7.1: Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в Община Руен</i>	6.1.1. Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда	10	Община	2021 – 2028 г.	НСОРБ, ДБ, Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 7.1.		10			
<i>Мярка 7.2: Подобряване на информационната обезпеченост и ангажиране на местното население за опазване на околната среда</i>	6.2.1. Създаване на работещ механизъм за обмен на информация сред заинтересованите институции и организации, работещи в сферата на околната среда	-	Община, РИОСВ, НПО Училища	2021 – 2028 г.	-
	6.2.2. Осигуряване на публичен достъп до информация относно състоянието на околната среда и общинските дейности по управлението ѝ чрез интернет платформа	15	Община, РИОСВ, НПО Училища	2021 – 2028г.	ПУДООС, Общински бюджет
ОБЩО ЗА МЯРКА 7.2.		15			
ОБЩО ЗА СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 7:		25			

ОБЩ БЮДЖЕТ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА РУЕН 2021- 2028	90520			
--	-------	--	--	--

РАЗДЕЛ VI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Спазването на екологичното законодателство и прилагането на политиката на Община Руен, дефинирана в настоящата Програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице. Реализацията на Програмата може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна система, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности в програмата.

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случаи, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината.

Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи.

Да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общинския съвет.

Източници на финансиране на екологични проекти

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- Общинския бюджет;
- Държавния бюджет;
- Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;

- Националният доверителен екофонд;
- Публична инвестиционната програма на МС;
- Кохезионен фонд;
- Европейски фонд за регионално развитие;
- Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027г.;
- Финансов механизъм на ЕИП;
- Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027г. (СПРЗСР);
- Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027г.;
- Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- Международни организации, финансови институции и др.

РАЗДЕЛ VII. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Координиращ орган за наблюдение и оценка на изпълнението на ОПООС 2021-2028г. е РИОСВ - Бургас. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя **в срок до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Бургас.

Препоръчва се годишният доклад да съдържа информация за: Същността на общинската политика за опазване на околната среда; Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките; Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване; Осъществените мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

За осъществяване на мониторинга се използват следните документи: Въпросници; Протокол за предаване на въпросниците; Протокол за приемане на попълнените въпросници; Анкетни карти; Протоколи от провеждане на публични мероприятия; Матрични карти за оценка на индикаторите; Мониторингови доклади.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Руен има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Реализирането на *Програмата за опазване на околната среда на община Руен* е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности

и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

РАЗДЕЛ VIII. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

- Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030г.
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030г.
- Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027г.
- Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024г.
- Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030г.
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030г.
- Национална програма за развитие: България 2030
- Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022г.
- Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие

- Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

- Закон за опазване на околната среда
- Закон за водите
- Закон за управление на отпадъците
- Закон за чистотата на атмосферния въздух
- Закон за почвите
- Закон за защита от шума в околната среда
- Закон за подземните богатства
- Закон за опазване на земеделските земи
- Закон за биологичното разнообразие
- Закон за лечебните растения
- Закон за защитените територии
- Закон за защита на растенията
- Закон за защита на животните
- Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества

и препарати

- Закон за устройство на територията
- Закон за местните данъци и такси
- Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане

- Наредба №7 от 22 декември 2003г. за правила и нормативи за устройство на отделните територии и устройствени зони;

- Наредба №7 от 3 май 1999г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух;

- Наредба №12 от 15 юли 2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух;

- Наредба №11 от 14 май 2007г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух, доп. и изм. ДВ бр. 25/2017 г.;
- Наредба №1 от 10 октомври 2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води;
- Наредба №2 от 13 септември 2007г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници;
- Наредба №3 от 16 октомври 2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;
- Наредба №1 от 11 април 2011г. за мониторинг на водите,
- Наредба №6 от 9 ноември 2000г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти;
- Наредба №9 от 16 март 2001г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели;
- Наредба №2 от 8 юни 2011г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване;
- Наредба №12 от 18 юни 2002г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване,;
- Наредба за ползването на повърхностните води;
- Наредба №26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 1 от 04 юни 2014г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри;

- Наредба №2 от 23.07.2014г. за класификацията на отпадъците;
- Наредба №4 от 5.04.2013г. за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;
- Наредба № 6 от 13 Септември 2013г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.
- Наредба №7 от 24.08.2004г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- Наредба №7 от 19.12.2013 год., за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;
- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци;
- Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали;
- Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки;
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;
- Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
- Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти;
- Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства;
- Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване;
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори;
- Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми;
- Наредба №3 от 1 август 2008г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;

- Наредба №2 от 20 януари 2004г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения;
- Наредба №5 от 19 юли 2004г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки;
- Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии;
- Наредба №54 от 13 декември 2010г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда;
- Наредба №6 от 26 юни 2006г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението,;
- Наредба за изграждане, експлоатация и развитие на национална автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон в Република България,;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони;
- План за интегрирано развитие на община Руен 2021-2027г.
- Наредба за опазване на околната среда и управление на отпадъците на територията на община Руен;
- Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Руен;
- Наредба за опазване на обществения ред и сигурност на гражданите на територията на община Руен.

СПИСЪК НА ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГПСОВ	Градски пречиствателни станции за отпадни води
ДБ	Държавен бюджет
ДЛ	Държавно лесничейство
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗЗТ	Закон за защитени територии
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЕО	Индивидуални емисионни ограничения
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КР	Комплексни разрешителни
ЛУП	Лесоустройствен план
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НПОБР	Национален план за опазване на биологичното разнообразие
НПО	Неправителствени организации
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците
НСОБР	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСОСПД	Национална стратегия по околна среда и План за действие
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОБ	Общински бюджет
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“

ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ПД	План за действие
ПДК	Пределно допустими концентрации
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на
околната среда	
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РИОСВ	Регионална инспекция за околна среда и води
СПРЗСР	Стратегически план за развитие на земеделието и селските
райони	
ТБО	Твърди битови отпадъци
dka	Декар
ха	Хектар
t	Тон